Poštnina plačana v gotovini LETO LVIII V Ljubljani, v nedeljo 10. avgusta 1930 ŠTEV. 182 Cena 3 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 120 Din, za inozemstvo 140 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen pondeljka in dneva po prazniku

Dr. Gregorij Rožman, novi knezoškof ljubljanski, našemu ljudstvu že dolgo ni več tujec. Najprej ga je spoznala in vzljubila njegova ožja domovina — slovenski Korotan. Potem ga je Previdnost božja, ki noče, da luč ostane pod mernikom, postavila v središče slovenskega naroda, v Ljubljano, od koder je razvil prostrano znanstveno in dušnopastirsko delo, ki je z enako ljubeznijo objemalo vso Slovenijo. Skoraj ga ni večjega kraja, kjer ne bi v dvanajstih letih, kar je sredi med nami, imel duhovnih vaj ali vsaj spovedovanja in pridige. G. profesor Rožman, še preden je dobil škofovsko oblast in posvečenje, je že bil neoficijelno veliki duhovnik vse škofije. Ni čuda, da si ga je naš veliki nadškof Jeglič, ko je čutil, da mu pešajo moči, izvolil za svojega naslednika. Dr. Rožman je bil njegov osebni kandidat, — a obenem, če se smem tako izraziti, tudi kandidat vse duhovščine in vsega ljudstva. Zadnje čase je bil desna roka škofova, sedaj prevzema pa na svoje rame vso težino škofovskega bremena.

Škof Gregorij prihaja na častitljivo in vzvišeno stolico sv. Maksima, ki so jo vedno zasedali najodličnejši sinovi našega naroda, njegovi nekronani knezi, po katerih je bil narod navajen govoriti tudi najvišji svetni gosposki. Za velikim kardinalom Missijo in našim ljubljenim nadškofom Jegličem, ki je do svojega 80. leta bil kakor železen in je nezlomljen odšel s svojega mesta — prihaja škof Gregorij. Vse oči se upirajo vanj. Kako mu pač porečemo? Palico ima, to je res, a vseeno je splošno prepričanje, da bo novi naš škof mož velike ljubezni in dobrote. Velike ljubezni in dobrote do neumrjočih duš.

Škof Gregorij je odličen znanstvenik in je bil do zadnjega profesor. Nadvse poljudno in prijetno je umel podajati snov. Kako radi so ga gg. bogoslovci poslušali! A vem, da se ni nikdar čutil in smatral kot profesor. On je bil predvsem vedno dušni pastir. Z enako vnemo in ognjem kot gg. bogoslovcem je vedno rad predaval kmečkim fantom, čeprav zadnje gorske vasice. Nikdar ni bil toliko utrujen ali preobložen, da ne bi imel časa za duhovne vaje kake fantovske Marijine družbe ali Orlov. Škof Gregorij je naš slovenski Pij in trdno verujemo, da je on izbranec božje Previdnosti, ki bo med našim narodom nadaljeval in v pravem duhu izvedel katoliško akcijo.

Razen tega odlikuje novega škofa izredna ljubezen do mladine in mu je v tako polnem razumevanju mladostne duše enak le še nadškof Jeglič. Dr. Rožman je imel okrog sebe vedno venec mladih src, ki so ga iskali, ker so v njem čutili ljubezen. Vsi mladi dijaki in akademiki, ki so prišli v stik z njim, so postali njegovi zaupni prijatelji, ki še in še v najbolj intimnih zadevah svoje duše trkajo na njegove duri. Tako lahko je govoriti in se izgovoriti prav od srca ob tem močnem možu in mu povedati, česar ne moreš nobenemu drugemu. Ko sedita drug poleg drugega, ti postane čisto enak, dober kot mati in ti čutiš, da ti dobro hoče. Osebna skromnost, ki odlikuje novega škofa, je tolikšna, da bi zopet morali iskati primere le pri nadškofu Jegliču. Da, tako je skromen, da se je skoraj bati zanj.

Ko je sv. Gregorij Vel., patron in vzornik našega škofa Gregorija kljub vsemu odporu nazadnje le moral prevzeti papeško tiaro, je v enem prvih svojih pisem zapisal: »Jaz nevredni in slabotni sem prevzel krmilo stare ladje, v katero se valovi ne le zaganjajo, ampak že na vseh straneh vanjo vdirajo. Ob njene trhle deske bijejo viharji neprestano s tako silo, kakor da jo bodo zdaj zdaj razbili.« Tudi naš novi škof je molil, se branil in upiral kolikor se je dalo, da bi mu ne bilo treba prevzeti škofovske mitre. Sicer duhovna dedščina, ki jo prevzema, še približno ni tako slaba, kakor jo je našel njegov duhovni vzornik na papeškem prestolu. Marsikaj je slabega, mnogo je mlačnih in indiferentnih, tudi brezbožnih in zunanjemu svetu je tuja bolest duhovniškega srca, ko vidi, da se pogubljajo duše. Škof, veliki duhovnik vse škofije, nosi to bolest postoterjeno v svojem srcu. Tudi mu izroča Bog veliko družino, kateri bo moral biti krušni oče in bo vedno težka skrb, kako jo bo nasitil.

Je še mnogo drugega trpkega, a ob sencah je tudi mnogo solnca. Predvsem je tu duhovščina, ki ga spoštuje in ljubi kakor svojega očeta. Vsi so zbrani okrog njega v sinovski udanosti. Vsi zrejo v njem vzor dela in molitve, svetel in čist duhovniški karakter, katerega je v spoštljivi udanosti mogoče samo posnemati.

Z radostjo ga sprejema verno ljudstvo, zlasti mladina, med katero je on sam izoral brazde, da bodo željno sprejemale seme njegove višjepastirske besede. Predvsem pa je Bog sam, ki je njegova moč in pomoč v vsaki stiski, ki ga je hotel imeti na tem mestu, da po njem dovrši velike reči med svojim ljudstvom.

Leto za letom bo poslej naš novi vladika hodil križem naše škofije, kakor so to delali njegovi predniki. Njegova pot bo blagoslovljena. Povsod bo klical: Pustite male k meni!, da jih potrdi in okrepi s Sv. Duhom. Hodil bo okrog in klical mladino, da naj čista in močna služi vekovitim idealom krščanskih mladostnih vzorov. Hodil bo okrog omnibus debitor, vsem dolžnik in vsem pastir, vabeč ne samo pravične, ampak tudi grešnike. Saj bodo ravno dušno bolni v njegovem velikem ljubečem srcu našli dobrega prijatelja in svetovalca. Hodil bo med svojim ljudstvom pro hominibus constitutus — postavljen za ljudi, naš apostol in naš veliki duhovnik, prinašajoč predvsem samega sebe, kot žrtev za blagor slovenskega ljudstva. Naj bogat božji blagoslov spremlja njegova apostolska pota. Mi pa mu kličemo v srčni udanosti:

Benedictus, qui venit in nomine Domini!

Blagoslovljen, ki prihaja v Gospodovem imenu!

Predsednik vlade se vrnil v Belgrad

Knin, 9. avgusta. Na snočni seji občinskega sveta, ki je bila prirejena na čast predsednika vlade, je načelnik občine Pokrajač najprej pozdravil generala Petra Živkoviča, ki je obiskal to mesto, potem pa vzkliknil živio kralju, kraljevskemu domu in predsedniku kraljevske vlade generalu Petru Živkoviču.

Predsednik vlade se je v svojem odgovoru zahvalil meščanstvu za sijajen sprejem in je v svojem nadaljnjem govoru pojasnil, kako slabo je bilo svojčas politično stanje in kako ga je kralj rešil z znano gesto. Kralj je vzel nase veliko odgovornost za napredek države in neprestano bdi nad blaginjo naroda in države. Kraljevska vlada in ves narod zvesto podpirata Nj. Vel. kralja. Če bomo v tem pravcu nadaljevali, dosežemo cilj, ki si ga je postavil Nj. Vel. kralj.

Nato se je predsednik vlade razgovarjal s prisotnimi in se je zlasti zanimal za poljedelske razmere kninskega okraja. Nato je predsednik vlade odšel na okrajno načelstvo, kjer ga je sprejel načelnik Tecilazič in mu poročal v občem stanju v okraju. Predsednik vlade se je zanimal predvsem za cestna, šolska, sokolska in za ostala vprašanja in potrebe tega okraja. Nato je predsednik sprejel zastopnike raznih korporacij in društev.

Potem se je predsednik vlade odpeljal v **Drniš**. Mestece je bilo v zastavah, možnarji so pokali, z lin cerkva pa so potrkavali zvonovi. Tudi tu se je zredsednik vlade zanimal za vse razmere. Pred poslopjem okrajnega sodišča je predsednik vlade opazil gručo seljakov in jih vprašal, kaj čakajo. Odgovorili so mu, da čakajo na sodno razpravo. Predsednik vlade je pozval takoj namestnika starešine okrajnega sodišča in ga **opozoril na to, da naj se pospeši razprava, ker morajo seljaki daleč domov.** Namestnik starešine je takoj ustregel želji predsednika vlade in odgovoril, da se posli sodišča odpravljajo redno in brez zastankov in da bodo seljaki prišli nemudoma na vrsto. Po ogledu raznih naprav, predvsem sokolstva, se je predsednik vlade med hivarnimi klici kralju, kraljevskemu domu, kraljevski vladi in predsedniku vlade poslovil od meščanov in odšel na dalmatinsko Kosovo kljub slabemu vremenu. Tu si je ogledal cerkev v **Lazarici**, kjer so tu Krbi in Hrvati stoletja slavili Vidovdan. Pod Avstrijo so bili ti prazniki prave revije narodnih sil. Na Vidovdan l. 1914. se je zbralo na tem polju do 40.000 Srbov in Hrvatov, k iso prišli na sokolski zlet. Tedaj sta na tem polju nastopila kot govornika sedanji minister dr. Drinković in dr. Andjelinović in imela plamteče nagovore na množice. Zato so ju kasneje preganjala avstrijska oblastva. Tako je dalmatinsko Kosovo spajalo Srbe in Hrvate.

Zagreb, 9. avg. p. Davi je nenadoma prišel v Zagreb s splitskim brzovlakom predsednik vlade Peter Živković. Na kolodvoru so ga sprejeli v banovi odsotnosti načelnik uprav. oddelka dr. Hadži, armadni poveljnik general Matič, mestni poveljnik Belimarković in šef zagrebške policije dr. Janko Bedeković. Dr. Hadži je pozdravil predsednika vlade. Po kratkem razgovoru z njim je predsednik vlade odšel v dvorno čakalnico, kjer se je mudil 20 minut in se razgovarjal z dr. Hadžijem. V tem času so raztovorili avtomobil, nakar se je predsednik takoj iz postaje podal v **Belovar**, kamor je dospel ob 11. Pregledal je okrajno načelstvo in mestno glavarstvo in se razgovarjal z banskim svetnikom Šiftarjem. Iz Belovara se je odpeljal predsednik vlade v Daruvar.

Belgrad, 9. avgusta. z. **Predsednik vlade se je danes vrnil v Belgrad.**

Važen govor nemškega kanclerja Brüninga

Nemčija postavlja na dnevni red revizijo

Köln, 9. avg. pp. Državni kancler **Brüning** je imel tu na seji pokrajinskega odbora centruma zelo pomemben govor, v katerem je z ozirom na panevropski predlog g. Brianda in sedanjo veliko gospodarsko krizo Evrope dejal:

»Dokaz dobre volje je, da je francoski državnik zamislil ustanovitev evropske federacije. Spričo neizmerne gospodarske katastrofe, ki je zadela Evropo, je za bodoči razvoj Evrope največjega pomena. Toda ta gospodarska vzpostavitev se ne more uresničiti samo po gospodarskih sporazumih. **Ako hočemo doseči trajno stabilizacijo gospodarskega položaja Evrope, potem je absolutno potrebna politična stabilizacija. Kajti sedanja gospodarska kriza nima samo gospodarskih vzrokov, temveč izvira tudi iz današnje politične strukture ne samo Evrope, ampak vsega sveta. To je, kar moramo odgovoriti na predlog g. Brianda v tem zgodovinskem trenutku, čeprav seveda moramo vpoštevati okoliščine, ki so bile po političnih pogodbah ustvarjene. Ako bo potreba gospodarskega sodelovanja prisilila vsakega in vse k nujnim ukrepom, potem bo treba lotiti se zla v njegovih najglobljih koreninah, ki tičijo v sedanjem položaju. Takrat bo tudi Nemčija lahko svobodno rekla to, kar bo potreba reči.«**

Glede gospodarske krize same je kancler dejal:

»Jaz mislim, da je sedanja gospodarska kriza sveta takega značaja, **da bo dolgo trajala. Gospodarstvo vsega sveta bo moralo vpoštevati fakt, da ima gibanje cen težnjo, da se priliči nivoju pred vojsko.** Države pa bodo morale zelo šteditі.«

Odmev tega govora iz Francije seveda še ni prišel. Ne more se pa dvomiti o tem, da besede kanclerjeve položaja gotovo ne bodo izpremenile, ako ga celo ne bodo za par stopenj poslabšale. — Kajti iz kanclerjevih besed se zahteva po reviziji verzajske mirovne pogodbe zadosti razločno sliši. Vpoštevajoč zadržanje Italije, je treba kanclerjeve besede vzeti resno.

Rusofilska orientacija Italije

Rim, 9. avg. ff. Besedilo 1. avgusta t. l. sklenjene trgovinske pogodbe med Sovjetsko unijo in Italijo se dosedaj še ni objavilo. More se pa po vsem soditi, da gre v prvi vrsti za dogovor, ki naj omogoči Rusom nakupovanje industrijskih izdelkov v Italiji. Znano je, da si je Rusija doslej nabavljala industrijske potrebščine predvsem v Nemčiji in Ameriki in da so nemški in ameriški industrjci dovoljevali dolge plačilne obroke, da omogočijo Rusom nakupovanje. Prav okolnost, da niso mogli italijanski industrijci prodajati Rusom blaga na dolgoročni kredit, je nepovoljno vplivala na trgovinsko bilanco, ki je bila za Italijo od l. 1925 do danes zelo pasivna. Vlada je poblastila v ta namen nekatere banke, **da akceptirajo sovjetske menice,** izdane v plačilo bodočih ruskih nakupov v Italiji. S tem je dana italijanskim industrijcem možnost, da pridejo do denarja. Med njimi se je že ustanovil nekak konzorcij, ki bo sklepal kupčije z Rusijo. Govorijo, da gre za dobavo blaga, katerega vrednost bo dosegla v prvem letu **200 milijonov lir, kasneje pa kar 500 milijonov.**

Fašistični tisk si mnogo obeta od tega sporazuma. Položaj italijanske industrije je težak. Rusi lahko nakupijo v Italiji avtomobile, poljedeljske stroje in tkanine. Ni še znano, kakšne koncesije si je zagotovila Rusija s tem sporazumom glede na njen izvoz v Italijo. V poštev pride **v prvi vrsti** les in deloma tudi rusko žito. Danes še ni mogoče presoditi, koliko bo ta dogovor škodoval jugoslovanskemu izvozu v Italijo.

Odkar je Amerika z novimi carinami zaprla pot italijanskim izdelkom v Ameriko, išče italijanska vlada vztrajno novih trgov, predvsem na bližnjem vzhodu; z Levantom se uvajajo nove pomorske zveze in v kratkem se bo v Bariju, ki naj postane središče trgovine z bližnjim vzhodom, odprla velika »razstava vzhoda«. Italija razpolaga že nekaj let z »Zav. za zun. trgovino«, ki navaja izvoznike k smotrenemu delu za osvojitev tujih tržišč. Po uvedbi novih ameriških carin je Mussolinijev list postavil bodoči fašistični trgovinski politiki to-le geslo: **Italija bo kupovala le pri svojih odjemalcih.** V tem pravcu je bil sklenjen tudi dogovor z Rusijo.

Dogovor je zanimiv tudi s političnega vidika in morda se je ta stran hotela poudariti s svečanimi obedi, ki sta jih priredila pogodbenika v Rimu. Italija je, kakor znano, zahtevala, da se tudi Rusija sprejme v Evropsko zvezo. Poleg tega je znano, **da vodi že delj časa nekam rusofilsko politiko, da slabi zapadne ruske sosede, ki se nasmajajo na Francijo.** Fašistična politika se zopet enkrat križa z vatikansko, ko je znano, da vatikansko glasilo že delj časa vodi ostro borbo proti boljševikom, medtem ko je zadržanje fašističnega tiska strogo nevtralno. Mnogi dvomijo, če je ta politika pravilna, **ker bi utegnila od Italije odbiti njeno dosedanjo največjo prijateljico Anglijo,** ki je pa zadnje leto čim dalje bolj disgustirana zaradi agresivne politike Italije na vzhodu.

Industrijska kriza tudi v Rusiji

Moskva, 9. avgusta. as. **Neprestano padanje številk produkcije v donskem in sibirskem premogovnem revirju, v kovinski industriji in v večini drugih industrijskih strok je prisililo sovjete k obsežnim odredbam, ker sedanje številke produkcije daleč zaostajajo za petletnim načrtom.**

Katalonija zahteva svoje pravice

(Od našega španskega dopisnika)

Barcelona, 9. avg. ps. Dočim **ve** špansko in svetovno časopisje o odhodu **predsednika** vlade, generala Berenguera v **Santander, kjer se nahaja** sedaj kralj na oddihu, povedati le to, da želi general preživeti nekaj dni počitka v bližini svojega monarha, pa Vam morem jaz iz najboljšega vira sporočiti, **da se bosta kralj in njegov prvi minister posvetovala v prvi vrsti o večnem katalonskem vprašanju,** ki je in ostane temeljno vprašanje španske kraljevine. Ni namreč mogoče vpostaviti ustave in parlamenta, ne da bi prišlo do kakega aranžmana s Katalonci, ki so se za volitve že združili v močno katalonsko stranko.

Poročal sem Vam že v ranem poletju, da je kralj, ko je bival v Barceloni, Kataloncem obljubil vpostavitev njihove samouprave, katero jim je bil general Berenguer, potem ko si je na podlagi goljufivih obljub manifesta od 13. septembra 1923 zasigural pomoč Kataloncev pri državnem puču, brutalno dvzel in začel preganjati celo njihov jezik.

Toda tako zvani revokacijski **dekret** ministrskega predsednika Berenguera, s katerim naj bi **se** bile reparirale krivice, prizadejane Kataloniji od rajnega diktatorja, **Kataloncev ni zadovoljil,** ker je prinesel samo nebistveno, dasi zelo zaželjeno vpostavitev katalonske zastave in vpostavitev pravic katalonskega jezika v uradih in sodiščih, **pa** deloma tudi v šolah, **dočim se pa mancomitad, to je provincijalni zbor in odbor vseh štirih katalonskih provinc še ni vrnil.** Posledica je veliko in **vedno** bolj naraščajoče nezadovoljstvo ter **okrepitev separatistične struje,** ki čedalje bolj **otežuje** položaj monarhiji in državi zvestim Kataloncem in njihovi stranki.

Radi tega se je vladni guverner Katalonije **Maluquer,** ki je bil imenovan na mesto prejšnjega, od pokojnega diktatorja postavljenega, Kataloncem sovražnega guvernerja, obrnil na Berenguera, oziroma na kralja, **da naj se še pred volitvami vpostavi enotna samouprava za vso Katalonijo v interesu države, monarhije in miru,** ker se bo sicer Katalonija pretvorila v glavni stran vseh sovražnikov monahije in obstoječega stanja.

Pri tej priliki je guverner svojemu šefu poročal tudi o **minimalnih političnih in gospodarskih zahtevah Kataloncev,** oziroma katalonske državi in monarhiji udane narodne stranke, katerih izpolnitev je conditio sine qua non za miren razvoj bodoče parlamentarne Španije.

Poglavitna zahteva je, da se ima katalonščina, ki je danes jezik naroda in lepe knjige in je na isti, če ne celo na višji stopnji ko kastilščina, **v šolah poučevati kot temelj vsemu pouku,** dočim ima kastilščina (španščina) biti samo učni predmet. Srednja šola in univerza imajo biti izključno katalonske s primernim ozirom na španščino.

Temeljito se ima izpremeniti gospodarska in finančna politika države, ki iz Katalonije dobiva veliko večino dohodkov, vanjo pa le minimalno investira. Katalonci, ki tvorijo eno desetino španskega prebivalstva, plačajo eno tretino španskih davkov. Dočim n. pr. doprinos Katalonije k splošnemu socialnemu zavarovanju znaša več ko 400 milijonov pezet, se je naložilo tega kapitala v Kataloniji sami samo 5%!

Tretja točka se tiče **upravnega centralizma,** kakršnega ni drugod nikjer v Evropi. Treba je za vsako malenkost izdati silne denarje, preden se dobi rešitev iz Madrida. Katalonci zato zahtevajo **lastno katalonsko narodno zastopstvo z narodno vlado,** ki bo glede deželne uprave, gospodarskih in socialnih ter zdravstvenih zadev, šolstva in javnih gradenj odgovorna izvoljeni samoupravni skupščini. Madridskemu parlamentu, oziroma vladi je pridržana **državna obramba, zunanja politika, trgovinska politika z ozirom na zunanji svet in nadzorstvo po guvernerju.** Davki se imajo naložiti le v sporazumu med centralno oblastjo in provincijalnim zastopstvom.

Kakor doznavam od zelo merodajnih oseb, **vlada gotovim zahtevam, predvsem z ozirom na jezik in izvestne panoge lokalne uprave ne bo delala težkoč,** ker je odpor katalonskega ljudstva v tem oziru že 400 let, odkar je bila Katalonija kot enakopraven del Kastiliji pridružena, nezlomljiv. Pač pa bodo težave z ozirom na **gospodarsko politiko,** ker nizko razvita Kastilija od Katalonije v pravem pomenu besede **živi. Toda naraščanje najrazličnejših struj in tendenc bo vlado slejkoprej prisililo k odnehanju. Rezultat konverzacij med kraljem in Berenguerom v Santanderu se zato pričakuje tu z veliko napetostjo.**

Pred veliko konferenco jugoslov. episkopata

Belgrad, 9. avg. m. Ob priliki evharističnega kongresa se bo v Zagrebu vršila **ena izmed najvecjih konferenc jugoslovanskega episkopata, na kateri se bo razpravljalo o vseh aktuelnih cerkvenih vprašanjih, predvsem o vprašanju konkordata, za katerega so pripravljalna dela že končana. Prav tako pa bo episkopat** razpravljal **tudi o drugih perečih verskih in** cerkvenih vprašanjih. Seje se bodo **udeležili vsi jugoslovanski škofje.** Belgrajski nadškof dr. Rodić je že odpotoval v Zagreb. Prav tako je odpotoval v Zagreb apostolski administrator iz Subotice Budanović.

Evharističnega kongresa se bo udeležilo veliko število belgrajskih vernikov, ki bodo 12. avgusta odpotovali pod vodstvom svojih duhovnih pastirjev v Zagreb. Iz Vojvodine odide več tisoč udeležencev s posebnim vlakom. S posebnim vlakom se bodo vozili tudi nemški katoličani, ki se bodo udeležili evharističnega kongresa.

Zagreb, 9. avgusta. p. Zagreb se nahaja v znamenju priprav za veliki evharistični kongres. — Nuncij Pelegrinetti je sporočil, da bo zastopal sv. očeta Pija XI. Nuncij pride v Zagreb v četrtek ob pol 6 popoldne. Odbor naproša zagrebško občinstvo, da sodeloje pri sprejemu zastopnikov katoliškega sveta.

Naša žitna kupčija

Zagreb, 9. avg. p. Po splošni medlosti je ta teden nastopila burna hausse. Na ameriških borzah so pričeli tečaji naraščati, ker so se pojavili glasovi, da je žetev v Avstriji zaradi suše propadla. To živahno razpoloženje je prešlo tudi na naše tržišče. **Tudi pri nas so se cene znatno učvrstile.** Pšenica potiška je zrastla od 176 na 187.50, pšenica baška od 177.50 na 187.50, slovenska od 162.50 do 172.50, srbska od 162.50 na 170. Najmanj je narasla v ceni slavonska pšenica, katere cena se je zvišala samo za 5 para pri kilogramu in notira okrog 160 franko postaja.

Pričakuje se, da bo v kratkem prišla vojaška komisija, ki ima nalog, da nabavi po Slavoniji čim večje količine pšenice. Kmetje pričakujejo, da bodo cene poskočile za 20 para pri kilogramu. Za staro koruzo je bil pravi lov. Domači konzum rabi staro blago in ga plačuje 135—140 pariteta Indjija. Z novo koruzo se delajo špekulacije. V preteklem tednu je notirala 140 franko vlačilec Donava ali Sava. Sedaj se je zvišala na 152.

Izgledi za novo žetev so zelo neenotni. V Sremu, Slavoniji in Srbiji so dobri. V Vojvodini ponekod dobri, drugod slabi. Domači trgovci so že sklenili kupčije za oves, ki se bo natovarjal v Vukovarju. Cene so v Slavoniji 145—150. Bosanski oves je nekoliko cenejši.

Poostrena pisava ital. listov proti Franciji

Rim, 8. avg. ff. Italijansko časopisje ironizuje g. Brianda, ki da s pomočjo »Tempsa« skuša v optimistični luči naslikati odgovor držav na njegovo noto o Panevropi, dočim da je stvar v resnici ravno nasprotna. Isti listi tudi napadajo Francijo, ker se pritožuje nad velikimi vojaškimi obrambenimi deli Italije na alpski meji, odgovarjajoč, da Francija dela točno isto. Iz tega se more sklepati, da so se odnošaji med tema dvema sosedama zopet precej skalili.

Ukrepi proti brezposelnosti v Italiji

Rim, 8. avg. ff. Predsednik vlade Mussolini je odredil za zimsko sezono, v kateri grozi izdatno zvišanje števila brezposelnih, javna dela (cestna, železnična in obrežna), ki bodo zaposlila okoli 40.000 delavcev.

Štrajk v Franciji v odločilni fazi

Pariz, 9. avg. as. Ker je socialistični stavkarski odbor v Roubaixu sklenil, da prekine sodelovanje s komunisti, je stavka prišla v odločilni stadij. Ker je posebno v Roubaixu že 85 tovarn pristalo na zahtevo socialistov, **hočejo socialistične organizacije, da se takoj zopet začne delo v vseh tovarnah, dočim hujskajo komunisti dalje z vsemi sredstvi.** Socialisti so zato sklenili, **da ustanove samoobrambo, ki naj omogoči delavcem vrnitev v tovarne** kljub vsakemu komunističnemu motenju. Kakor se sedaj doznava, je bil včerajšnji dogodek v Vervicue na belgijskih tleh mnogo resnejši, kakor se je prvotno domnevalo. Policija je **morala oddati na sprevod 500 stavkujočih, ki se niso hoteli raziti,** salvo, da jih prestraši. Pri tem so bile ranjene tri ženske. Množica se je razpršila, pa se je kmalu zopet zbrala in vdrla v tako zvani Flamski dom. Orožniki so morali z nasajenimi bajoneti naskočiti dom, pri čemer je bil en delavec ranjen z bajonetom. V Brive la Gailarde so danes tudi čevljarji začeli stavkati. Razen socialnega zavarovanja zahtevajo 20 odstotno zvišanje mezd in plačan dopust deset dni na leto.

Anarhija v Kitaju

London, 9. avg. as. Kitajski uporniki hočejo napasti Hankov, če se jim ne izplača takoj znesek 12.500 funtov. Tako grozilno pismo je dobila narodna banka v Hankovu. V mestu samem pa se je uprl en del telesne straže mestnega komandanta, pa so ga razorožili. »Daily Telegraph« piše, da so se Anglija, Amerika, Japonska in Francija dogovorile za skupno postopanje na Kitajskem ter da bodo skupno uporabile svoje brodovje za varstvo tujcev v Hankovu in drugih mestih ob reki Jangce.

60 letnica ministra Srameka

Praga, 9. avg. AA. »Lidove Listi« poročajo, da bo minister Šramek slavil 60 letnico svojega življenja. Ta jubilej bodo slavnostno obhajale organizacije ljudske stranke.

V Romuniji ne bo diktature

Pariz, 9. avg. as. Romunsko poslaništvo v Parizu demantira vest angleških listov, da nameravajo v Romuniji uvesti diktaturo.

Razbojniški čin v Bolgariji

Sofija, 9. avg. AA. V bližini Elhova med vasema Hambarli in Evrenli so neznani razbojniki napadli občinskega blagajnika vasi Hambarli Stačeva, ki ga je spremljal stražnik. Ker Stačev ni hotel izročiti denarja, so razbojniki stražnika ubili, Stačeva pa hudo ranili, nakar so z ugrabljenim denarjem pobegnili v gozd.

Dunajska vremenska napoved. Sprva bo sicer še malo spremembe dosedanjega vremena, podnevu pa bo najbrže ponehal dež in vreme se bo počasi zboljšalo.

Strahovita brezposelnost v USA

Washington, 8. avg. ff. Število brezposelnih delavcev je doseglo po približni cenitvi 6 milijonov 100.000 ljudi. Ameriška federacija dela ceni odstotek nezaposlenega delavstva na 21%, dočim je lani znašal samo 9. Najbolj sta prizadeti avtomobilska in mehanična stroka.

Temu zlu se pridružuje zdaj še **velika agrarna kriza radi suše,** ki je dozdaj prizadela farmerjem najmanj eno milijardo dolarjev škode. **Najmanj en milijon družin, to je 12% vsega prebivalstva je v najtežjem položaju,** ker nima krme za živino.

Kljub temu se na čikaški borzi na račun konzumentov uprav divje špekulira z žitnimi cenami. **Špekulanti se boje dežja, ki bi jim pokvaril njihove posle.** Izkazuje se, da Amerika v poslovnih zadevah **ne pozna absolutno nobene morale. Prezident Hoover je sklical konferenco guvernerjev 14. avgusta, da bi se storili ukrepi proti** gospodarski krizi.

Če se upošteva, da število nezaposlenih v Nemčiji znaša 2 milijona, dočim je v Angliji to številko že prekoračilo, potem si lahko predstavljamo obsežnost tega zla po vsem svetu. **Zanimivo pa je, da italijanska vlada noče objaviti števila svojih brezposelnih,** ki pa mora biti jako veliko, ker vlada izdaja ukrep za ukrepom, da bi se brezposelnost omilila.

Poljsko-estonsko prijateljstvo

Varšava, 9. avg. AA. Agencija Pat poroča, da je predsednik poljske republike Mošicki prispel s svojim spremstvom snoči v Gdinjo, kjer se je vkrcal na parnik »Polonia«. Ponoči je »Polonia« odplula iz luke proti Estonski. Kakor znano je predsednik republike Mošicki odpotoval, da vrne poset predsednika estonske republike Strandmana. Na potovanju spremlja Mošickega razen drugih poljskih veledostojanstvenikov tudi minister zunanjih zadev **Zaleski.**

Litva ne odstopi od Vilne

Kovno, 9. avg. as. Govorice, ki so jih razširili neodgovorni krogi o tajnih poljsko-litovskih pogajanjih v Vilni glede rešitve problema Vilne, so brez vsake podlage. Litovski zunanji urad demantira poljske vesti in dostavlja, da litovska vlada od svojega stališča glede vprašanja Vilne ni odstopila. Sporazum s Poljsko bi bil mogoč le tedaj, če bi se Vilna Litvi vrnila.

Krst belgijske prestolonaslednice

Bruselj, 9. avg. Princeza Astrida, soproga belgijskega prestolonaslednika Leopolda, kneza brabantskega, je bila v domači kapelici kraljevske palače od kardinala Van Royen sprejeta v katoliško cerkev. Belgijski primas je izvršil tudi krstne obrede. Slovesnosti se je udeležila samo kraljevska družina.

Proslave sv. Emerika se Slovaki ne udeleže

Praga, 9. avg. AA. »Venkov« opozarja na stremljenje madjarske vlade, ki hoče v propagandne svrhe uporabiti 900 letnico smrti sv. Emerika. Zato so Madjari prenesli datum te smrti iz leta 1931 na 1930. Z versko prevezo so na to svečanost povabljeni tudi Slovaki, ki pa so pod vplivom svojih škofov organizirali jubilejno svečanost društva sv. Adalberta. To dokazuje, da se Slovaki niso dali premotiti zvijačam madjarskega iredentizma.

Padanje rojstev v ČSR

Praga, 9. avg. AA. Po uradni statistiki se je v zadnjih desetih mesecih prebivalstvo Češkoslovaške lani najmanj pomnožilo. **Število porodov je nasproti letu 1928 padlo za 3%** ter znese 386.204. Umrljivost pa je zaradi influence narasla za 2.8% in dosegla število 225.440. Porok je bilo 138.319, tedaj več kakor leta 1928.

Letalska nesreča

Curih, 9. avg. as. Na vojaški vaji sta danes dve švicarski letali trčili skupaj v višini 300 metrov blizu letališča Duebendorf pri Curihu. Dočim se je enemu pilotu posrečilo pristati na letališču brez poškodbe, so se drugemu letalu polomila krila in je letalo padlo navpično na tla. Pilot, poročnik Pickl je bil takoj mrtev.

Letalska nesreča v Trstu

Trst, 9. avg. AA. Ko je hotelo včeraj prometno letalo na progi Trst — Ancona odleteti iz tržaškega pristanišča, je padlo v vodo in se prevrnilo. Na letalu so bili štirje piloti in dva potnika. Češkoslovaški potnik, po imenu **Franke,** je utonil. Ostali so se rešili.

Zagrebška vremenska napoved. Pretežno oblačno, od časa do časa nenadoma lahen dež, hladno.

Trgovinska pogajanja med ČSR in Jugoslavijo

Praga, 9. avg. AA. Po poročilu »Narodne Politike« se začno pogajanja za trgovinsko pogodbo z Jugoslavijo septembra, najkasneje oktobra.

Krvna osveta

Belgrad, 9. avgusta. m. V Vučetrnu sta bila te dni ubita dva Albanca Alijarevič, oče in sin. Kakor je preiskava dognala, gre za krvno osveto, ki v teh krajih še vedno ni iztrebljena.

Angleški vrhovni poveljnik v Kitaju

London, 9. avg. AA. Mornariško ministrstvo sporoča, da je admiral William **Kelly** imenovan za vrhovnega poveljnika na Kitajskem mesto dosedanjega admirala Arthura Waistella.

London, 9. avg. as. Z ozirom na resni položaj v Hankovu je dobila angleška križarka »Berwick«, ki se nahaja v Vajhajvaju, naročilo, da se takoj odpelje v Hankov. »Berwick« je posebno hitra križarka z 10.000 tonami, ki so jo že večkrat uporabljali pri kitajskih homatijah. Tako so jo lani meseca marca poslali v Nanking.

Sah. turnir v V. Bečkereku

Vel. Bečkerek, 9. avg. u. Včeraj se je tu pričel šahovski turnir, ki ga je organiziral tukajšnji šahovski klub. Od Ljubljančanov sodeluje **Gabrovšek,** ki je dosedaj igral samo eno igro proti Heklaju. Igra je bila prekinjena. Udeležba na tem turnirju je zelo velika.

Japonski vulkan bruha

London, 9. avg. as. Iz Tokia se poroča, da je začel vulkan Asma zelo delovati. Med prebivalstvom je nastala panika. Evropski naseljenci v tamkajšnji okolici se pripravljajo na odhod.

Pretep v velikem stilu

Bukarešta, 9. avg. p. V vasi Fejer je prišlo do strašnega pretepa. Kmetje so se oborožili z lopatami in motikami ter napadli drug drugega. V pretepu, ki je nastal radi nekega pašnika, so bili 4 kmetje ubiti, 25 pa je bilo lahko ranjenih.

Dve veliki avtobusni nesreči

Pariz, 9. avg. as. V Cahorsu se je na ostrem ovinku prevrnil avto s štirimi osebami in se vnel. Trije potniki so zgoreli, med njimi profesor Henry Poutot iz Lyona, ki spada med najboljše francoske specialiste za spolne bolezni. — Pri Pontolseu se je prevrnil tovorni avtomobil v cestni jarek, pri čemer sta bili dve kmetici ubiti, dve pa težko ranjeni.

Vesti iz vsega sveta

Berlin, 9. avgusta. as. Na železniški progi Berlin-Hamburg v bližini postaje Breddin so našli včeraj popoldne **strašno razmesarjeno truplo berlinskega industrijca Arturja Nathana.** Nedvomno se je zgodila nesreča, ker so pri mrtvecu našli vse njegove vrednostne stvari.

Rim, 9. avgusta. p. **Po vesteh iz Acolija se je nocoj v Monte Moroso čutil močan potres.**

Praga, 9. avg. AA. Predsednik republike **Masaryk** je prispel v Topolčane, kjer so ga na postaji sprejeli zastopniki oblastev in mnogo občinstva.

„Odposlanec vojnega ministra"

Belgrad, 9. avg. m. V Skoplju je bil aretiran podnarednik **Fran Masnav,** doma iz **Račincev,** okraj **Laško.** Po okolici Skoplja se je predstavljal kot poslanec vojnega ministra, ki ima dolžnost in pravico oproščati mladeniče od vojaške službe, če plačajo 4000 Din in gotove takse. Imel je formalno pooblastilo od vojnega ministra, ki pa je bilo seveda ponarejeno. Še preden je pričel s tem svojim humanim delovanjem, so ga oblasti prijele in končale njegovo karijero.

Protest proti Bat'i

Belgrad, 9. avg. m. Kakor poroča časopisje, se mudi v naši državi zastopnik velike Batine tovarne za izdelavo čevljev, da bi našel primeren prostor, kjer bi se zgradila velika tovarna za izdelavo Batinih čevljev v Jugoslaviji. Današnje časopisje priobčuje protest predsednika društva čevljarskih mojstrov v Belgradu, ki odločno protestira proti tej nameri. Protest pravi, da je v naši državi 15.000 čevljarskih mojstrov, ki zaposlujejo 45.000 delavcev, ki prehranjujejo nad 20.000 ljudi. Z otvoritvijo Batine tovarne v Jugoslaviji bi ti ljudje prišli ob zaslužek in bili vrženi na cesto. Dalje pravi, da cene domačih proizvodov niso visoke, marveč, da so celo nižje od Batinih, da je izdelava prvovrstna in tudi materijal je najboljši. Že dosedaj se je v našo državo uvažalo letno za več kot 65 milijonov obuval, kar je itak preveč. Če bi pa Bata zgradil pri nas, kjerkoli novo tovarno, potem bi prišli ob zaslužek vsi čevljarski mojstri in delavci, ki se itak nahajajo v težavnem položaju. Proti nameri zgraditve te tovarne se čujejo protesti tudi v industrijskih krogih, ker je čevljarska in usnjarska industrija pri nas itak zelo razvita.

Imenovanje

Belgrad, 9. avgusta. m. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen za višjega davčnega kontrolorja v Belgradu v 1. II. kat. **Viktor Damijan,** davčni kontrolor.

Upokojitve na železnici

Belgrad, 9. avg. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja in na predlog ministra za promet so upokojeni pri direkciji državnih železnic v Ljubljani Bogomil **Mubič,** Alojz **Novak,** Josip **Sand,** Anton **Milač,** Ferdinand **Jenko,** Anton **Šilih,** Maks **Ferderber,** Martin **Sivka** in Edvard **Klarer,** uradniki v III-1.

Naraščanje Save

Zagreb, 9. avgusta. p. Radi velikega deževja v Sloveniji je pričela Sava naraščati. V bližini Zagreba je dosegla 1 meter nad normalo. Po poročilih iz Slovenije je pričakovati, da bo še narastla za 1 do 1½ metra. Nevarnost poplave grozi šele tedaj, ko doseže Sava 3½ nad normalo, zato za sedaj ni še nevarnosti. Edina škoda je v tem, da se morajo razna dela na Savi prekiniti. Temperatura Save ni padla, zato bo mogoče kopalcem jutri v vodo.

† Prof. Gašper Porenta

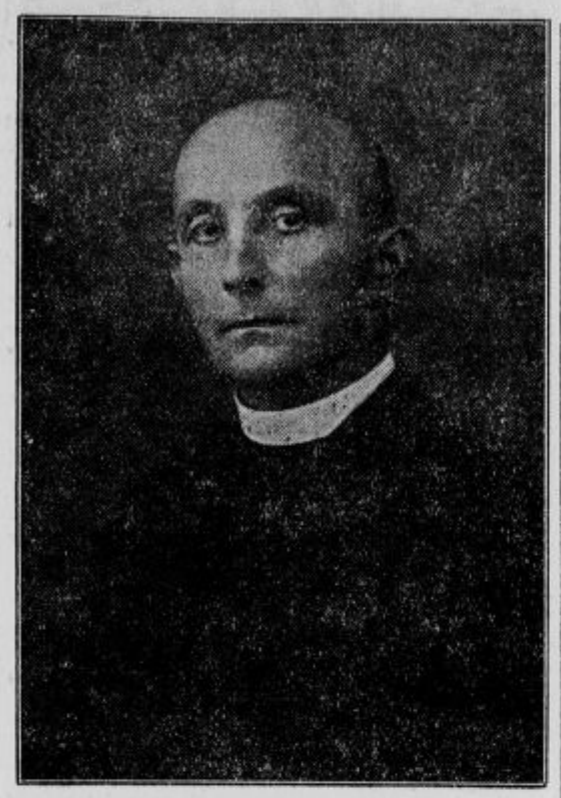

Črna zastava je zopet zavihrala na pročelju zavoda sv. Stanislava: senior profesorskega zbora, najbližji in najboljši med nami je umrl — prof. Porenta, gospod Gašper. Bil je tako tih in miren, tako skromen, da smo komaj njegovi najbližji čutili in slutili veličino in globino njegovega življenja. In vendar je vršil veliko delo, ki je segalo globoko v človeško in božjo rast zavoda in naroda. Zdi se mi, kakor da je v zavodu umrl smeh, tisti dobrodejni smeh božjega otroka, ki izvira iz globin čiste duše in mu je veselje resnično življenje. Kako bomo pogrešali ta vir čistega veselja tovariši, kako srčno pogrešali dijaki, kako sestre redovnice!

Profesor Porenta je bil globoka umetniška narava, ki se je silneje kazala v ljubeznivosti in prijaznosti njegove osebnosti nego v njegovi sliki, narava, ki je v mogočnih pramenih izžarevala v duše svoje okolice, a v svoji skromnosti ni iskala slave na platnu. Od tega žara resnično čuteče in globoko posvečene ljubezni smo se vsi ogrevali v njegovi družbi, ob njem se je vnemalo nešteto mladih src v risalnici, še več pa v spovednici.

Pred 20 leti je po dovršenih studijah na slikarski akademiji v Pragi nastopil svojo učiteljsko službo v zavodski risalnici. Oživeli so prostori in začelo se je tisto živahno vrvenje in življenje, iz katerega se nam je rodilo že nekaj prav nadarjenih in velikih umetnikov.. Dijaki so vzljubili kraljestvo gospoda Gašperja, kjer je vladala sama dobrota, sama ljubezen in lepota. Bil pa je g. Porenta tudi res človek, ki je znal vnemati veselje in smisel do lepote in umetnosti. Ni izgubljal mnogo besed, ni vsiljeval svoje otroke, a s svojo osebnostjo in visoko strokovno izobrazbo je znal vzbuditi dijakom ljubezen do prave lepote. Tako so v vzdušju te plemenite dobrote rasli Mežani, T. Kralji, Kregarji St., Škrjanci, Makarji, Votiči, Kavčiči in še mnogi nadarjeni učenci, ki so in še bodo izpričali veličino učilnice. Res je: gospod Gašper ni veliko sam slikal — bil je vse življenje prebolehen za naporni posel — a njegova srčna ljubezen in čudovito razumevanje za vse lepo, naj se je pojavilo pri komerkoli in v karšnikoli struji, je gojilo vedno osebno nadarjenost slikarjevo, ne da bi kakorkoli vsiljeval kakšno svojo stilistiko ali strujo. To je bila, mislim, njegova izredna zasluga in veličina v šoli.

Pokojni gospod Gašper je sicer ljubil umetnost, a posvečati ji ni mogel toliko moči, kolikor je želel, kajti zdravje mu ni dopuščalo. V javnost s svojo umetnostjo sploh ni hotel in je svoje proizvode zapiral v svojo sobo, ki je prava galerija slik. Mnogokrat so se obračali nanj, da bi slikal za cerkve, a tudi tedaj se je le težko odločil za javno delo. Imamo sicer njegovih slik v Velesovem, v Dobrniču, v Bosni in drugod, tudi sicer se je pojavila njegova oprema pri tem in onem časopisu ali knjigi, a vedno brez imena. Kaj naj rečemo o njegovi umetnosti? Bila je izraz Gašperjeve poduhovljene notranjosti; odmaknjena vsemu fotografskemu, vsemu telesnemu, je stremela vedno le po tem, da izrazi misel, da človeka sprašča snovi in ga dviga v nadčuten svet Lepote, Resnice in Dobrote. Njegovi stvarivni sili je morda manjkala živahnost domisleka, invencije, a v dekoraciji je bil res mojster. Njegova umetnost je bila vsakdanjosti in površnosti tako odmaknjena kakor on sam življenjskemu materializmu.

In vendar se mi zdi, da je vse to njegovo delo ob vsej pomembnosti za zavod in narod neznatno spričo tega, kar je vršil kot človek in duhovnik s svojim v Boga pogreznjenim življenjem. Njegovo zasebno življenje je bilo na zunaj povsem neznatno, v resnici pa silno globoko, samostansko resno. Čez dan si ga našel pri delu v sobi, pri brajdi zavodski ali v kapeli. Delal je veliko. Ni sicer slikal, a sledil je vsem novim pojavom v slikariji in se oplajal za šolo. Pisal ni veliko, le parkrat se je pojavil v »Mentorju« in »Domu in svetu« z umetnostnimi eseji, ki so tako skrbni in odlični kakor vse, kar je naredil. Zasledoval je pridno tudi literaturo. Posebno pa se je ukvarjal z ascetičnim in nabožnim slovstvom, ki ga je izvrstno poznal. Kjerkoli se je snovalo kaj lepega in dobrega, je bil Gašper zraven. Užitkov je poznal g. Gašper le malo, živel je zdržno in zmerno v vsakem pogledu. Dolgo vrsto let je bil zadnje čase popoln abstinent iz visokih nadnaravnih vzrokov. Njegov užitek je bil, izkazovati dobroto in ljubezen. Koliko revežev je poznalo pot v njegovo sobo, kolikerim je v stiski in nadlogi pomagal, ne da bi vedela desnica, kaj je dala levica. Pri vsem tem pa bi se zelo motil, kdor bi mislil, da je bil g. Gašper pust in nedružaben človek. S svojo vedrostjo in iskreno veselostjo nam je bil naravnost dokaz, kako resnično Bogu živeč človek blagodejno in prijetno osveža vsako družbo, kamor pride, ne da bi ga dosegla kdaj njena umazanost.

Še en užitek je poznal in ljubil rajni g. Gašper: svojo brajdo, svojo trto. Kolikokrat si ga srečal z visoko lestvo v roki, ali z brizgalno na hrbtu, ali pa je čepel ob trti in obiral njene škodljivce. Rabil je solnca za svoje zdravje, rabil gibanja, zato se je zlasti poslednja leta s tako vnemo lotil vinogradništva, ki se ga je izučil že na svoji prvi službi, ko je bil v Stopičah pri svojem bratu za kaplana. S kakšno ljubeznijo je gojil to trto, jo sam okopaval, privezoval in obrezoval. Koliko skrbi in čuječe ljubezni ji je posvečal na jesen, ko je jelo zoreti prvo grozdje, da jo ubrani pred nepoklicanimi delavci! S kakšno žalostjo in bolestjo je hodil lani okrog nje, ko mu je skoro do korenin vsa pozebla, in gledal, kje bo ozelenelo kako oko. Rešil te je, trta, ozelenela si letošnjo pomlad v novo življenje in mu rodila nov sad. Še je utrgal s tvojih mladik prvi letošnji sad, potem je šel in umrl. Uboga trta, boš preživela to izgubo?!

In če ga nisi našel v sobi ali pri brajdi, si ga našel v kapeli. Da, gospod Gašper je živel iz molitve, iz Boga. To je bila tista skrivna korenina, iz katere so vsa njegova dela dobivala posebno, čudovito moč in blagoslov. Iz polnosti njegove globokovernosti je delil moči in poguma še drugim. Bil je duhovnik v najresničnejšem pomenu besede, pravi duhovnik po Srcu Jezusovem. Koliko tolažbe je razdelil v spovednici dijakom. Z zaupanjem in ljubeznijo so poklekali k njegovi spovednici, kjer je z očetovsko ljubeznijo tolažil, svetoval in zdravil razbolena in nemirna srca kipeče mladosti. Koliko jih bo pogrešalo duhovnega očeta, ko se vrnejo v zavod! Pa ne le dijakom. Tudi gospodom je bil rajni pravi duhovni oče. Nikdar pokroviteljski, vedno ljubezniv, vedno postrežljiv, in vendar smo vsi čutili v njegovem svetem življenju spodbudo in poziv. Bil je voditelj naše duhovske kongregacije in jo vodil dolga leta. Nad 15 let je bil duhovni voditelj sestram redovnicam v zavodu in jih vodil po poti krščanske popolnosti. Ali naj še omenjam njegove pridige, ki so povsod razvnemala verna srca; kako tudi ne: govoril je iz polnosti svojega prepričanja in iskrenosti svoje ljubezni do Boga in duš. Ni bila mogočna in napihnjena njegova beseda, bila pa je polna resnice in dobrote, bila je prisrčna, zato tako iskana in priljubljena. Za vse to delo pa je iskal moči v molitvi. Ko je že davno vse počivalo, si pozno ponoči še našel g. Gašperja v kapeli na koru, kjer je stisnjen v samoten kot izročal Bogu svoje težave, nad katerimi ni nikoli potožil, se zaglabljal v božje Srce in prosil vsemu zavodu milost in blagoslov.

Gospod Gašper se je pred nekaj dnevi z zaskrbljenim obrazom poslovil od naše mize; bili smo prepričani, da se nam kmalu vrne zdrav in vesel. Bog je sklenil drugače: poklical ga je iz vinograda, da ga poplača za njegovo delo in trud. Ubogi zavod! Ni izgubil le strokovno moč, izgubil je eno najmočnejših korenin, s katerimi je zvezan z Bogom, po katerih dobiva svojo moč iz nebes. Onemela bo risalnica, zaječala bo trta, a najhuje bo našim srcem. Ti pa, vinogradnik božji, ostani z nami in uživaj večno plačilo!

•

Gašpar Porenta se je rodil 4. jan. 1870 v Stari Loki; posvečen je bil v mašnika 9. julija 1893. Služboval je najprej kot kaplan pri svojem bratu v Stopičah. Leta 1905 je prišel v zavod kot prefekt in odšel naslednje leto v Prago na slikarsko akademijo, kjer se je po štirih letih usposobil za profesorja risanja. Nastopil je službo jeseni 1910. Letos je bil v priznanje delavnosti imenovan za duhovnega svetnika.

Našim abiturijentom!

Dovršili ste srednje šole. Ali ste že kaj mislili o tem, kam se boste usmerili, ko stopite na naša svobodna akademska tla? Ne pozabite, da niste še zreli za življenje, posebno v teh prilikah, ki vladajo danes, če zadostite samo temu, kar od vas zahteva šola! Spoznali boste kmalu, ko pridete k nam, kaj vam še manjka v veliki meri, če do sedaj še niste tega uvideli, ker ste bili preveč vezani na šolsko klop.

Gotovo je med vami mnogo takih, ki so že delovali v kakem društvu, in vsak med temi lahko ve, da je tam veliko pridobil, in da tega ne more dati kdo drug, kot dobra organizacija.

Organizacije pa niso potrebne samo srednješolcem, pač pa tem bolj še akademikom, ki naj se prav v teh seznanijo z vprašanji, ki so danes aktualna in v katerih mora biti vsak inteligent doma! Kakor ste sedaj morda zaželeli glasne akademske svobode, tako se boste kmalu prepričali, da je čas akademskih let dragocen in da se je vendar že treba pripraviti za življenje, vsaj kolikor se to da.

Abiturijentje, vabi vas J. k. a. d. Danica, ki je v teku 36 let svojega obstoja dovolj podčrtala z delom svoj namen in pomen. Mlada generacija naj jo še poživi in ji da velikega dneva! Pridite in prepričajte se sami, v koliko smo vas upravičeni vabiti v svoj krog, da delamo, kar je v smislu katoliških načel, za procvit našemu društvu, za narod, domovino in — vero!

Dobrodošli, ko se vidimo!

za: Danico

France Zupan, t. č. predsednik.

Dr. Krek Miha

javlja, da je

odpri advokatsko pisarno v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 21

nova hiša Vzajemne zavarovalnice

Telefon št. 2912 Telefon št. 2912

Poklonitev Koroščev škofu dr. Rožmanu

Ljubljana, 9. avgusta.

Na zelo lep način so se danes ob 10 dopoldne poklonili zastopniki koroških Slovencev škofu dr. Gregoriju Rožmanu. V deputaciji so bili župnik g. Čarf od Sv. Danijela pri Prevaljah, ljubljanski državni tožilec dr. Fellacher, dr. Urbanc, odvetnik v Ljubljani, in ožji škofov rojak g. Kušej. Izročili so škofu zlat škofovski križec, ki je bil izdelan na posredovanje križevniškega priorja g. Učaka in velikega mojstra križevniškega reda, bivšega brnskega škofa Kleina, v Pragi. Križec so izročili g. škofu v dar kot vladiki ljubljanske škofije. Župnik g. Čarf je imel pri tej priliki kratek nagovor, v katerem je prosil nadaljnje zaščite za koroške Slovence. Križec ima dvojni simbol: je simbol trpljenja, ki preizkuša koroške Slovence, in simbol zmage pravičnosti, ki naj bi je bili koroški Slovenci deležni.

G. škof se je ljubeznivo zahvalil za poklonitev in zagotovil koroške Slovence, da bo, kakor doslej pri sv. maši, tako tudi od sedaj naprej vedno molil in prosil Boga, naj podeli koroškim Slovencem lepšo bodočnost.

Navodila udeležencem Evharističnega kongresa v Zagrebu

Posebni vlak odhaja iz Ljubljane v soboto 16. avgusta zvečer ob 21.10. Podroben vozni red je objavljen v današnjem »Slovencu« na četrti strani.

Udeležence opozarjamo zlasti na sledeče: Zbirališče naše je v Krajiški ulici v šolskem poslopju. Takoj po dohodu vlaka naj se podado Slovenci v cerkev sv. Blaža, kjer bo več tihih sv. maš in prilika tudi za prejem sv. zakramentov. (Sv. spoved naj udeleženci opravijo že preje v domačem kraju, ker bo v Zagrebu velik naval.) Ob 8 se zberemo pred šolskim poslopjem v Krajiški ulici, odkoder odkorakamo k službi božji na Jelačičev trg, ki bo ob 9. Po službi božji in po slavnostnem govoru se vrnemo Slovenci zopet v Krajiško ulico. Dodeljeno bo naši skupini 15 zagrebških vodnikov. Kosilo bo na razpolago v »Varoški pivnici«, Gajeva ulica, v restavraciji »Janje«, Nikolićeva ulica, v restavraciji »Croatia«, v restavraciji »Medulić« na Ilici, v gostilni »Triglav«, Mesnička ulica, v gostilni »Kutnjak na Ilici 49 in »Primorski inenzi« v Bregoviti ulici. Zbirališče za one udeležence, ki pridejo 15. ali 16. avgusta zjutraj v Zagreb, je v gostilni »Kutnjak«. Po kosilu, to je ob 2 popoldne, se uredi naš sprevod že v Krajiški ulici pred šolo. Na čelu sprevoda naj bodo zastave Katol. društev, Marijanskih kongregacij in III. reda, katere naj vzamejo delegati teh društev s seboj. Nato se uvrstijo narodne noše in sicer ženske, nato moške. Dalje možje in fantje, nato pa dekleta in žene. Ko se sprevod uredi, odkorakamo na določeno mesto v glavni sprevod. Med sprevodom naj se pojejo nabožne Marijine pesmi. Pevci in pevke ne pozabite s seboj vzeti pesmaric kot: Slava Brezmadežni in Cecilije. Zvečer 17. avgusta ob 23.05 se vrnemo iz kolodvora Zagreb-Sava. Vsi udeleženci se naprošajo, da sledijo navodilom rediteljev, kateri jim bodo dodeljeni v Zagrebu; vedejo naj se dostojno in primerno visoki slavnosti. Udeleženci v narodni noši naj ne pozabijo, da je središče sprevoda Najsvetejše.

Igraje očistite vse predmete iz medenine, cina, aluminiuma, emaila, stekla in porcelana samo z VIM-om.

Kajti samo VIM povzroča da so predmeti čisti in snažni!

Največji jugoslovanski potniški parnik

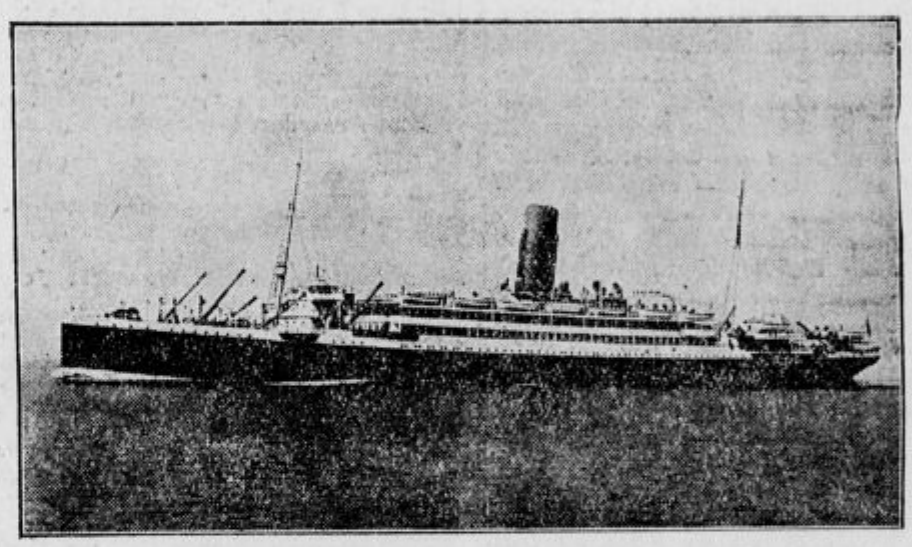

Te dni je bila v Londonu sklenjena med Jugoslovanskim Lloydom in Royal Mail Steam Packet Co pogodba, po kateri preide velika potniška luksuzna ladja »Araguaya« v lastništvo Jugoslovanskega Lloyda, seveda pod jugoslovansko zastavo. »Araguaya« vsebuje 17.500 ton, a je dolga 160 m, široka pa 18 m. Ta ladja je tedaj več ko še enkrat večja od naših dosedanjih potniških ladij. Ima stroj na dva vijaka in lahko doseže hitrost 17 milj na uro.

Zgoraj omenjena angleška paroplovna družba je leta 1925 preuredila to ladjo v prvorazredni luksuzni parnik, ki lahko namesti 400 potnikov v svojih kabinah, ki so vse enake t. j. prvorazredne, tako da potniki lahko uživajo vse udobnosti, ki se danes nudijo potnikom na velikih prekooceanskih luksuznih parnikih.

Na parniku so veliki in luksuriozni prostori za restavracijo, družabni prostori kakor kadilni salon, poseben salon za kartanje, posebna kavarna, velik promenadni krov, kopališče itd. V obednici je prostora za 200 ljudi. Ladja ima pet nadstropij, v vsakem nadstropju je gotovo število kabin. Vsega skupaj ima ladja 40 kopalnic, od katerih jih je deset v posebnih luksurioznih kabinah. Na zadnjem delu ladje je, popolnoma ločena, bolnišnica za 10 oseb, opremljena z vsem potrebnim.

Parnik vrši sedaj potniški promet med Newyorkom in Bermudskimi otoki. Jugoslovanskemu Lloydu bo izročena na Angleškem meseca novembra. Ob tej priliki bo Jugoslovanski Lloyd ladjo tako opremil, da bo povsem odgovarjala potrebam našega turističnega prometa na Jadranskem in Sredozemskem morju. Prvo potovanje se bo začelo po vsej priliki koncem tekočega leta in ob tej priliki se bodo s to ladjo pripeljali angleški turisti v naše kraje. Jugoslovanski Lloyd namerava s to ladjo prirejati turistična okrožna potovanja po naših lukah ter lukah Jonskega in Sredozemskega morja in Egipta. Potovanje se bo vršilo večinoma po noči, medtem ko bo po dnevi ladja stala v pristaniščih, da si bodo turisti lahko ogledali našo obalo in delali izlete. Posadko bodo seveda tvorili samo jugoslovanski častniki, strojniki in mornarji. Cena za okrožna potovanja bodo zelo zmerne.

Jugoslovanski Lloyd je naročil še eno najmodernejšo trgovsko ladjo, katero grade v Irwinu na Škotskem. Imenovala se bo »Trepča« in bo vsebovala 9000 ton.

Obiskovalcem Evharističnega kongresa v Zagrebu priporočam svojo restavracijo

„Varoško pivnico“

v Zagrebu, Gajeva ulica št. 9

v sredini mesta, tik Jelačićevega trga — kakor tudi svojo kavarno

»MEDULIĆ« — Ilica št. 59.

Restavracija razpolaga z velikim senčnatim vrtom in tudi s posebnimi sobami, primerne za večje družbe. Vodim dobro hrano po primernih cenah in izvrstno pijačo. Za solidnost v cenah kakor tudi v postrežbi jamčim. — — **KAVARNA** je ena največjih in najmodernejših. Ima poleg glavne dvorane še v I. nadstropju bilard-salon in pa igralne sobe, kamor vodi lift. V kavarni so na razpolago vsi tuzemski in inozemski časopisi. — V slučaju potrebe bom imel potrebni lokal odprt celo noč.

Lastnik obeh podjetij

Ciril Tratnik.

Prostovoljno gasilno društvo v Rušah praznuje danes na slovesen način 40 letnico svojega obstoja. Vzorni, disciplinirani in požrtvovalni gasilski edinici smo posvetili v zadnji nedeljski številki obširnejši članek. Na sliki vidimo tri gasilce, ki že 40 let vrše svojo službo. To so (od leve na desno): Herman Stanc, Ivan Psunder in Franc Eigner.

Kaj pravite?

Predragi Ljubljanci! Prav ginjen sem, ko vidim, s kakšno skrbjo in vnemo zasleduješ naše mariborske križe in težave. Vidiš; od vsega početka se mi je zazdelo, da si kampeljc. Kampeljci so v lepi obdravski prestolici zelo v cislih. No, nečesa pa, preljubi Ljubljanci, vendarle ne veš. Mariborci imamo tudi dvoje motornih čolnov, ki jo režela po Dravi navzgor in navzdol. Viš, Ljubljanci tega n. pr. nimate. Nisi samo ti kampeljc, da nekaj pogruntaš. Tudi med Mariborci je precej »kunštnih«. V kratkem dobimo še tretji čoln, tako da se bomo nazadnje lahko ponašali še s kapitanatom dravske plovbe, ki nam gre, čim imamo skupaj tri čolne. Viš, v Ljubljani tega nimate. Tam v vašo »regulirano« Ljubljanco tupatam kakšen maček ali kakšna krava zaide. Tega na Dravi še nismo doživeli; priznavam, ti dragi Ljubljanci, ker mora človek biti objektiven: v tem ste Ljubljanci prav zares pred nami. Oprosti, če si usojam nadalje opozoriti te na to, da ni pod oboki našega državnega mosta 17 družin, ampak 19. Aha, radi tistih deložirancev pod mostom si se zadnjokrat, predragi Ljubljanci, malce pokujal. Priznam ti odkrito: Žuljave vasi v Mariboru nikdar ne bo; pa tudi takihle šotorov in »skupajznošenj« kakor so strašila pred leti na šentpeterski trati doli pri vas, ne bo. Oprosti, dragi Ljubljanci! Zadeva nima svojih globokih razlogov v trmi in načelih, ampak čisto enostavni špekulaciji, ki se je deložirancem sijajno obnesla. Samo poslušaj! Nekaj čas se je govorilo po mestu, da bodo dali deložirancem na razpolago tistile hangar na Teznem — zlomka: viš, hangarja tako lepega in čednega kakor mi, tudi nimate. Pa ni bilo na tistem nič resnice. Sedaj pa bodo kolonistom pod mostom postavili zunaj na periferiji leseno barako. Viš, tako skrbi za deložirance mariborski magistrat. Čemu bi policije kakor doli pri vas. Potem pa je na celi stvari še nekaj spornega; velika pravda teče, dragi Ljubljanci, ki vznemirja vse mariborske juriste. Glej, kakšnega mnenja si neki ti: most je državna last; oboki tudi. In prostor ter prehodi pod oboki? V tem je vozel pravde in — sreča za deložirance, kajti sicer bi menda tudi pod oboki ne bilo za nje — prostora.

Takole je, vidiš, s to nerodnostjo, dragi Ljubljanci. Sprejmi moj poklon in pozdrave vseh Mariborčanov, ki so dobre volje.

Mariborci.

Dekanijsko zborovanje Marijinih družb v Šmarju pod Ljubljano

Na Veliki šmaren bo v Šmarju posebna slovesnost. Ob tej priliki praznika domače dekliške Marijine družbe se bodo zbrale tudi družbe iz cele dekanije, da pregledajo svoje vrste ob pogledu na svojo Vzornico in se skupno navdušijo za nadaljnje delo po novih smernicah kat. akcije.

V jutranjem skupnem sv. obhajilu se bodo sosedne družbe vsaj v duhu združile s šmarsko. Zborovanje pa se vrši popoldne, po prihodu vlakov.

Ob pol 3 je slavnostni cerkveni govor, ki ga ima znani voditelj in govornik kanonik dr. Tomaž Klinar. Nato je sprejem novih članic. Po sprejemu se bodo ob priliki darovanja delile »čudodelne svetinjice«, ker je s zborovanjem združena tudi proslava čudodelne svetinje. Za slovesnimi litanijami sledi blagoslov in prenos krasnega kipa Brezmadežne v prenovljeno Marijino znamenje pred cerkvijo. Marijine družbe naj se po možnosti udeleže slovesnosti z zastavami.

Po cerkvenem opravilu je zborovanje v društveni dvorani. Glavna misel, o kateri se bo razpravljalo, je najbolj nujna za poživitev družb, je vloga Marijinih družb v Kat. akciji.

Zborovanju bo sledilo skioptično predavanje o Lurdu.

Od skupnega vodstva Marijinih družb se zborovanja udeležita še g. voditelj Ciril Potočnik in g. vikar Košmerlj.

15. avgusta vse družbenice iz dekanije v Šmarje!

Dr. Drago Švajger
specijalist za bolezni ušes, nosa in grla
Ljubljana, Beethovnova ul. 2
ne ordinira do 1. septembra

Prva vožnja 95 letne starke z vlakom

Mur. Sobota, 8. avgusta.

Današnji dan je bil za 95 letno starko Ano Huber pomemben. Prvič — in najbrž zadnjič — je potovala z vlakom. Vožnja je bila žalostna. Peljala se je iz svoje domovine, kateri je žrtvovala tako dolgo dobo življenja, žuljev in znoja v hiralnico v Muretincih.

Življenje starke je živa knjiga trpljenja in borbe za življenje. V mladosti je izgubila starše. Krog 20 let stara je že šla iz službe v službo. Ta usoda jo je spremljala skozi celo življenje. Nekako pred 25 leti se je seznanila s sestrami v bolnišnici. Stregla je svoji gospodinji, poleg tega pa je pomagala v kuhinji. Po gospodinjini smrti so jo zadržali v bolnišnici. Od tistega časa pa do danes je bila tam. Pomagala je pri vsakem delu, dokler pred nekaj leti ni oslepela. Ker ni imela nikogar, da bi jo vzel v oskrbo, so jo obdržali v bolnišnici. Tudi sedaj je opravljala lažje posle. Lanske jeseni pa so ji odpovedale tudi noge. Od takrat ni zapustila postelje. Usodo je vdano prenašala, ker je čutila, da so ji stregli z ljubeznijo. Želela je, da bi v bolnišnici, kateri je žrtvovala zadnje moči, zatisnila oči k smrtnemu spanju. Želja se ji ni izpolnila. Vsled pomanjkanja prostora ji je vodstvo bolnišnice preskrbelo prostor v muretinski hiralnici. Tako je starka doživela dan, da je morala iti v tujino — umirat.

Občudovanja vreden pri starki je izreden spomin. O dogodkih, ki so se vršili pred 50 celo 60 leti, govori, ko da bi se bili šele pred nekaj leti odigrali. Zdrava je duševno in telesno — ako izvzamemo slepoto — in če je ne bo umorilo domotožje, morda dočaka stoletnico življenja.

Koledar

Nedelja, 10. avgusta (9. pobinkoštna nedelja): Lavrencij, mučenik; Pavla, devica mučenica.

Jutri, ponedeljek, 11. avgusta: Suzana, devica mučenica; Tiburcij.

Osebne vesti

= **Upokojen** je predsednik deželnega sodišča g. Fran Rekar.

= Premestitve učiteljev na Primorskem. Na podlagi zakona od februarja 1929, ki predvideva kazenske premestitve izven področja deželnega šolskega nadzornika, (ta zakon je bil izdan nalašč zato, da se lahko premestijo učitelji iz Primorskega v Italijo), so bili premeščeni: Benčič Ivan iz Dekanov v Kampanijo; Buda! Zora iz Kojskega na Beneško; Čeč Ivana iz Postojne v Kampanijo; Dovgan Ljudmila iz Vipave v Umbrijo; Gorjup-Zega Ema iz Trnovega v Lacijo; Čehovin Marija iz Št. Vida pri Vipavi v Emilijo; Kalin-Dekleva Julija iz Vipave v Emilijo; Kos-Zanka Henrika iz Dornberga v Marche; Bebler Emilija iz Črnega vrha v Marche; Brajda Karmela iz Gradišča v Apulijo; Kumar Pavla iz Šmartnega v Kampanijo; Mikluž Gabrijela iz Šmartnega na Sardinijo; Rucna Matilda iz Št. Vida pri Vipavi v Ligurijo; Rümmlet Gizela iz Trnovega v Lombardijo; Sancin Suzana iz Dekanov v Lacijo. Sivec Frančiška iz Bovca v Toscano; Stefič Franc z Vel. Lošinja na Beneško; Stikovič Leopold iz Pazina v Basilikato; Urbančič Stana iz Vrem v Ligurijo; Urschitz Marija iz Višnjan v Piemont; Verhic Franc iz Slavine in Sardinijo; Vizin Anton iz Trnovega v Lombardijo; Vuga Alojzij iz Grgarja v Lombardijo; Zaman Stanislava iz Črnovic v Marche; Zorn Emilija iz Šempasa v Marche.

= **V Kn. šk. dijaško semenišče v Mariboru so sprejeti:** Anžel Feliks od Sv. Antona v Slov. goricah; Čeh Franc od Sv. Bolfenka v Slov. gor.; Drevenšek Anton od Sv. Lovrenca na Dravskem polju; Düh Andrej iz Beltincev; Fideršek Jakob od Sv. Lovrenca na Dravskem polju; Gorišek Karel iz Nove cerkve; Gungl Stanislav iz Jarenine; Halas Štefan iz Črensovcev; Jeza Ludvik iz Črnegore pri Ptuju; Kandolf Alojz iz Dola pri Hrastniku; Kregar Alfonz iz Sv. Pavla pri Preboldu; Lapuh Janez iz Artič; Lorber Stanislav iz Sv. Jurija v Slovenskih goricah; Lužnik Janez iz Št. Janža pri Dravogradu; Novak Andrej iz Ljutomera; Petelinšek Ludovik iz Frankolovega; Petruša Stanislav iz Šmarja pri Jelšah; Planinšič Jožef iz Remšnika; Planinc Maks iz Trbovelj; Rojs Srečko iz Sv. Ruperta v Slovenskih goricah; Slatinšek Jožef iz Sv. Frančiška v Savinjski dolini; Uršič Henrik iz Vidma; Vogrin Jožef od Sv. Jakoba v Slovenskih goricah.

= **Iz železniške službe.** *V I. skupino položajne plače so napredovali:* zvaničniki I. kategorije, II. skupine: Brajnik Andrej, Tržič; Konečnik Viktor, kurilnica Maribor; Kodelja Alojzij, Ljubljana glav. kol.; Mrežar Franc, Ljubljana glav. kol.; Tomišič Miha, Ljubljana glav. kol.; Golčer Vinko, Zidani most; Klampfer Henrik, Maribor glav. kol.; Krajnc Franc, Maribor glav. kol.; Mar Franjo, Ljubljana glav. kol.; Robič Franc, Jesenice; Bučovnik Ivan, kurilnica Maribor; Čeč Alojz, Ljubljana gor. kol.; Erber Karol, kurilnica II. gor. kol.; Frančič Ignacij, Maribor glav. kol; Frank Josip, Maribor kor. kol.; Lupinc Karol, kurilnica Maribor; Mesarič Leopold, Maribor glav. kol.; Mešnik Jožef, Rogatec; Miklaužina Viktor, Maribor gl. kol.; Mlakar Jakob, Maribor glav. kol.; Natek Josip, Maribor glav. kol.; Otolani Vincenc, Rakek; Pavlin Gregor, kurilnica Ljubljana II. gor. kol; Pečovnik Jožef, Slov. Bistrica; Smrekar Karol, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Šuštaršič Ivan, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Tršič Ivan, Ljubljana glav. kol.; Urbančič Ivan, kurilnica Ljubljana I. glav kol.; Fertin Leopold, Medvode; Habjan Franc, Novo mesto; Pavlič Franjo, Bistrica-Boh. jezero; Pirjevec Viktor, Zalog; Seme Kristina, Kranj. — V II. skupino položajne plače zvaničniki I. kategorije, III. skupine: Klanjšček Leopold, Jesenice; Miklavčič Jurij, Ljubljana glav. kol.; Peter Tscharre, Ljubljana glav. kol.; Križaj Adolf, Maribor glav. kol.; Molan Albin, Soteska; Černe Ferdo, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Grošelj Ivan, Ljubljana glav. kol.; Justin Ivan, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; Beribak Franc, kurilnica Maribor; Božič Ivan, Ljubljana gor. kol.; Dekleva Josip, kurilnica Maribor; Gaberszik Karol, kurilnica Maribor; Kosernik Martin, Celje; Lubej Martin, Pesnica; Podlesek Alojzij, kurilnica Maribor; Podržaj Anton, Rakek; Poznič Viktor, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; Rakar Ignac, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Roš Franc, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; Slanovic Josip, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; Snoj Anton, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; Vidic Anton, kurilnica Ljubljana I. glav. kol.; Voje Miha, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Birtič Albina, Ljubljana gor. kol.; Bonač Anton, Zidani most; Čehovin Josipina, Ljubljana gor. kol.; Dragar Josip, progovna sekcija Ptuj; Kašman Karol, Maribor kor. kol.; Korošec Alojzij, Maribor glav. kol.; Škof Anton, kurilnica Ljubljana II. gor. kol.; Vivid Franc, kurilnica Maribor. — V III. skupino položajne plače, zvaničnika I. kategorije, IV. skupine: Kopše Ivan, kurilnica Maribor; Dolžan Viktor, gradbeno odeljenje.

Mala kronika

★ **Ponovno opozarjamo** cenjene naročnike, ki doslej še niso obnovili naročnine za avgust in poravnali event. zaostankov, da moremo čakati na plačilo le še par dni, potem pričnemo z ustavljanjem lista vsem neplačnikom. V lastno korist naj vsak, ki se ga tiče ta opomin, takoj stori svojo dolžnost.

★ **Posebni vlak za udeležence Evharističnega kongresa v Zagrebu.** — Vlak vozi v soboto 16. avgusta ponoči. Odhod iz Ljubljane ob 22.10, D. M v Polju 22.20, Zalog 22.27, Laze 22.38, Jevnica 22.46 Kresnice 22.55, Litija 23.08, Sava 23.20, Zagorje 23.35, Trbovlje 0.34, Hrastnik 0.44, Zidani most 1.00, Radeče 1.32, Loka 1.39, Breg 1.46, Sevnica 2.01, Blanca 2.15, Rajhenburg 2.26, Videm-Krško 2.35, Brežice 3.15, Dobova 3.36, Zaprešić 4.09, Zagreb-Sava 4.35. — Legitimacije za evharistični kongres (polovična vožnja) se še dobivajo v tukajšnji škofijski pisarni in pri vseh ljubljanskih župnih uradih do 22. avgusta. — Škofijski odbor.

★ **Trebanjski prosvetni dan,** ki se po pravici imenuje največji in najlepši dan na Dolenjskem, bo posvečen 24. avgust. Za ta dan se pripravlja ne samo Trebanjska župnija temveč cela dekanija in vsa Dolenjska. Poleg prosvetnih dni 23. in 25. avgusta bo ta dan velik kulturni tabor, na katerem bosta navzoča oba škofa. Slavnostni govornik pa bo vseuč. prof. dr. Viktor Korošec. Vsa društva naj se udeleže tega tabora v čim večjem številu. Zlasti pevci in pevke, dalje narodne noše ne smejo stati ta dan doma.

★ **Sestanek slov. kat. akad. starešinstva v Ljubljani** se bo vršil jutri 11. avgusta t. l. ob s zvečer v društvenih prostorih, Miklošičeva 7, z razgovorom o zelo važni neodložljivi zadevi.

★ **Dve diplomi častnega občanstva,** lepo umetniško delo grafike in rezbarstva, je izročila deputacija občine Rečica ob Savinji in občine Kokarje ob Dreti g. župniku Melhijoru Zorku na Spodnji Polskavi pri Pragerskem, ki je kot kaplan ustanovil in vodil obe rečiški zadrugi. Razvoj denarne in blagovne zadruge v trgu Rečica je postavil gornjegrajski okraj danes na prvo mesto zadružnega zemljevida v Sloveniji, tako se je pomnožilo število zadružnikov med prebivalstvom, a začetna doba je bila polna težav, neprilik in zaprek, o katerih zanimivo in deloma šaljivo piše M. Zorko v spominski knjižici, katero je sestavil nadrevizor Vlad. Pušenjak. Strokovnjaška ocena obeh kmetijskih zadrug sigurno trdi, da je imelo ljudstvo od hranilnice in posojilnice tekom 30letnice obstoja več sto tisoč, od kmetijskega društva pa več milijonov dinarjev dobička in koristi. Skupnega prometa imata zadrugi nad 12 milijonov Din na leto. — V prisrčnem nagovoru je poudarjal g. župan Marko Blekač, bivši oblastni poslanec: »Trška občina hoče s soglasnim sklepom dati zasluženo zadoščenje in javno priznanje g. ustanovitelju...«; g. župan Josip Fürst je omenil skupno gospodarsko korist obeh občin. Prvega bivšega načelnika sta prišla pozdravit tudi oba sedanja načelnika gg. Anton Fürst in Martin Hizelberger. G. župnik je sporočil vsem odbornikom in občanom odzdrav v zgodovinski letnici: ReCiCanoM prIsrCne pozDraVe prIJateLJstVo In LJVbezen! ŽIVIJo.

★ **Avtomobilisti in motociklisti,** ki so prijatelji in ljubitelji naravnih krasot, se opozarjajo, da je veleromantična alpska cesta na Vršič vsled temeljitih popravil in ojačenja mostov v tako idealnem stanju, da pridejo z lahkoto s svojimi vozili do vršiškega sedla, ki je čez 1600 m visoko.

★ **Prijave za uvodni in metodični tečaj** za učiteljstvo kmetsko- in gospodinjsko-nadaljevalnih šol dravske banovine, ki se bo, kakor je že poročal naš list v zadnji nedeljski številki, vršil od 18. do 29. avgusta t. l. v Mariboru, bodo brezpogojno zaključene v torek 12. t. m. V zmislu pravilnika bodo v bodoče smeli na omenjenih šolah poučevati samo oni gg. učitelji in učiteljice, ki so redno obiskovali vsaj uvodni in metodični tečaj.

★ **Kozjansko planinska podružnica SPD v Kozjem** priredi v dnevih 15. do 17. avgusta 1930 izlet na Triglav. Odhod poljubno dne 14. avg. pop; sestanek članov dne 15. avg. pri izletniškem vlaku ob 5.28 zjutraj na glavnem kolodvoru v Ljubljani. Člani, ki želijo, da se jim naroči prenočišče v Ljubljani za 14. avgust, naj se najkasneje do 13. avgusta javijo ustmeno ali pismeno podružnici v Kozjem na roki notarja dr. Mila Jenka. Dotični se zberejo in zvedo za prenočišče na glavnem kolodvoru v Ljubljani pri vlaku, ki pripelje ob 22 v Ljubljano dne 14. avgusta. Sv. maša je na Veliki šmaren in v nedeljo v Vratih in na Kredarici.

★ **Spomenik Ivane Cankarja — njegovi Zbrani spisi.** Monumentalna izdaja je dosegla dozdaj **10 zvezkov** in obsega dela do l. 1906. Nadaljnji zvezki se bodo redno nadaljevali. Ureja in tolmači jih Izidor Cankar. V tej izdaji se razodeva veličina pesnika, čigar ime sega danes že preko vse Evrope in po katerem se razodeva lepota in vrednost našega naroda. Naj ne bo zavednega Slovenca, ki ne bi bil naročnik teh Zbranih spisov. Naročila — tudi proti delnemu odplačevanju — sprejema pod ugodnimi pogoji založnica spisov: **Nova Založba v Ljubljani.**

Ime »Maxim« bodi vsakemu dobro znano!

To je najnovejša Ditmar-jeva petrolejsko plinska svetilijka, katera Vaše prostore krasno razsveti in potroši 95% zraka in samo 5% petroleja t. j. 1 l v 16 urah pri jakosti svetlobe do 300 sveč. Varujte se manjvrednega izdelka, ki se Vam ga vsiljuje in pazite skrbno na znamko »Maxim«.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:
Josip Kostajnšek, Celje, Vodnikova 9
(Sprejmejo se agilni krajevni zastopniki.)

Maxim

★ **»Ilustracija« štev. 8** izide te dni v prvovrstni opremi in izbrani vsebini: Vodnik Badjura. Martuljek s Srednje vrha. O Alpah, alpinistih in alpinizmu (R. Ložar). — Z naših planin. — Golk dreves in pesem oblakov. — Kako so potoval naši dedi. — Danes potujemo. — Ljubljanska drama gostuje na jugu države. — Z mojstrskega dirigentskega tečaja v Baslu. — Prireditev francoskega inštituta v Ljubljani. — Ali Vam je vroče. — Plavanje najstarejši sport. — O potovanju. — Vsesokolski zlet v Beogradu. — Z glavnih zletnih dni v Beogradu. — Na Šmarno goro. — Šmarna gora. — Pozdrav »Ilustraciji«. — Film: Na robu puščave. — Film: Obešenjakova Tončka. — O opereti. — Ga. Poličeva o opereti. — Ljubljanska opereta. — Mariborsko narodno gledališče. — Oktavo višje. — Moda v poletju. — Naši otroci. — Solnce v avtomobilu. (Vladimir Bartol.) — Grafološki kotiček. — S III. medn. igralskega kongresa na Dunaju. — Z Jakčeve razstave v Clevelandu. — Iz vsega sveta. — Ahasverstvo narodov, slovenski selilec, Božidar Jakac v Ameriki (B. Orel). — S konjskih dirk doma in na tujem. — Morska deklica (J. Likovič). — **»Ilustracija« izhaja vsak mesec in stane na leto 100 Din, na pol leta 55 Din, posamezne številke po 10 Din** v vseh knjigarnah in trafikah. Če lista še ne poznate, zahtevajte številko od uprave na ogled. — Uprava revije »Ilustracija«, Ljubljana, Kopitarjeva 6/I.

★ **Ponos naš** je nesmrtno delo pesnika Prešerna. Hvalimo ga in častimo — a čitamo li ga prav tako pridno, kakor pridno imenujemo njegovo ime? Naš ponos ne sme biti v puhli hvali, da imamo Slovenci Prešerna, marveč v tem, da ga poznamo! Naš ponos mora biti, da vem za sleherno njegovo pesem, da vemo za bistvo njegovo — saj ni pesnil za književne zgodovinarje! Pesnil je za vsakogar med nami, za ves naš narod, za kmeta prav tako kakor za meščana. — Da je zastarel? Kaj še! Le vzemimo v roke njegovo delo in ga prečitajmo, od vrste do vrste, od verza do verza na glas: kako je mlad in svež in domač in lep naš Prešeren! — Doktorja Franteta Prešerna zbrano delo, ki sta ga uredila in izdala v založbi Jugoslovanske knjigarne Avgust Pirjevec in Joža Glonar, je najmodernejša izdaja našega velikana. Poleg izčrpnega uvoda v njegovo delo iz peresa Avgusta Pirjevca, vsebuje knjiga vse, kar se nam je Prešernovega ohranilo, pisma in pesmi v nemškem jeziku. Oprema knjige je zares žlahtna in čez 300 strani obsegajoče delo krasita Prešernova slika in posnetek njegovega rokopisa. Ta mojstrovina naše tiskarske in knjigoveške obrti v zunanjem pogledu velja broširana le 40 Din, v celo platno vezana 55 Din, v celo usnje pa 90 Din.

★ **Gospa, dobre lastnosti terpentina** so Vam znane! Ker milo Gazela vsebuje veliko količino te koristne snovi, boste pri svojem trgovcu zahtevali samo Gazela milo.

★ **Ant. Rud. Legatov 1 letni trgovski tečaj** v Mariboru. (Odobren od ministrstva trgovine in industrije v Belgradu.) Novi tečaji se začno 2. septembra 1930. Prospekti brezplačno pri ravnateljstvu zavoda, Maribor, Vrazova ulica 4 ali v trgovini s pisarniškimi stroji Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ul. 7. Zavod poseduje tudi lasten penzionat za dečke, na kar se posebno opozarja.

★ **Opozarjamo** na oglas Spodnještajerske Ljudske posojilnice na zadnji strani današnjega »Slovenca«.

★ **Nagrobne spomenike** najceneje v najnovejših oblikah dobite pri kamnoseško-kiparskem podjetju **Franju Kunovar,** pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.

★ **Udeležencem Euharističnega kongresa v Zagrebu** se priporoča restavracija »Varoška pivnica« v Gajevi ulici št. 9 in kavarna »Medulić« v Ilici št. 59. Lastnik obeh podjetij je Ljubljančan g. Ciril Tratnik.

★ **Kamere in fotopotrebščine.** Cenik se dobi v Jugoslovanski knjigarni (oddelek za učila in foto) brezplačno. Razne kamere in vse potrebščine za fotoamaterje so stalno v zalogi.

★ **Največji reveži so slepci.** Spominjajte se jih! »Dom slepih« ima položnico 14.672.

★ **Zobozdravnik dr. Tone Furlan,** dosedanji družabnik dr. Verčona v Ljubljani, se preseli v Novo mesto, kjer prične ordinirati koncem tega meseca.

★ **Dobitek 200.000 Din** je zadela dne 7. t. m. pri žrebanju srečk drž. razr. loterije 20. kola 2. r. srečka št. 37.189, ki je bila kupljena pri Zadružni Gospodarski banki v Ljubljani.

Rojaki v Ameriki!

Naznanjam Vam, da je prevzela veletvrdka **„Sanitol Chemical Products Co."** New York City, 286 Fifth Avenue gen. depot od nas proizvajanega zdravilnega čaja **„PLANINKA"**, ki kakor znano čisti in obnavlja kri ter izborno učinkuje proti slabi prebavi. Interesenti obrnite se po **brezplačne** informacije na gori imenovano veledrogerijo, ali pa direktno na proizvajalca: **Apoteka Mr. L. Bahovec, Ljubljana.**

Ob odkritju Cankarjevega spomenika na Vrhniki

Danes počasti Vrhnika svojega velikega sina **Ivana Cankarja.** Njega, ki je bil še včeraj cunja, ob katero so si brisali svoje umazane roke po mili volji pametnjaki in šušmarji — in ki je danes dika, ponos in slava naše domovine. Sin **Ivan Cankar** je namreč delil usodo tistih, ki — pa saj že poznamo istorijo in dogodivščino, kakor je v osnovi zarisana v sv. pismu — in čemu bi prav za prav ob tej slovesni priložnosti začenjali pri najbolj mračnem poglavju, ko je vendar tudi drugih na izbiro.

Ali ne zazveni vzhičenemu srcu rajši Župančičev verz o domovini: »Hotel nekdaj sem, da bi se razširila, da bi razpela svoj krog čez zemljo« — kadar se spomni Cankarjevega imena? Ali ni baš Ivan Cankar tisti, ki nosi slavo svoje domovine in svojega malega naroda po vsem svetu? Poznajo ga Angleži, Francozi, Nemci, Italijani in še mnogi drugi narodi, čitajo ga in cenijo, primerjajo z najvišjimi vrhovi v šumi leposlovja...

Ivan Cankar je v mnogočem najvernejša podoba našega naroda. Preganjan in zaničevan se je vse do čudežnega povišanja potikal po svetu in njegovo ime je bilo »nebogljenec, pokora, vsakomur v napoto in spotiko«. Tako kakor se je godilo njemu — in komu bi se pritoževali, komu bi očitali, da je tako in ne drugače — tako se je godilo tudi peščici Slovencev na tem svetu.

Ko je vstal med nami, ob izmeni dveh stoletij, velikan širokega uma in nedoglednih sposobnosti, se nikomur ni sanjalo, da je **Ivan Cankar** tisti, skozi katerega bo spoznal veliki svet nas vse, ki se imenujemo: Slovenci; da je Cankar tisti, skozi čigar oči bo gledala tujina našo domovino, pokrajino našo, naše nebo in hiše naše, da je Cankar tisti čarodej, ki ustvarja, česar še ni bilo, dopolnjuje, kar je bilo komaj grobo naznačeno, in smelo postavlja svojo sodbo čez podobo, ki jo je ustvaril sam, in ki ni le del, ampak jedro — vsakomur vidno in očitno — našega naroda.

Kaj radi razmetujemo visoke besede in pri nas je naziv »genij« že tako ob kredit, da je podobnejši psovki nego počastitvi. In vendar ne moreš drugače imenovati tistega, ki je poln vere in upanja izšel iz najsiromašnejših prilik, otrok skromnega mesteca in še skromnejših roditeljev, se ob tuji učenosti okužil, neprestano dobrobiti svojega naroda in njega kulturne naloge zavedajoč se, vglabljajoč se v rast in koren ter še globlje, v samo rodno zemljo našega ljudstva, nazadnje njega pravo in resnično bistvo spoznal ter v svojih nad vse čudovitih **»Podobah iz sanj«** za večni memento, ljubavni album in oporoko Slovencem ostavil.

Danes Ivan Cankar ni več neznanec na tem svetu, na katerem mrgoli laživeličin in pravih veličin, da se komaj komaj med njimi za silo spoznaš. Danes gre njegovo ime od izobraženca do izobraženca, s spoštovanjem in občudovanjem si ga šepečejo med seboj — »vagabund« Ivan pa je že davno končal svojo pot in do kraja pripeljal svojo ladjo.

Okrog njegovega lika raste bršljin, njegovo ime je simbol, še njegovo telo postaja mramor in duh »nesmrtnosti« ga obkroža. Ledena misel ob iskreno domačem slavlju!

Vrhnika časti danes svojega sinu. — Kam, misel? Stoj (bi človek zopet vzkliknil z Župančičem) — saj to je on, vaščan med vaščani, domačin med domačini in prijatelj med prijatelji. V svojem rojstnem kraju. Svet in bodočnost in vsi visoko vzbokani mostovi od onkraj sem in od sem na oni breg se razblinijo: skromna tiha hišica na klancu — tam je doma. In med meščanskimi, nekoliko nerodnimi in vendar nedopovedljivo ljubeznivimi obrtniškimi hišami bo pač stal Ivan odslej na piedestalu, nekronan kralj, čaščen od pastirčka do župana in od vseh, ki bodo romali na Vrhniko in memoriam Joannis Cankar.

Vrhnika slavi svojega sinu — in vendar, o Vrhnika, tudi tvoje ime je raznesel veter s Cankarjevih listov v svet in uživala boš poslej slavo — kakor v bajki.

Cankarjeva Vrhnika!

★ **Pacijent:** Kam pa naj grem, gospod doktor, da uredim prebavo? — Zdravnik: V Rogaško Slatino! Zahtevajte prospekte!

★ **Važno za gospe in gospodične!** Če pridete v Zagreb na veliki evharistični kongres, se vam nudi prilika, da obiščete največji zagrebški damski salon: Salon Marchesi, Jurišičeva ul. 7. Prvovrstna postrežba, specielno barvanje las, ondulacija z najmodernejšimi aparati »Nam Wien«, »Mayer Wien«, »Gallia Paris«, polletna trajnost zajamčena. Izdelovanje vsakovrstnih lasulj, kit itd. V naš salon zahajajo že 35 let dame iz Zagreba in vse province in je vsaka zadovoljna z našo uslužnostjo in z našim strokovnim znanjem v najmodernejši frizerski umetnosti.

★ **Pri išiasu** sledi na kozarec naravne **»Franz-Josef«** grenčice, zavžite na tešče, izdatno izpraznenje črevesa brez vseh težav, pridruži pa se navadno prijetno ugodje olajšanja. Zdravniški strokovni listi omenjajo, da učinkuje zanesljivo in prijetno **»Franz-Josef«** voda tudi pri pritisku na jetra in debelo črevo kakor tudi pri zabreklih žilah, haemorrhoidah, prostatalnih boleznih in katarju v mehurju. **»Franz-Josef«** grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

Nerednosti pri izdajanju zdravil članom OUZD

Številne afere — Lekarnarji v kazenskih preiskavah — Odločna intervencija OUZD — Izjava komisarja OUZD dr. Kreka

Ljubljana, 9. avgusta.

Med zavarovanci OUZD je že dolgo vladalo gotovo nerazpoloženje proti zdravilom, ki jih prejemajo na recepte zdravnikov Okrožnega urada za zavarovanje delavcev pri raznih lekarnah. Vzroka za to razpoloženje si vodstvo OUZD sprva ni znalo tolmačiti, dokler ni prišlo na sled številnim nerednostim, ki so se dogajale že skoro od začetka tega leta v gotovih lekarnah z recepisi, izdanimi od zdravnikov OUZD. Te nerednosti so zakrivili gotovi lekarnarji, proti katerim je OUZD uvedel številne preiskave. Mnogo teh nerednosti je bilo prijavljenih državnemu tožilstvu in vršile so se že številne razprave. Nekateri podeželski lekarnarji so bili tudi že kaznovani. Proti nekaterim pa preiskava še teče.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev je storil vse, da se je preiskava izvršila najvestneje, analizo zdravil je izvrševal univerzitetni kemični institut profesorja Samca. Pri vsej preiskavi pa smo varovali z vso skrajno previdnostjo ugled lekarnarjev in zasledovali le en cilj: korist urada in njegovih članov.

Neka sodnijska razprava proti ovadenemu lekarnarju je n. pr. ugotovila, da je v zdravilu manjkalo 0.71 kalijevega joda. V drugem slučaju je zdravnik predpisal 3 grame kodeina, v zdravilu pa je bilo le 1.75 gr kodeina. Zgodilo se je, da so dobili bolniki v lekarni manjšo količino zdravil, kakor jo je zdravnik Okrožnega urada predpisal. N. pr. je dobil član OUZD samo 8 Burro-tablet, Okrožnemu uradu pa je lekarnar zaračunal 32 tablet. Nekje drugje je Okrožni urad ugotovil, da je lekarna izdala mesto dragih kodeinovih tablet cenejše morfijeve tablete. Več slučajev je tudi, da so bolniki dobili v lekarni mesto predpisane 10% jodove tinkture le 7%, 6% ali 5% tinkturo. Ker je občinstvo o teh sferah začelo vse mogoče govoriti, smo se obrnili na komisarja OUZD, g.

dr. Miho Kreka,

ki nam je izjavil sledeče: »OUZD izdaja letno več **milijonov** za zdravila. Zavarovanci prejemajo ta zdravila tako, da jih predpisujejo uradovi zdravniki in na recepte zdravnikov okrožnega urada dobi član v vsaki lekarni predpisano zdravilo. Recept se pridrži in OUZD ga plača. Proti zdravilom okrožnega urada pa so nastali med člani večkratni ugovori, češ, da so ta zdravila manj vredna kot druga, ki jih predpisujejo privatni zdravniki. V javnosti vlada mišljenje, da Okrožni urad pri zdravilih preveč varčuje in da zato uradovi zdravniki predpisujejo cenejša in manj vredna zdravila. To mnenje je napačno. Res je le, da OUZD ne sme razmetavati z zdravili, Vendar pa zdravilo, ki more koristiti članovemu zdravju, ga član Okrožnega urada **mora** dobiti, **naj bo zdravilo še tako drago.** Tega ne narekujejo samo naloga, služba in namen Okrožnega urada, ampak čisto enostaven račun. Poleg zdravil daje namreč OUZD dela nezmožnim članom tudi hranarino. Čim dlje je bolan član, tem dlje ima pravico do hranarine. Če dobi slabo ali manj vredno zdravilo, je več dni bolan in dlje prejema hranarino. Manj vredno zdravilo je vzrok, da se bolezen podaljša na tedne in mesece in ves ta čas mora OUZD izplačevati hranarino. Nasprotno pa član z dobrim zdravilom postane hitro delazmožen in prejema urad zanj prispevke. OUZD mora torej stremeti za tem, da člani dobivajo tista zdravila, ki so za konkretno bolezen najučinkovitejša.

OUZD je vedno zasledoval tako postopanje z zdravili. Pritožbe pa niso prenehale in je zato začel temeljito raziskovati vzroke teh pritožb. — Preiskali smo vso našo zdravstveno službo in en del v verigi teh preiskav je bilo tudi ekspediranje zdravil. V našem uradu posluje poseben oddelek, ki ima posla zgolj z recepti in s kontrolo zdravil. Nekateri slučaji so nam dali povod, da smo začeli pregledovati ekspedicijo zdravil od lekarne do lekarne. Žalibog smo morali **več slučajev prijaviti državnemu tožilstvu.** Tako je prišla ta zadeva v javnost, ne po krivdi OUZD.

Ugotovili so se namreč slučaji, žal le prepogosti, da na recepte Okrožnega urada ni bilo ekspedirano to, kar je zdravnik na recepte zapisal in kar je lekarnar Okrožnemu uradu zaračunal. Član torej ni dobil predpisanega zdravila, dasi je bilo zdravilo uradno zaračunano.

Pri tem ne gre za to, kolika je razlika v vrednosti med ekspediranimi in zaračunanimi zdravili, ampak gre za velik interes našega članstva in končno vse javnosti, **da dobim za zdravilo to, kar mi zdravnik predpiše.** Tukaj, kjer se mora laik absolutno zanesti na strokovno usposobljenost in vestnost lekarnarja, ni nobena, še tako stroga kontrola odveč.

Kakor čujemo, je imela energična intervencija Okrožnega urada že delen uspeh, zakaj zadnje preiskave ugotavljajo povečini, da lekarne izdajajo na predpisane recepte Okrožnega urada zdravila v redu Seveda pa še tečejo preiskave proti prejšnjim nerednostim.

Domača slovesnost

Danes praznuje družina ravnatelja knjigovezniče K. T. D. izredno lepo domačo slovesnost. Oče in mati praznujeta 60 letnico rojstva in 35 letnico poroke, v krogu svoje številne družine. Lani je gospod ravnatelj Ivan Dežman obhajal že tudi 25 letnico svojega nad vse uspešnega dela v podjetju Katoliškega tiskovnega društva. Prva, kakor druga obletnica je lep svetal mejnik v delu in življenju tega odličnega moža. Kot se je v svojem poklicu ves izčrpal za podjetje, tako je svoji družini najskrbnejši gospodar in oče. Njega, gospo Matildo, njegovo soprogo, in njuno družino odlikuje složno, skromno in vse lepe ljubezni polno življenje katoliške družine. Neumorna skrb, požrtvovalno trpljenje in obilna molitev jima je pomagala do lepih uspehov, da sta mogla svoje otroke najlepše vzgojiti in gmotno dobro oskrbeti. V tihi boguvdanosti sta našla moči in tolažbe v težkih trenutkih, s katerimi ju je ljubi Bog tudi obilo obiskal. Vsakdo, kdor gospoda ravnatelja in njegovo gospo soprogo pozna, jim more le iz vsega srca čestitati in želeti, da bi jima bilo mogoče še veliko srečnih let v zdravju gledati vesel napredek svoje družine. — Naj pri tem zabeležimo še tole zanimivost. Najboljša prijatelja sta gg. Ivan Dežman in g. Ivan Rakovec, ravnatelj uprave »Slovenca«. Po različnih potih sta prišla v podjetje K. T. D. in v veseli uri ugotovila, da sta isti dan, mesec in leto rojena, istega svetnika imata za patrona in isto leto sta se poročila. Dva vodilna moža, ki nosita velik kos napredka podjetij, v katerih izhaja »Slovenec« in drugi številni listi katoliških Slovencev, praznujeta danes dvojni jubilej. Čestitamo prav iskreno ter želimo novega zdravja in veselja v božji pomoči.

Zobna pasta za kadilce!
ZALOGA: DROGERIJA GREGORIČ
LJUBLJANA, PREŠERNOVA UL. 5

Ljubljana

⊙ **»Ljubljana«.** V ponedeljek ob 8. uri zvečer pevska vaja. Vsi polnoštevilno! — Pevovodja.

⊙ **Poročil** se bo danes g. Anton Vindišar, uradnik Vzajemne zavarovalnice, z gdč. Vido Por. Bilo srečno!

⊙ **Poštenjak.** V petek okrog 6 zvečer je zidarski mojster Ivan Erjavec izgubil v bližini kolodvora znesek 36.000 Din. Ves obupan se je zatekel na policijo, kjer je izgubo prijavil in skoraj brez upa je odšel domov, da bi ta znesek dobil kdaj povrnjen. Včeraj zjutraj pa je bil obveščen, da ga listnica že čaka na policiji. Našel jo je **brezposelni delavec Ivan Vrankar,** ki je kmalu, ko je Erjavec že odšel s policije, prinesel najdeno listnico z vsem denarjem, dokumenti in z zlatim prstanom, ki je bil tudi zraven. Dobil je 2500 Din nagrade. Vrankar je bil pošteno prislužene najdenine bolj vesel, kakor pa bi bil krivično pridržanega, dasi večjega zneska. Ker je brezposeln, se nudi tvrdkam prilika, da si pridobe poštenega delavca!

⊙ **Podžupan prof. Jarc** se je včeraj vrnil s službenega potovanja iz Belgrada, kjer se je mudil, kakor smo poročali zaradi intervencije v važnih komunalnih vprašanjih. Njegove intervencije so bile uspešne in so nekatere komunalne zadeve že podpisane, druge pa bodo v najkrajšem času.

Dr. Robert Blumauer
zopet redno ordinira
Ljubljana — Ilirska ulica 31.

⊙ **Prvi nastop angleškega mešanega zbora iz Londona v Ljubljani.** V sredo, dne 20. t. m., se vrši v Ljubljani koncert, katerega program bodo izvajali londonski pevci, zastopniki sedmih najodličnejših londonskih pevskih zborov, ki se nahajajo na potovanju po Jugoslaviji. Naslednji dan v četrtek, dne 21. t. m., obiščejo tudi Bled ter bodo tudi tam izvajali popoldne v Zdraviliščnem domu del svojega koncertnega programa. Spored in drugo javimo v priodnjih dneh. Za ljubljanski koncert, ki se bo vršil v dvorani Filharmonične družbe, bodo vstopnice v predprodaji od torka popoldne dalje v Matični knjigarni na Kongresnem trgu. Cene običajne koncertne.

⊙ **Sportno letalo ljubljanskega Aero-kluba »Bloudek XV«** se je vrnilo včeraj ob četrt na 6 popoldne v Ljubljano. Preletelo je progo 1100 kilometrov v pet in tričetrt ure, torej povprečno 189 km na uro. K lepemu uspehu častitamo konstrukterju in pilotu, ki je napravil poskusni polet v Belgrad in nazaj.

⊙ **Kolonisti mestne občine ljubljanske v Breznici na Gorenjskem** se vrnejo v Ljubljano dne 11. avgusta 1930 ob 12.37 glavni kolodvor. Dolžnost staršev je, da pridejo ponje.

„LEO“ OVRATNIKI
še vedno na razpolago v modni trgovini
J. Podkrajšek, Ljubljana, Čevljarska ul. 2.

⊙ **Počitniška kolonija — Breznica. III. tura.** Odhod dne 12. avg. t. l. ob 7.30 glavni kolodvor. V tej skupini so: Ambrož Angela, Brajer Ciril, Bučar Šarlota, Bučar Leontina, Boltar Zdenko, Čepon Adolf, Dežman Lea, Humsky Zorka, Dolinar Valentin, Filipič Slavica, Germek Marjan, Jeršin Pavel, Kavčič Marjan, Kadunc Srečko, Kobilca Dušan, Keršič Mirko, Kiselj Vladislav, Kosec Bogomira, Kovačič Vera, Kovačič Marjan, Logaja Marija, Legat Primož, Lipušček Silvo, Močan Joško, Peterlin Ladislav, Pevec Stojan, Pogačar Dragotin, Primc Bojan, Perčič Danijel, Pilej Božo, Perko Danica, Rudolf Milan, Selan Mira, Stritar Bojan, Šaver Nives, Šušteršič Franja, Umek Hermina, Vrabec Ferdo, Urbar Ciril, Viršek Milena, Volavšek Janko, Zajec Sonja, Zupanc Marija, Zupančič Ana, Žgajnar Jožica, Žabjek Božo.

⊙ **Nakup tiskarne.** Bivšo »Zvezno tiskarno« sta kupila od g. Karla Čeča dosedanji najemnik tiskarne »Slovenija« g. Albert Kolman in g. France Lapajne. V družbo sta stopila tudi oba sinova gosp. Kolmana, tako da obstoji sedaj tiskarna »Slovenija, družba z o. z.« le iz strokovnjakov-tiskarjev.

⊙ **Sobotni živilski trg** je bil sicer z vsem, toda zelo slabo založen. Vsled zadnjega deževja je bil dovoz na trg slabši kot sicer. Krompir so prodajali po 1.50 Din kilogram, fižol za kuho 3 Din liter, stročji fižol 3—4 Din kilogram, čebula 2 Din kilogram, kumare, srednje, po 0.50 Din kos, za konzerviranje 12 Din 100 kosov. Zadnji dež je zopet pospešil rast gob ter se je na trgu poznalo, dasi so se cene gob že zadnjič dvignile in nič ne popuste. Gobe so prodajali po 5 Din merico, lisičke po 2 Din liter. Borovnice gredo h kraju, cena se skoro vsak tržni dan dviga; včeraj so jih prodajalke nudile že po 3 Din liter. Trdile so, da je to zadnji letošnji pridelek, ker bo ta dež okus borovnic čisto skvaril. — Jajca so po 1 Din kos, bilo jih je zelo malo, pa same slabše kvalitete. Pač pa je bilo zelo mnogo perutnine, zlasti piščancev. Tudi mlečnih izdelkov je bilo dovolj ter je zanje tudi dovolj zanimanja med gospodinjami. Zlasti pristni domači sir z Gorenjskega so prodajalci hitro ter dobro vnovčili; okrog stojnice, kjer so sir rezali in prodajali z velikega hleba, je bila stalna gnječa.

Zdravnik za zobe
DR. LOJZ KRAIGHER
Krekov trg 10
ne ordinira do 18. t. m.

⊙ **Velika poneverba?** Neka manjša ljubljanska banka je prijavila svojo bivšo uradnico policiji zaradi poneverbe 40.000 Din. Zadeva pa še ni razčiščena in je možno, da ni javnopravnega, temveč civilnopravnega značaja.

⊙ **Ukraden tisočak.** Gostilničar Franc Petrič na Dunajski cesti 31 je prijavil, da mu je nekdo iz listnice ukradel tisočak. V četrtek zvečer je pustil listnico v suknjiču, ki je bil obešen v gostilniški kuhinji, tja pa se je priklatil nepoklican tat, ki je iz listnice izmaknil tisočdinarski bankovec. Drugega denarja se tat ni dotaknil, čeprav ga je bilo še nekaj v listnici.

Prepričajte se o trpežnosti **VRVARSKIH IZDELKOV** iz prve kranjske vrvarne
Ivan N. Adamič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 31.
in pri podružnicah v Mariboru, Vetrinjska 20; Celje, Kralja Petra c. 33, in v Kamniku, Šutna 4.

⊙ **Pobegel fante.** Trgovka Marija Cizerle je prijavila policiji, da že od 29. julija dalje pogreša svojega 14 letnega sina Hermana. Dečko je odšel z doma kar tako, brez vsakih sredstev in se sedaj najbrž potika okoli.

⊙ **Danes** je v Zgornji Šiški velika gasilska veselica.

⊙ **Leo-ovratniki** še vedno na razpolago v modni trgovini Jos. Podkrajšek, Ljubljana, Jurčičev trg.

⊙ **Lekarne.** Nočno službo imajo: Mr. Sušnik, Marijin trg 5 in Mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10. — V ponedeljek: Mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in Mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20.

ZAHTEVAJTE CENIK!
H. SUTTNER -- LJUBLJANA 2
PREŠERNOVA ULICA 4. -- Poleg frančiškanske cerkve.
Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.
Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Ure za dečke od Din 44·— naprej.
Zapestne ure za deklice od Din 70·— naprej.
Zahtevajte cenik zastonj in poštnine prosto.

Maribor

Zanimiv izum

Letalo, ki se dviga in pristaja horizontalno ali vertikalno.

Maribor, 9. avgusta.

Franc Starčič, sin uglednega trgovca Starčiča, preje v Mariboru, sedaj v Središču ob Dravi, se je že dalj časa bavil z raznimi konstrukcijskimi možnostmi pri letalu, dokler se mu ni posrečilo konstruirati modela, ki se tako na kopnem kakor na vodi, snegu itd. lahko horizontalno ali vertikalno

dvigne ter ravno tako poljubno lahko horizontalno ali vertikalno pristane. Naziva ga »heliokopter«. Tozadevni poizkusi z modeli so se mu docela posrečili. Na krilih, katerih skupna dolžina znaša 1266 cm. sta zgoraj pritrjeni elisi, ki dosežeta v času leta 2800 tur na minuto, s čimer se ravno površina letala poveča, kar omogoča ob primernem reguliranju ravnotežja, ki spada v posebno skrivnost konstrukcije sletala, let v vertikalni smeri. Letalo je enokrilno in tehta 1000 kg. Izumitelj se je obrnil radi nasveta na razne naše letalske strokovnjake v Belgradu in Divuljah, med drugim tudi na g. Sondermajerja, ki glede konstrukcije in možnosti izvedbe načrta popolnoma z njim soglaša. G. Starčič je že vložil prijavo za patent omenjenega izuma. Zanimivo je vsekakor, da se je z istim problemom konstrukcije letala bavil že Španec de la Cerca, na kar je izumitelja opozoril v Divuljah major Gans. Cerci se konstrukcija ni docela posrečila, Starčiču pa se je. Mlademu izumitelju želimo na tem torišču najlepših in obilnih uspehov in pa da bi našel mecena, ki bi mu pomagal uresničiti lepe načrte.

: : :

☐ **Na terasi hotela »Orel«** bo kakor smo že poročali gostom na razpolago 1.20 m dolg daljnogled za opazovanje ozvezdja; daljnogled, na katerem se morajo še izvršiti nekatere zboljšave, je last priznanega zvezdoslovca magistra Lojzeta Benkoviča, ki bo gostom pri tolmačenju iz ljubeznive naklonjenosti drage volje na razpolago. Prostovoljni prispevki pojdejo v dobrodelne namene.

☐ **V ljubljanskem radiu bosta pela** v kratkem člana tukajšnjega Narodnega gledališča gdč. Štefka Fratnikova in Stjepan Ivelja. Za nastop obeh priljubljenih tukajšnjih igralcev v ljubljanskem radiu vlada med Mariborčani, zlasti pa v krogih gledališkega občinstva, precejšnje zanimanje.

☐ **Posestne izpremembe.** Anton Sporar in Matilda Engelsfeld sta kupila od Jakoba Savrina hišo v Erjavčevi ulici 10 za 281.000 Din. — Ana Munda je kupila od Franca in Marije Vogrin hišo na Aleksandrovi cesti 79 za 110.500 Din.

☐ **Poceni meso.** Jutri se bo na stojnici pri mestni klavnici prodalo 150 kg svinjskega mesa po 10 Din kg, in sicer največ po 1 kg na odjemalca.

☐ **Plavalne tekme** za klubovo prvenstvo »Maribora« bodo danes popoldne na Mariborskem otoku; če bo lepo vreme seveda, sicer se odložijo na pozneje.

☐ **Samoumor, nesreča ali zločin?** Truplo neznanega utopljenca so našli v potoku »Črni« pri Gaberniku; utopljenec, čigar identiteta se ni mogla doslej še ugotoviti, je ležal po znakih na telesu sodeč v potoku 2—3 dni. Je srednje velikosti, okroglega obraza, 60—65 let star in po videzu berač.

☐ **Samomorilni skok s prvega nadstropja.** K notici, ki smo jo pod gornjim nasolvom priobčili v včerajšnji številki, nam sporočajo, da omenjena Marija M. ni skočila s prvega nadstropja, ampak iz podstrešja, in sicer na ta način, da je odstranila raz strehe nekaj strešne opeke ter nato skočila skozi odprtino na cesto.

☐ **Da je potres,** so se že prestrašili pasanti, ki so v petek ob 16 šli po Slovenski ulici mimo gledališke pisarne. Zabobnelo je po strehi, nato je zgrmelo nekaj na cesto: dimnik se je zrušil. Potem pa so si pasantje oddahnili; ostalo je samo pri dimniku. Takoj so pogruntali vzrok: na dimniku se je videlo, da je stoodstotno »invaliden«.

☐ **Trgovine** bodo na praznik Velike Gospojnice dopoldne odprte, popoldne pa zaprte.

☐ **Gradbena dela pri palači OUZD** so se oddala tukajšnji stavbeni tvrdki Jelenc & Šlajmer. Temeljna dela, ki sta jih izvršili stavbeni tvrdki Nassimbeni in Kiffmann, so namreč končana. Z jutrajšnjim dnem prične tvrdka Jelenc & Šlajmer z nadaljevanjem gradbenih del, tako da bo palača do jeseni že pod streho.

Sporočam cenj. občinstvu, da sprejemam **od 10. avgusta 1930**, vsak dan, izvzemši nedelje in praznike **od 8-12 dop in od 2-6 pop.** Ob nedeljah in praznikih pa samo **od 8-12 dop.**

Obenem sporočam,

da sem cene

vsem tehničnim izdelkom, kot protezam, kronam, mostičkom itd.

znatno znižal.

Priporočam se cenj. občinstvu za nadaljno naklonjenost

Miroslav Mušič, konces. zobni tehnik
Novo mesto, Ljubljanska cesta št. 2

☐ **Obsojeni delavci.** 1. maja je bilo v Mariboru aretiranih več delavcev, ker so proti odredbi, ki jo je izdal ob priliki 1. maja letos notranji minister, nosili prvomajniške znake. Postopanje proti omenjenim delavcem se je zaključilo tako, da je policijska oblast prisodila vsakemu od prizadetih tri dni zapora zaradi kršitve policijskih odredb.

Celje

Osebne spremembe v dušnem pastirstvu. Na izpraznjeno mesto 2. mestnega kaplana v Celje je nameščen konjiški kaplan g. Gregor Zafošnik. Novi gospod kaplan je odličen dušni pastir, zaslužen prosvetni delavec in vrl družabnik. Naj bi našel tudi v Celju obilo prilike za svoje inicijativno delo, ki ga je s tolikim pridom vršil v Konjicah. Celjani mu kličemo iskreno dobrodošlico. — V Konjice pa je prestavljen vojniški kaplan gospod Franc Bohanec, ki si je tekom razmeroma kratkega službovanja v Vojniku pridobil srca vse obširne župnije, ki se bo od njega le z bolestjo poslovila.

Zaradi odpravljanja plodu je bila v sredo 7. t. m. aretirana 44 letna žena delavca Marija Ramšak iz Gaberja. Bila je že dalje časa sumljiva, da se bavi s temi nedovoljenimi posli, a ji niso mogli do živega. Sedaj jo je izdal težji slučaj neke 18 letne deklice iz Zavodne, ki zaradi nje leži v bolnišnici.

Žalna manifestacija ob priliki 10 letnice koroškega plebiscita se vrši v Celju v nedeljo, dne 12. oktobra 1930 pod okriljem sokolske župe Celje. Uprava sokolske župe Celje sklicuje v svrho sestave posebnega prireditvenega odbora sestanek vseh celjskih narodnokulturnih društev v mali dvorani Narodnega doma za četrtek 14. avgusta za 20. uro. Sestanka naj se zastopniki posameznih društev zanesljivo udeležijo.

Le tam se naseli, k'er glazba doni, hudobn m za godbo in pet e mar ni . . .

star rek. ki še vedno drži! Vsak človek, posebno na deželi, si želi glazbe v razvedrilo. Priliko, da si sami lahko ustvarite godbo doma, Vam nudimo v polni meri. Zahtevajte neobvezno naše tiskovine in kataloge.

MEINEL & HEROLD

Tvornica glasbenih instrumentov, prodajna podružnica Maribor št. 102-B

Bled

Društvo hišnih posestnikov na Bledu naznanja, da bo poslovalo tajništvo glede zgradarinske napovedi v nedeljo dne 10. t. m. od 10 do 12 ter od 14 do 16. V ponedeljek dne 11. t. m. pa od 8 zjutraj do 16 popoldne v salonu hotela pri Turistu. Vabijo se vsi posestniki, da se v navedenem času zglasijo glede zgradarine. Prijave morajo biti vložene najkasneje do 15. t. m.

Bohinj

Cesta za bohinjskim jezerom, takšna kot je, vsa od hotela sv. Janeza pa do Zlatoroga, daje upravičen povod za ponovne očitke in zabavljanja zlasti od strani letoviščarjev. Revež kdor se mora voziti z avtomobilom preko neštetih jam in jamic, da odskakuje kakor žoga. Pa ni nikogar, ki bi nasul na cesto vsaj malo peska z obstranskega brega. Zato prosimo merodajne činitelje, je menda to banska šumska uprava, naj se usmilijo nas in naše ceste.

Glavni vir dohodkov je letos Bohinjcem zaprt. Le z največjimi težavami so ob letošnji izredno mili zimi spravili les z gora in hiteli z delom na žagah. Zdaj pa že par mesecev leže ogromne kopice desk in blodov okoli žag v veliko škodo lastnikom. Kupcev ni in les pod vsako ceno. Kaj bo, če se kmalu ne izboljša lesna trgovina, ki drži pokoncu večino naših ljudi.

Dež na dež. Letos pa se je Bohinj menda spet pokazal v svojih starih »manirah«, da ima letno menda takoj za Kotorom v naši državi največ dežja. Ovirano je delo na polju, v teh dneh pa še posebno košnja v planinah. Po celih 14 dni in več leži pokošena trava, pa namesto, da bi se sušila, gnije. Najbrž hoče Pluvius nadomestiti v poletju z dežjem, kar je v zimi zamudil s snegom.

Na italijanski strani pod Triglavom, v sedlu Doliču že nekaj tednov sem prav pridno znašajo skupaj kamenje in železne vezi. Ali bo kaka planinska koča, ali samo »karavla« za obmejno laško patruljo? Se še ne ve.

Srčno in živčno bolni, počitka potrebni!

V zdravilišču DOBRNA pri Celju

stane kompletno 20 dnevno zdravljenje (stanovanje, hrana, kopeli in zdravnik) od 1. septembra dalje Din 1200·—

Prospekti in informacije pri upravi.

Jesenice

Umrl je na Savi v takozvani grajščini tovarniški delavec Erzar. Bil je dolgo časa bolan in mnogo trpel v svoji bolezni. Pokopali so ga v četrtek zvečer na jeseniško pokopališče.

Že pred časom smo grajali v »Slovencu«, da je na najlepšem delu Jesenic, ravno pred »Slovenčevo« tablo pločnik zasut z gramozom. Bralci »Slovenca« stopajo na gramoz, ki so ga izrinili že čez ves trotoar, kar ni v poseben okras jeseniškemu mestu. Pa se ne zmeni zato ne cestni odbor, ne županstvo in ne cestni mojster. Seveda, ako bi bila tam »Jutrova« deska, potem bi se bilo že davno kaj ukrenilo.

Župna cerkev je zdaj takorekoč dozidana do vrha. Te dni so odkrili stari del cerkve, ker je treba tudi tam zidovje za 80 cm dvigniti. Silno deževje pa stavbi mnogo škoduje in je le želeti, da bi se vreme kaj kmalu prevrglo na bolje, sicer cerkev ne bo mogla biti dograjena do določenega termina.

Neki prismojenec je že lani pošiljal raznim osebam pisma z najrazličnejšo vsebino. Ko se je oblast začela zanimati, kdo bi bil ta pisec, so pisma izostala, zadnje dni pa so se zopet pojavila v velikih množinah. V pismih so navedena razna natolcevanja, nakopičenih je laži in denuncijanstva, nesramnih obrekovanj in še nesramnejših izrazov. Da mora biti dotični v resnici prismojen, sledi iz tega, ker mu ni prav nič žal za stroške, ki jih ima s pisemskimi znamkami in drugimi potrebščinami. Treba bo na vsak način, da se temu napravi konec. Ni zlomek, da bi se takega prismojenca ne moglo zasačiti in flagranti pri oddaji pisem, dasiravno jih oddaja tudi na javorniški pošti.

Od solnca zarjavelo zdravo kožo dobite

ako Vaše telo pred zračno in solnčno kopeljo nadrgnete z

NIVEA-CREMA

tudi pri oblačnem nebu, kajti tudi veter in zrak ožgeta telo. Toda telo mora biti suho, ko je direktno obsevano po solnčnih žarkih. Poprej pa se treba dobro nadrgniti z Nivea-Creme. S tem si znatno zmanjšate nevarnost pekoče solnčarice. Vsled samo v njej vsebujočega Eucerita prodre Nevea-Creme z lahkoto v kožo in šele pronikla krema more popolnoma uveljaviti svoj blagodejni učinek.

Proizvaja v Jugoslaviji: Jugosl. P. Beiersdorf & Co., d. s o. j. Maribor, Meljska cesta 56

Doze po Din 3, 5, 10 in 22, tube po 9 in 14

Na Jesenicah obstoja že delj časa odbor za zgradbo javnega kopališča. Da ta odbor spi, sledi iz tega, ker ni ukrenil letos prav ničesar, da bi stvar prišla le za korak naprej, niti ni svetu znano, ali namerava sploh kaj ukreniti. Ako odbor ni kos tej sicer težki nalogi, naj prepusti delo zmožnejšim, ki bodo vsaj za prihodnje leto omogočili prepotrebno kopališče!

Dostikrat tožimo, da so večine prometnih nesreč krivi neprevidni šoferji in motociklisti. Pa ni temu vedno tako, kar kaže naslednji dogodek: Pred dvema dnevoma se je neki Jeseničan vozil z motornim kolesom proti Žirovnici, za njim je vozil avto, ki je na Potokih nameraval motor prehiteti ter bil že na levi strani ceste. Oba šofer in motociklist, sta dajala znake, v istem hipu pa pridrvi iz vasi Potoki voznik, katerega med drevjem ni bilo mogoče videti, na državno cesto. Velika nesreča bi bila neizogibna, ako bi oba vozača z vso silo ne zavrla svojih vozil. Motociklist bi bil zavozil ravno pod konja, tako da bi mu s številko na prednjem koncu kolesa gotovo prerezal trebuh. Voznik je nato še prostodušno izjavil, da je signale čul, da pa ni na to polagal nobene važnosti. Previdnost bi bilo torej priporočati tudi voznikom, ne samo motociklistom in šoferjem. V tem slučaju je bila pač vsem trem sreča mila.

Rateče — Planica

Graditev kolodvora Rateče-Planica. Zasedba kolodvora Rateče-Bela peč po Italijanih v mesecu decembru 1918. leta je pomenila katastrofalen udarec za Ratečane, ki so se morali zaradi te velike izgube zadovoljiti z 6 km od Rateč oddaljeno postajo Kranjsko goro, kamor so vaščani hodili na vlak v hudi zimi in odkoder se je vršil ves tovorni promet z vprežno živino v Rateče. Samo po sebi je umevno, da se je v tem kočljivem položaju takoj začelo misliti na graditev novega kolodvora in po zaslugi našega župnika in duh. svetnika g. Lavtižarja Josipa je bilo otvorjeno že 19. oktobra 1919 novo postajališče Planica, kakih 5 minut oddaljeno od vasi, kjer se je postavila za prvo silo lesena čakalnica za potnike. Na skladišče za enkrat še ni bilo misliti. Preteklo je deset let od tega in zaradi precejšnjega prometa, ki ga imajo Rateče, z okrog 800 prebivalci, je bila potreba zgraditve novega kolodvora, posebno še, ker se je v zadnjih dveh letih jako razmahnil tujski promet, od dne do dne vedno večja. Zato se je letos občinski odbor z vso vehemenco vrgel na rešitev tega problema in tozadevno že izposloval od prometnega ministrstva dovoljenje in obenem kredit za graditev kolodvora. S tem se je takoj pričelo z delom. Postavljen je že temelj za skladišče, ki bo dograjeno sredi septembra. Včeraj, 9. avgusta, je bil na novi progi otvorjen vagonski promet, kar so Ratečani najtežje pričakovali. Drugo leto pa, upamo, da se bo vršila najlepša zahvala prometnemu ministrstvu za tako velikodušno delo!

Nesreča! Pretekli teden so se ponesrečili na Jalovcu trije Beljačani, en gospod in dve gospodični. Gospod je imel zvinjeno nogo in zlomljeno roko in močne notranje poškodbe. Gospodične pa so imele še srečo. Bile so samo nalahko opraskane po obrazu in potolčene na nogah. Ponesrečence so pripeljali z vozom s Planice v Belo peč, odkoder jih je odpeljal avtobus na Trbiž, odtam pa brzovlak domov v Beljak.

Kranj

Razpis poštne vožnje. Dravska direkcija pošte in brzojava v Ljubljani oddaja v zakup prevažanje pošte na progi Kranj–Šenčur pri Kranju—Cerklje pri Kranju za dobo 1 leta počenši s 1. oktobrom 1930. V to svrho se razpisujejo ponovna javna ustmena pogajanja z draženjem navzdol, ki se bodo vršila dne 19. avgusta 1930 v pisarni županstva mestne občine Kranj. Ponudniki se bodo sprejemali od 10 dalje, pogajanja se prično ob 11. Izklicna cena je 13.160 Din na leto, začasno kavcijo je vložiti v znesku 658 Din. Radovedni smo, ali bo licitacija to pot uspela.

Gibanje tujskega prometa v juliju. Dodatno k tovrstni notici za prvo polovico leta priobčujemo danes še statističen izkaz za mesec julij, ki je bil eden izmed najbolj obiskanih mesecev. Jugoslavija: došlo 234 oseb, ki so prenočevale 253 noči; Avstrija 26—48; ČSR 5—8; Italija 7—12; Madjarska 4—9; Nemčija 5—7; ostala Evropa 1—3; skupaj prišlo 282 oseb, ki so ostale v Kranju 340 noči.

Župni urad v Šmartnem pri Kranju je vložil potom knezoškofijskega ordinarijata v Ljubljani prošnjo, da se odredi konkurenčna obravnava za ureditev organistove plače in prispevka za pokojninsko zavarovanje. Zato se razpisuje na dan 16. avgusta t. l. ob 9 zjutraj v Šmartnem v prostorih župnega urada konkurenčna razprava. Vsi udeleženci razprave se opozarjajo, da morajo morebitne ugovore prijaviti najkasneje pri obravnavi sami, ker se na poznejše ugovore ne bo oziralo in se bo smatralo, da privolijo v plačilo na nje odpadlega zneska.

Poglavje o javnih nerednostih. Morda ne bo odveč, ako diskretno opozorimo na nekatere neumestne izrastke javne nerednosti, ki se porajajo in nastajajo v našem mestu spričo vedno bolj naraščajočega prometa in živahnega gibanja najrazličnejših ljudskih plasti, ki pa ne spadajo v okvir in obseg javnega reda in javne dostojnosti. V očigled obilnemu obisku tujcev, ki ponesejo seboj merilo naše kulture, naše civilizacije, bo že treba tupatam temeljite remedure. Odlična cvetka na gredi javne nerednosti je n. pr. mučenje živali in preklinjevanje voznikov na Jelenovem klancu. Drugič bomo prinesli imena. Neuljudna, če ne celo brezobzirna je gesta motociklistov, ki včasih ob 1 ponoči s hupanjem in ropotanjem kalijo nočni mir. Prebivalci, ki ljubijo zgodnji večerni počitek in spanje, se ne strinjajo z v pozno noč odmevajočo glasno godbo. Na kolesarje smo že opozorili. Skratka vsi skupaj pazimo na čim večji red in mir v mestu.

Vrhnika

Smrečje nad Vrhniko. Dne 15. avgusta t. l. na praznik bo posvetitev novega zvona pri naši podružnici in kakor običajno cerkveni shod Velikega Šmarna. Ob pol 10 bo posvetitev zvona, ob 10 slovesna sv. maša s cerkvenim govorom in darovanjem za zvon. Zvonovi so: I. C 1500 kg 1890, II. E 700 kg 1929, III. G 480 kg 1725 od Sv. Treh Kraljev (Vrh) in IV. A 338 kg 1930. Za izletnike so naši kraji najbolj priljubljena točka, ker nudi krasen razgled na pol ure oddaljeni Vrh Sv. Treh Kraljev in slovenske kraje v Italiji ter proti Ljubljani. Pridite izletniki od vseh krajev ta dan v Smrečje, kjer boste lahko deležni naše lepe svečanosti. Za okrepčilo bo dovolj preskrbljeno.

Pozdravljeni! Ob redki priliki pri nas Slovencih, ko odkrivamo spomenik pisatelju, ki ga že dolgo visoko cenijo tudi tuji narodi, pozdravljeni gostje, ki ste prišli med nas. Bodite v rojstnem kraju nesmrtnega Cankarja vsi naši.

Nova šola. V Zaplani nad Vrhniko je dograjena nova enonadstropna šola, ki jo je zgradila Prva slovenska stavbna zadruga. Delo je vodil g. ing. Škof. Slovesna blagoslovitev šole se bo vršila 24. avgusta dopoldne, popoldne bo pa veselica. Vrhniška občina je s tem zgradila že četrto šolo po vojni. Za Bevkami, Žažarjem in Ligojno je prišla na vrsto Zaplana.

Lepo izprehajališče je Močilnik z izvirkom Ljubljanice. Priporočamo tudi solidno postrežbo, ki jo nudi gostilničar iz Rokodelskega doma.

Posebni vlak odpelje danes ob 22.30 zvečer z Vrhnike v Ljubljano. Redni vlak vozi ob 19.57.

Rakek

Ban ing. Sernec Dušan potuje danes v nedeljo skozi Rakek v Cerknico, kjer bodo visokega funkcijonarja sprejeli okoliški župani z odborniki. Sprejema, ki bo ob dveh v občinskem uradu, se udeleže tudi okoliška društva po svojih zastopnikih.

Seno nakupuje vojaška komisija že dalj časa po logaškem okraju in sicer direktno od posestnikov. Cena senu se je zvišala že na Din 0.75. Kdor ima kaj sena naprodaj, naj ga pelje v Planino, kjer bo komisija seno prejela in na mestu v gotovini plačala.

Verigo od motornega kolesa je izgubil nek motociklist na potu Planina—Unec. Kdor jo je našel, naj jo proti nagradi izroči pri Domiclju na Rakeku.

Radenško vodo piti, pomeni zdravi in mlad ostati.

Cerknica

Obisk g. bana dravske banovine. V nedeljo nas obišče g. ban dravske banovine ing. Dušan Sernec. Kot je uradno javljeno, se odpelje z avtomobilom ob tričetrt na 2 popoldne iz Logatca. Potemtakem pride v Cerknico okrog pol treh. Ob prihodu se vrši sprejem in pozdrav zastopnikov raznih korporacij in zastopnikov okoliških občin v občinski pisarni, nakar se bo g. ban najbrže odpeljal proti Ložu. To je prvi uradni obisk g. bana v Cerknici.

Nepreviden kolesar. V četrtek proti večeru bi bil nek nepridiprav na kolesu kmalu povozil gospo notarjevo. Žadeva je prijavljena orožnikom. Treba bi bilo, da bi se takim nepoklicanim dirkačem po glavnem klancu na glavni cesti stopilo enkrat krepko na prste.

Sport. Prvenstvena nogometna tekma, ki bi se imela odigrati med novomeškim SK Elanom in tukajšnjim SK Javornikom preteklo nedeljo v Novem mestu, je bila odpovedana. Vzrok je bila pritožba domžalskega SK Diska, ki je bil od Cerkničanov poražen na prvenstveni tekmi v Domžalah 27. julija. LNP pa pritožbe ni vpošteval in se bo zato vršila najbrže 17. avgu ta v Novem mestu med SK Javornikom in SK Elanom nogometna tekma za provincialno prvenstvo Slovenije.

Požar. Grahovo je bilo pozorišče tega tragikomičnega dogodka, ki bi pa lahko postal usodepoln za celo vas. V Grahovem stoji stara kajža, pol lesena, pol slamnata — gospodar je stari Špeglar. Pred nekaj dnevi so pa ljudje zapazili, kako se iz hiše močno kadi. Požarna bramba z brizgalno je takoj prispela na lice mesta. Možje so morali najprej vdreti zaklenjena vrata, da so zbudili starega Špeglarja, ki je šel že spat — bilo je namreč zvečer. Soba je bila vsa v dimu. Preiskali so vse kote z lučjo in iskali, kje bi bil ogenj. Našli so, da se je vnela slama in cunje, ki so ležale v kotu in na katere je padla po nesreči iskra, ko je nesel Špeglar iz hiše pepel. Zastonj pa požarna bramba ni bila alarmirana, kajti sicer bi se bil lahko vnel lep del vasi.

Nedelja. Ker se vrši danes koncert in veselica Kat. prosvetnega društva v Cerknici, združena s šaljivo pošto in raznimi drugimi zabavnimi točkami — igra godba tukajšnjega gasilnega društva — je pričakovati tujih gostov, zlasti iz Notranjske. Obisk koncerta, ki se prične ob 3 popoldne, se lahko združi z obiskom jezera in ogledom krasnih podzemskih jam z veličastnimi kapniki in dvoranami. Zlasti je priporočljiv in hvaležen izlet v Karlovico pri Dolenji vasi, kjer se danes tudi vrši žegnanje. Obiščite nas danes v Cerknici, ne bo vam žal!

Vsak mesec Din 13·—

bo plačal, vsak kdor hoče brati in imeti Karla Mayeve spise, ki bodo za jesen in zimo izhajali vsak mesec en zvezek po Din 13·—. Naročajte v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Janko Jovan:

Gospodarski odnošaji nasledstvenih držav

Gospodarska preorijentacija ni lahek problem. Gospodarske razmere se zlasti zrcalijo v trgovski bilanci vsake države. Prva želja vsakega državnika, ki posveča pažnjo gospodarskim razmeram, je, da doseže v trgovski bilanci ravnovesje. Kdor pa je zasledoval gospodarstvo v nasledstvenih državah, je moral opaziti, da so to edinice, ki niso nastale radi gospodarskih, temveč v prvi vrsti radi splošno političnih in narodnostnih zahtev, dasi se tudi narodnostni princip ni mogel popolnoma uveljaviti. Posledica tega razvoja so bile skoro v vseh nasledstvenih državah pasivne trgovske bilance, ki so nujno silile k gospodarski preorijentaciji.

Le poglejmo Češko, Avstrijo in Jugoslavijo. Češka je bila toliko srečna, da je imela močno razvito industrijo ravno v onih panogah, katerih izdelki so se tik po vojni močno iskali, namreč sladkorno in tekstilno. Tudi Jugoslavija je kot izrazito agrarna država v času, ko je splošno primanjkovalo hrane, dobro odrezala. Avstrija je s svojo kovinsko industrijo v veliki meri preskrbovala našo državo. Želja po gospodarski osamosvojitvi je razmere kmalu spremenila. Vsaka izmed navedenih držav je hotela izpolniti vrzeli, ki so se pojavile kot vidno znamenje v uvozu iz drugih držav.

Češka je res bogata dežela in ima visoko razvito industrijo, prav tako pa je tudi kmetijstvo na višji stopnji, kakor v katerikoli drugi nasledstveni državi. Po vrednosti produktov ima Češka v prvi vrsti industrijski značaj, po številu pripadnikov pa dominira agrarizem, ki si je znal tudi v politiki priboriti prvenstvo. Tako vidimo, da v pretežno industrijski državi vodijo gospodarsko politiko agrarne stranke. Te razmere so rodile na Češkem agrarni protekcijonizem, ki danes ni še nevaren, dela pa industriji še skrbi in v zvezi z razvijajočo se industrijo v drugih nasledstvenih državah sili industrijo k racijonalizaciji in pripravlja teren, ki utegne postati že v bližnji bodočnosti državnemu gospodarstvu neprijeten.

Avstrija je pretežno industrijska država in je v agrarni produkciji občutno pasivna. Ker pa je avstrijska industrija doživela radi razvoja industrije v drugih nasledstvenih državah hud udarec, je pričela, da zboljša svojo trgovsko bilanco, propagirati povišanje agrarne produkcije. To povišanje je pričela z intenzivnim gospodarstvom, zlasti s forsiranjem umetnih gnojil, pa tudi z ekstenzivnim gospodarstvom, to je melijoracijo neproduktivne zemlje in spreminjanjem travnikov in pašnikov v plodno zemljo. Da pa doseže svoj namen in pridobi kmeta za vporabo navedenih sredstev, mu hoče zasigurati minimalne cene poljedelskih pridelkov z uvedbo visokih uvoznih carin na uvoz teh pridelkov.

Jugoslavija kot izrazito agrarna država bi pri taki gospodarski politiki omenjenih držav ostala osamljena, ako bi se tudi sama pravočasno ne lotila gospodarske preorijentacije, ki jo je vsaj v njenih pričetkih sijajno izvedla. V vseh delih države se je pričela industrijalizacija. Deloma državna gospodarska politika, deloma pa kapital sam se je naslanjal na one industrijske panoge, v katerih je bila naša država najšibkejša. Gospodarska in narodno-obrambna politika je ustvarila v Jugoslaviji niz industrijskih podjetij, ki danes pokrivajo že velik del domače potrošnje, a je vpostavila tudi že podjetja, ki si morajo za svojo produkcijo iskati inozemskih tržišč. Povdariti pa je treba, da industrijalizacija pri nas še ni izvršena, temveč se stalno nadaljuje. Naravno je, da je k industrijalizaciji zelo mnogo pripomogla državna carinska politika, ki je z uvedbo zaščitnih carin dala podjetjem spodbudo k povečanju obratov in ustanovitvi novih podjetij.

Tako se je vodila gospodarska politika v nasledstvenih državah, ki je vpostavila čisto nove gospodarske razmer. Slično gospodarsko gibanje bi mogli opisati tudi glede drugih držav, vendar za presojo položaja navedeni slučaji zadoščajo. V vsakem slučaju vidimo stremljenje k gospodarski osamosvojitvi, ki pa ni mogoča brez uporabe borbenih sredstev nasproti drugim državam. Ta borbena sredstva so ponekodi dosegla tako ostrino, da bi mogla sčasoma postati opasna za vzdrževanje medsebojnega miru, če že ne v političnem, pa vsaj v gospodarskem smislu. Te gospodarske barikade posameznih evropskih držav so rodile kot protiakcijo idejo Panevrope. Če pa pomislimo današnje novo nastale gospodarske razmere evropskih držav, moramo priznati, da bo težko realizirati idejo gospodarske Panevrope. Težko je graditi, še težje pa je graditelju postavljene zidove podirati.

Sinajska konferenca nam je prinesla novost, gospodarsko zbližanje naše države z Romunijo. Prvega septembra imajo stopiti v veljavo začasni sklepi te konference, ki se smatrajo kot prehodna stopnja k carinski uniji. Podrobnosti teh sklepov nam danes še niso znane, vendar je sodba o njih vsaj pri nas zelo ugodna.

Če pregledamo gospodarsko strukturo obeh pogodbenih držav, moramo priznati, da imata mnogo skupnih interesov. Obe sta agrarni zemlji in obe morati danes pri vnovčevanju agrarnih produktov čutiti obrambena sredstva onih industrijskih držav, ki so neglede na svoj industrijski značaj pričele z agrarnim protekcijonizmom. Vsak, kdor ima za državo srce, mora ta dogodek načelno pozdravljati. Tam, kjer se interesi ne križajo, tam je gospodarsko zbližanje mogoče in je tudi upanje na dobre uspehe. Tudi, če pride do popolne carinske unije, sme naša industrija v splošnem pričakovati več koristi in izgleda za vstop v novo tržišče, kot se pa bati nove konkurence.

Zunanji tisk je sinajske sklepe pozdravil dokaj simpatično in jih smatral kot prvi korak k gospodarskemu zbližanju evropskih držav. Zlasti naši gospodarski krogi si žele kot drugi korak slični sporazum s Češko. Če pa pomislimo na gospodarske razmere, ki so se na Češkem razvile, potem moramo skeptično presojati položaj. Da je negotovost na mestu, nam dokazuje dosedanje obnašanje Čehov v gospodarskih vprašanjih napram nam. Dočim smo z državami, ki imajo mnogo manj prijateljskih zvez z nami, prišli pri sklepanju trgovinske pogodbe do konkretnih zaključkov, so bili vsi dosedanji poskusi priti do trgovinske pogodbe s Čehi, brezuspešni. Skeptično presojo položaja pa opravičuje tudi dejstvo, da so Čehi že po sklepu sinajskega sporazuma izdatno zvišali uvozne carine prav na tiste agrarne pridelke, glede katerih bi si naša država najbolj želela gospodarskega zbližanja s Čehi. Agrarcem prijazne »Lidove Noviny« povdarjajo v predzadnji sobotni številki popolnoma odkrito, da ni še čas za realizacijo ideje o carinski uniji. Če pa presojamo skeptično ožjo gospodarsko zvezo med Čehi in našo državo, zlasti pa carinsko unijo med obema državama, s tem seveda še ni rečeno, da bi ne mogli priti do sporazuma, kako omiliti različne težnje obeh držav v vodenju trgovinske in carinske politike. Važna je izjava našega zunanjega ministra, da sporazum med Romunijo in Jugoslavijo ni naperjen proti nobeni drugi državi. V interesu našega kmetijstva je, da si zasigura za prodajo svojih pridelkov češko tržišče, kar bi se dalo doseči, ne da bi utrpelo češko kmetijstvo materijelne žrtve. Gospodarskega sporazuma med našo in češko državo pa si ne želimo samo mi, temveč prav tako češka industrija, ki ima danes v naši državi dobro tržišče in ji ne more biti irelevantno, kakšni so gospodarski odnošaji med obema državama.

Prav slično je z Avstrijo. Avstrijska industrija je v veliki meri navezana na odjem iz Jugoslavije. Agrarni protekcijonizem ne bo v stanu Avstrijo v vseh agrarnih pridelkih napraviti aktivno, radi česar bo prav tako v njenem kakor v našem interesu, da pridemo do trgovinske pogodbe, ki bo omogočala našemu kmetijstvu in njeni industriji mirno sožitje.

Četudi ni še dosežen tudi z drugimi državami enak sporazum, kot je bil pravkar z Romunijo, vendar je vesel pojav, da se je Jugoslavija gospodarsko močno osamosvojila in zavzema v vodstvu mednarodne gospodarske politike vidno in častno mesto.

Begunje pri Cerknici

25 letnica mašništva. Tukajšnji g. župnik Matej Ježek je v sredo 6. t. m. obhajal srebrni jubilej mašništva. 16 let že vrši med nami svojo službo. Bila so to leta dela in trpljenja za procvit menišovske fare. Kot pristen Gorenjec ni odnehal od nobenega načrta, hotel je slednjega izvesti, četudi je šlo še tako trdo. — V duhovnem oziru je kot vzoren svečenik vodil svojo čredo po pravi krščanski poti in se res pozna v vsej fari njegova roka. To kažejo dekliška in fantovska Marijina družba, tretji red itd.... — Prav tako je pa tudi v prosvetnem oziru spravil faro na zavidanja vredno višino. Po vojni je bil vedno predsednik prosv. društva, pravtako je bil več let predsednik bivšega Orla, ki ga je tudi ustanovil. Spomenik svojemu delu pa si je postavil z novim prosvetnim domom; ni sicer še dograjen, a je kljub temu nekaj velikega. — Tako mu ob njegovem srebrnem jubileju kličemo na mnoga leta! Da bi dočakal med nami še zlati jubilej!

Višnja gora

Za cerkveno petje v mestni cerkvi med žegnanji po podružnicah je sedaj pri nas lepo preskrbljeno. Čeprav organist s pevci odide na podružnico, pa pri deveti službi božji pri sv. Ani nismo brez petja. Domačin g. Holmar — bivši organist v Ameriki, ki se je med nami popolnoma udomačil, saj je lastnik najlepše hiše in najlepšega vrta v mestu — s prijaznostjo in z mladeniškim veseljem orgla in vodi cerkveno petje popolnoma brezplačno. Mi smo mu hvaležni za njegov trud, on je pa vesel, da more kaj več storiti v čast božjo, da s svojimi lepimi zmožnostmi povzdigne službo božjo. Lepo je to!

Podružna cerkev sv. Ožbalta v Leskovcu je dobila popolnoma novo streho z ostrešjem vred. Zanimiva je ta lična cerkvica radi svojega stropa, ki je popolnoma lesen in prostoročno slikan — kakršnih je prav malo v škofiji. Stara streha je bila v zelo slabem stanju; no, saj je bila že res stara! Pri razkrivanju so dobili več kosov opeke še z letnico 1655, pa so bili še dobro ohranjeni. Ponosni so Leskovčani na svojo cerkev; niso se zbali stroškov, pa so popolnoma sami oskrbeli sv. Ožbaltu ravno za žegnanje novo streho. Posnemanja vredno, zaslužijo našo pohvalo!

Divji prašič straši po naših gozdovih. Že pred kakimi tremi tedni smo slišali, da se klati večje število divjih prašičev z mladiči vred po širni hosti Bukovja nad Lučami, pa smo imeli to novico za »lovsko«. Bo pa že nekaj resnice na tem. Pred kratkim so oglarji, ki »kuhajo« kope v Močilih pod Leskovcem že nekoliko prestrašeni pripovedovali, da jih straši in preganja divji prašič; tudi vse sledi kažejo, da bo to res! Bližnji lovci in nekaj domačinov so šli čakat to nenavadno prikazen naših gozdov, pa za enkrat niso imeli sreče; mrcina je zavohala nevarnost, pa jo je srečno odkrulila v skrivališče ali pa drugam.

Nevarno je obolela ga. Danica Perkotova, soproga davčnega kontrolorja; odpeljali so jo v zdravljenje v Ljubljano. Želimo ji čimprejšnje okrevanje!

Zagorje

Ljudska stavbna zadruga v Zagorju priredi v nedeljo dne 7. septembra ob 3 popoldne veliko javno tombolo na stadionu Zadružnega doma, katere glavni dobitek je stavbna parcela, vredna šest tisoč dinarjev, na eni najlepših točk v Zagorju. Ostali dobitki so premog, gramofon, moško kolo itd. Cena srečke je Din 2.50. Vabimo na ta dan naše bližnje sosede, ker je zveza z vlaki ugodna, da nas posetijo. Obenem si lahko ogledajo živahno delovanje zadruge. — Stavbna zadruga.

Trbovlje

Delavski polet k Mariji Pomagaj na Brezjah, skozi Vintgar na Bled. V soboto 23. t. m. opoldne pohitijo s posebnim vlakom naši delavci iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja na Gorenjsko, najprej k Mariji Pomagaj na Brezjah, kjer bodo v soboto zvečer in v nedeljo zjutraj opravili svojo pobožnost pri Mariji, ob 9 v nedeljo pa odbrzeli z vlakom naprej do Dobrave ter peš skozi Vintgar na Bled. Prav je, da se tudi naš delavec duševno dvigne po Mariji k svojemu Bogu, ter ga v sedanjih hudih časih prosi pomoči ter zapustivši za nekaj uric svoj temen in tesen dom pohiti v lepo božjo naravo ter se navžije svežega gorskega zraka in tako prijetne solnčne toplote. Potrebno je to in koristno za dušo in telo in upamo, da nam tega nikdo ne bo zavidal, češ, kaj tratijo denar po svetu, ko je doma tolika beda? Res je beda, in mnogi, najrevnejši, bi radi šli z nami, pa so ostali žalostni doma, ker nimajo še za živež.

Za stradajoče rudarske otroke so nadalje darovali: Profesor Herle v Solčavi 20 Din, Petrovec Ana, Sarajevo 50, dr. J. Jenšterle, zdravnik v Trbovljah, 200, otroci osnovne šole v Kapli 50, župni uradi: Naklo 10, Sv. Križ pri Ljutomeru (daroval Ant. Belec, Kanada) 200, Bukovščica 5.50, Žabnica 10, Polzela 250, Žiče 61, Špitalič-Konjice 60, Svibno 20; Stolna Vinc. konfer. v Ljubljani po Val. Učaku 200, Breceljnik Al., župnik, Krašnja 20, županstvo Bresnica mesto venca za pok. Fr. Slomnika 100, Oblak J., župnik na Bledu 19.34, Pivovarna »Union« v Ljubljani 100, Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani 1000, Slovenski delavci društva sv. Barbare v Hochheide na Nemškem po g. Andreju Brezniku 260, na novi maši č. g. Fr. Šmona pri Sv. Juriju ob Taboru nabralo 4000 Din. Skupaj 25.430.14 Din. Najlepša hvala!

Marija Reka

Poučno predavanje. Na posredovanje načelnika občinskega kmetijskega odbora se je vršilo preteklo nedeljo poučno predavanje o umnem gospodarstvu. Tu smo spoznali, kolikega pomena je ustanova okrajnih kmetijskih referentov (poročevalcev), spoznali pa tudi, da ima celjski okraj v osebi g. ing. Janeza Oblaka prvovrstnega strokovnjaka. Četudi je bil prvikrat tukaj, je vendar takoj spoznal težaven gospodarski položaj tukajšnjega prebivalstva. Podal je pazljivim poslušalcem najprej nekaj migljajev, kako bi se moglo tukajšnje gospodarstvo usmeriti, da bi bilo trud in delo čimbolj dobičkanosno. Tri panoge kmetijstva je zlasti priporočal, namreč umno živinorejo, sadjerejo in pogozdovanje. Nato je prepričevalno obravnaval umno živinorejo, odsvetoval pa z vso odločnostjo gojitev pšenice in drugega žita, četudi radi slamnatih streh, ki jih bo treba z drugimi, trpežnejšimi sredstvi nadomestiti. Pridelovanje pšenice je za ta kraj predrago in donaša zgubo, ker se zrno in mlinski izdelki dobe od drugod veliko bolj poceni. Nekaj praktičnih migljajev glede umne živino- in sadjereje je podal v šaljivi in prikupljivi obliki g. upravitelj dobrnske šole g. Belan Schmidt. Obema govornikoma se je v imenu zbranih poslušalcev zahvalil načelnik domačega kmetijskega odbora. — Predpogoj za umno živinorejo so pa dobri hlevi, ki jih v tem kraju tako zelo primanjkuje. Ni pa tudi na razpolago za to potrebnega denarja. Brezobrestno posojilo bi bilo edino izdatno sredstvo, da bi se tem neprilikam odpomoglo. Drug nedostatek je tukaj pomanjkanje prometnih sredstev, kajti od cerkve in šole moramo voziti eno uro, da pridemo do okrajne ceste. Domačini pa ceste ne morejo izpeljati, ker jim manjka potrebnega znanja in sredstev. Ali bo prišla odkod tozadevna pomoč?

Laško

Slovo okrajnega načelnika. Pretekli teden se je poslovil od Laškega okrajni načelnik g. Franjo Maršič. Prestavljen je v Brežice. Deloval je v Laškem nad pet let v korist našega ljudstva. Radi vestnosti v svoji službi, ustrežljivosti in lepega zgleda je bil splošno priljubljen. Želimo mu mnogo dobrega uspeha na novem službenem mestu!

Požar. V noči na petek je ogenj upepelil hišco Janeza Vengust na Strmci 28. Rešili so si samo življenje, drugo je zgorelo. Moža, oziroma očeta ni doma — je šel v Holandijo. Družina se priporoča usmiljenim srcem!

Zgornja Polskava

Pozor pred nakupom ukradenega cerkvenega perila in prtov! Prejšnji teden je neznan uzmovič izvršil drzno tatinsko delo v tukajšnji župnijski cerkvi. Odnesel je večjo množino perila in prtov iz omare v nadzakristiji v skupni vrednosti 11.000 Din. Svoje tatinsko delo je izvršil podnevi, ko je bila cerkev odprta. Prti so zelo umetno izdelani, večbarvni. Ako bi kdo kaj zasledil o imenovanih predmetih, se prosi, da takoj naznani bližnjim orožnikom, oziroma orožniški postaji Pragersko, ki ima vso stvar v rokah, ali pa župnijskemu uradu v Zgornji Polskavi.

Umrla je 2. avgusta blaga gospa Amalija Soršag v 77 letu starosti. Rajnica je bila zelo priljubljena. Rodbini Katz naše sožalje!

Debela toča se je dne 7. avgusta usula na naš kraj. Bila je debela ko lešniki in je v par minutah vse pobelila. Škode ni naredila ravno velike, ker je padala med dežjem, razen nekaj na ajdi. Vinogradi pa ne trpijo nič, ker je bila nevihta nekaj niže in se je gnala proti Račjem.

Slovenska Bistrica

Slovesna otvoritev kopališča okrajnega odbora Rdečega križa v Slov. Bistrici, se vrši 10. t. m. ob 3 popoldne. Otvoril ga bo dr. Jagodič, predsednik Rdečega križa ter izročil v varstvo občine g. županu dr. Schaubachu, nakar se bo vršila veselica na prostem. Sodelovala bo domača godba I. konjiškega polka v Slov. Bistrici. Največja zasluga za to gre g. mestnemu komandantu podpolkovniku Prohaski, ki je res požrtvovalno pripomogel, da je že letos otvorjeno kopališče. Bazen meri 30 × 20 m, poleg tega še 20 kabin in lastni bufet, a 20 kabin bo postavljenih še tekom tega leta, tako da bo vsega skupaj 40 kabin, kar bo za Bistrico zadostovalo. Zvečer se nato vrši v Okrajni hranilnici veselica. Torej vsi v nedeljo popoldne k otvoritvi.

Ptuj

Ne igrajte se z orožjem. Neki nepoznan krošnjar je iz dolgočasnosti v gostilni v Cvetlinu obračal samokres in prešteval krogle. Pri tem »delu« je bil zelo nepreviden. Samokres se mu je sprožil. Rezultat: krogla je obtičala v hrbtu Blaža Zagorinca, pos. sina, ki se zdaj zdravi v bolnišnici. Po nezgodi jo je nepoznani krošnjar odkuril kitrih korakov.

Središče ob Dravi

Nova maša. Danes obhaja naša fara in sploh vsa okolica velik praznik. Služil bo namreč svojo prvo sv. mašo naš priljubljen novomašnik g. Franc Modrinjak. Odveč je govoriti, kdo da je naš primicijant. Lahko trdimo, da ga pozna mladina širom dravske banovine. Posebno ga dobro poznajo ugankarji v »Našem domu«, kjer je večkrat povedal kako »okroglo«. Dobro je pa v spominu tudi vsem telovadcem v bivših katoliških društvih. Delal je neutrudljivo v naših organizacijah od mladih dijaških let. Prosimo Te, gospod novomašnik, da tudi v bodoče ne pozabiš naše mladine in se je spomniš pri svoji prvi daritvi, da ostane zvesta svojim idealom. Tebi pa želimo, da učakaš vsaj biserno mašo. Bog Te živi!

Murska Sobota

Koncertni in gledališki večer, ki so ga priredili v četrtek zvečer: Št. Tratnikova, Rasberger, Stj. Ivelja in Tovornik, člani mariborskega gledališča, je bil za M. Soboto izreden umetniški užitek. Kritike ne bomo podajali. Le toliko naglasimo, da je bilo občinstvo očarano. Vsi igralci so prvovrstno rešili svojo nalogo, odlikovala sta se pa zlasti Št. Tratnikova in Ivelja. Kateri izmed obeh je bil boljši, se skoraj ne da povedati. Jasni tenor g. Ivelje in čuvstveno žgolenje Tratnikove sta enako zadivila poslušalca. Dragim gostovalcem kličemo: »Hvala Vam za požrtvovalnost in na večkratno svidenje!«

Žrtve škrlatinke. V pondeljek so pokopali najmlajšega otroka A. Gombošija iz Kroga. Zdravnik je ugotovil, da je postal žrtev škrlatinke. Preiskal je tudi domače. Sedaj so razen očeta vsi člani družine v bolnišnici.

Naliv s točo. V četrtek krog 17. ure so pridrveli od severozapada črni oblaki. Nastal je vihar, parkrat je zagrmelo, potem pa se je vlila ploha. Med Dobrovnikom in Filovci je začela padati tudi gosta toča. Padala je kakih 5 minut.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za abiturijente bodo v Domu duhovnih vaj v Ljubljani od 31. avgusta zvečer do 4. septembra zjutraj. Oskrbnina znaša za vse dni le 30 Din. Prosimo pravočasne prigiasitve na: Vodstvo Doma duhovnih vaj, Ljubljana, Zrinjskega cesta 9.

Duhovne vaje za gdč. učiteljice in uradnice v Lichtenthurnovem zavodu v Ljubljani se pričnó 21. avgusta ob pol 6. uri zvečer in končajo 25. avg. zjutraj. Iskreno vabljeno!

Čujte klic slovenskih misijonarjev

Zdi se, da delo naših misijonarjev podcenjujemo, zdi se, da javnost preveč ohlapno sodi o velikem poslanstvu, ki so si ga izbrali misijonarji in šli med poganske narode, da jim razodenejo nauk Kristusov in da jih seznanijo z evropsko civilizacijo. Oboje pa je težko, oboje je združeno s požrtvovalnostjo in z izdatki Koder že zastaja delo, niso vzrok misijonarji, pač pa pomanjkanje sredstev, kajti nasprotniki katolicizma poskušajo na vse načine, da bi onemogočili delo katoliških misijonarjev in ker s sredstvi ne štedijo, je tekma z njimi pač združena z večjimi izdatki, kot bi sicer misijonarjenje stalo.

Katoliška Cerkev budno čuje in z vso ljubeznijo pazi in se trudi, da bi izpolnila klic misijonarja Kristusa: Pojdite in učite vse narode... vzpodbuja k ljubezni do misijonov, vse, mlade in stare, preprostega in inteligentnega človeka. Vsak more vsaj nekoliko koristiti misijonstvu če že ne z darovi pa z molitvijo. Cerkev prav gotovo pozdravlja vsak pokret, ki želi koristiti misijonstvu, prav posebej pa še pozdravlja izrecno misijonske prireditve in organizacije, predvsem pa organizacije mladih inteligentov, ki so se zadnje desetletje v Evropi močno razgibali, k čemer so pripomogli vsakoletni mednarodni akademski misijonski kongresi, ki so se vrstili vrstoma v posameznih evropskih državah. Letošnji, kot sedmi se bo vršil v Ljubljani in sicer v dneh od 6. do 11. sept. O vsem tem je javnost že kolikor toliko poučena, ni pa še poučena, da bo ob tej priliki prirejena tudi posebna misijonska razstava, ki bo na eni strani prikazovala dela, izdelke, nošo, orožje, skratka vse odznake kulturnega življenja poganskih narodov, med katerimi delujejo naši misijonarji, na drugi strani pa bo prikazovala koliko je ustvarila ljubezen Slovencev do misijonarjev in do misijonske ideje. Razstavljeni bodo razni deli cerkvenega perila, paramentov, kelihi, ciboriji, kadilnice, zvonički, celotne mašne obleke, skratka vse cerkvene potrebščine, ki jih naši misijonarji tako krvavo pogrešajo.

Za prvi del razstave je kolikor toliko bogato preskrbljeno, je pa še čas, da bo bogata tudi razstava naših milodarov za misijonarje; kajti ne smemo preslišati klica naših misijonarjev, ki jih je domovina poslala na najtežavnejše delo. Prihajajo obupna pisma iz Indije, kamor je nedavno odpotovalo nekaj Slovencev. Kako je misijonarsko življenje v Indiji, je bilo razvidno iz že priobčenega pisma, ki ga je pisal misijonar Vizjak. Bivajo v kolibah, ki niso zidane iz opeke temveč so nametane iz blata in dračja in vse si mora izdelati prav za prav misijonar sam. Ker nimajo sredstev, si ne morejo nabaviti oltarjev, kot bi radi, ne cerkvenega perila, kot bi pristojalo. Nič boljše pa se ne godi našim misijonarjem v južni Afriki. Tudi od tam prihajajo žalostna pisma, polna zatajenega trpljenja in bede. Čujmo, kako nam piše misijonski brat Kolenc iz Maria Trost v Lidenburgu v južni Afriki.

»Čital sem, da nameravate imeti misijonsko razstavo in da boste potem darila razposlali misijonarjem. V imenu nas treh Slovencev patra Musarja, br. Lešnaka, Vas prav lepo prosim, da na nas ne pozabite, ker naš misijon je silno potreben, kajti šele pred dobrimi petimi leti smo prišli iz Sudana v pokrajino Transval, kjer smo začeli misijonariti. P. Musar in jaz sva že deset let v Afriki, dočim je br. Lešnak prispel šele letos. Hvala Bogu in Presv. Srcu, naš misijon lepo napreduje, čeprav imamo toliko nasprotnikov vseh mogočih verskih sekt. Težko pa je, ker nam vsega potrebnega primanjkuje. Iz Evrope pride tako malo, da ni za misliti. Res je, da Peter Klaverjeva družba veliko prispeva za Afriko toda Afrika je velika in dosti misijonskih postaj in redov. In ker smo bolj pri zadnjih, na nas seveda pride še manj. Torej Vas najlepše prosimo, spomnite se na nas, ljubi Jezus Vam bo stotero poplačal. Za nas je dobro, karkoli nam morete poslati: cerkvene posode, mašne obleke, perilo, ministrantovske oblekce, svečnike in drugo. Letos smo zidali dve kapelici za procesijo Sv. Rešnjega Telesa, drugo leto pa nameravamo zidati še dve, če se bo oglasil kak dobrotnik s podporo. Kapelici seveda stojita, sta pa prazni, ker nimamo priprave. Tudi naše zunanje šole so v obupnem položaju. (To so pravzaprav oddaljene postajne misijonske podružnice. Op. člankarja.) Sv. maša je skoro vsak teden, ker pa nimamo priprav, so po nekod brez sv. maše, koder pa že je, mora ubogi misijonar nositi s seboj vse priprave.

Torej Vas prav lepo prosimo ter Vas pozdravljamo, posebno pa jaz, Vaš rojak

Maria Trost, 29. 6. 1930. brat Raf. Kolenc.«

Tak je klic misijonarjev iz daljnih misijonskih pokrajin. Zdi se, da pove vse. Misijonska razstava v dneh od 1. do 15. sept. naj pa pokaže, da smo ta klic razumeli. »Kdor le more, naj sodeluje na tej razstavi in naj pošlje kakršnekoli cerkvene potrebščine na naslov VII. Ciam, Semeniška ul. 2, Ljubljana. Če bi bilo preobčutno za posamezne, naj se jih zbere družba in kdor bi ne mogel prispevati že izdelanih cerkvenih potrebščin, naj pa pošlje primeren znesek, dobrodošel je vsak dinar, da sami nakupimo potrebne stvari na primer mašne plašče (1600 Din), štole (250 Din), kelihe (860 Din) itd. itd.

Vsem dobrotnikom pa izrekamo besede, kot jih je koncem svojega pisma napisal afriški misijonar Slovenec Kolenc: »In že v naprej Vam bodi plačnik neskončno dobri Bog, ki naj Vas za darove tisočkrat in tisočkrat nagradi!«

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Nedelja, 10. avgusta. 9.30 Prenos cerkvene glasbe. — 10.00 Versko predavanje (dr. Potočnik). — 10.20 Ing. Jože Černe: O poljedelstvu. — 11.00 Prenos z Vrhnike ob priliki odkritja Cankarjevega spomenika. —15.00 Plošče. — 15.30 Koncert cerkvenega pevskega zbora iz Doba pri Domžalah. — 16.30 Duet: citre in kitara. — 20.00 Tamburaški zbor »Krimašev«. — 21.00 Prenos z Bleda (Erich Herse). — 22.00 Časovna napoved in poročila. — 22.15 G. Rakuša igra harmoniko in poje prleške kuplete.

Ponedeljek, 11. avgusta: 12.30 Plošče. — 13.00 Časovna napoved, borza, plošče. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 18.30 Samospeve poje g. Joža Likovič. — 19.00 G. Rakuša na kromatično harmoniko. — 19.30 Dr. Franc Veber: Die Erkenntnistheorie des hl. Augustinus. Versuch eines Ausgleiches zwischen Augustinus und Thomas von Aquino. — 20.00 Prenos z Dunaja: Simfonični orkester, dirigent dr. Otto Egger. — 22.00 Časovna napoved in poročila.

Torek, 12. avgusta: 12.30 Plošče. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 18.30 Koncert godbe »Zarja«. — 19.30 Dr. Pavel Brežnik: Mednarodni promet z našo državo. — 20.00 Prenos iz Zagreba. — 22.00 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Prenos z Bleda (Erich Herse).

Drugi programi:

Ponedeljek, 11. avgusta.

Belgrad: 10.30 Plošče. 12.45 Koncert radio-kvarteta. 19.30 Koncert na citre. 20.30 Koncert na 2 klavirjih. 21.445 Večerni koncert radio-kvarteta. — **Budapest:** 12.05 Opoldanski orkester. 17.35 Popoldanski orkester. 21.00 Plošče, nato koncert vojaške godbe. — **Dunaj:** 12.00 Opoldanski orkester. 15.30 Popoldanski orkester. 17.30 Pri kitajskih morskih roparjih, mladinska ura. 19.30 Iz življenja mravelj, predavanje. — **Milan:** 17.00 Plošče. 19.30 Večerni koncert orkestra. 20.40 »Faust«, opera; nato zabavni koncert. — **Praga:** 19.35 Češke narodne. 20.00 Večerni koncert. 21.00 Arije in pesmi. 21.30 Plesna glasba. — **Rim:** 17.30 Popoldanski koncert orkestra. 21.02 Večer deset italijanskih operet, nato zabavna glasba. — **Toulouse:** 19.00 Koncert orkestra. 19.40 Zabavna glasba. 20.15 Koncert simfoničnega orkestra. 21.00 Večerni koncert. — **M. Ostrava:** 17.00 Koncert orkestra. 19.00 Koncert vojaške godbe. 20.00 Večerni koncert. 21.00 Arije in pesmi. 21.30 Plesna glasba. — **Leipzig:** 19.00 Beda čudežnih otrok, predavanje. 20.00 Delavske slovesnosti; sodeluje simfonični orkester, nato zabavna glasba.

Torek, 12. avgusta.

Belgrad: 12.45 Koncert radio kvarteta. 19.00 »V starih časih«, komedija. 19.30 Pevski koncert jugoslovanskih pesmi. 20.00 Prenos iz Zagreba. 22.15 Večerni koncert radio kvarteta. — **Budapest:** 11.15 Dopoldanski orkester. 17.35 Popoldanski orkester ruskih balalaj. 19.10 Pevski koncert. 19.50 Prenos opere iz studia, nato zabavni koncert ciganskega orkestra. — **Dunaj:** 20.05 »Bruder Straubinger«, opereta. — **Milan:** 19.30 Večerni koncert orkestra. 20.40 Večerni koncert kvarteta. 21.10 Koncert komorne glasbe, nato koncert jazz-orkestra. — **Praga:** 20.00 Ruske pesmi. 20.30 Večerni koncert orkestra. — **Rim:** 17.30 Popoldanski koncert orkestra. 21.02 Pester koncert, vmes dve komediji enodejanki, nato plesna glasba. — **Toulouse:** 19.00 Koncert orkestra. 20.15 Šlagerji. 21.00 Večerni koncert. — **M. Ostrava:** 19.35 Zabavni koncert orkestra. 20.30 Večerni koncert orkestra. 21.30 Ljudski večer. — **Leipzig:** 16.30 Operetna glasba. 19.00 Koncert. 20.40 »Življenje umetnika«, slušna igra; nato sledi plesna glasba.

Iz službenih objav

Razglasi sodišč in sodnih oblastev.

Dražbeni oklic. Dne 9. oktobra 1930, dopoldne ob 11 bo pri sodišču v sobi št. 21 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Metlika, vložna št. 1420, 64 in 913. — Okrajno sodišče Metlika, dne 5. avgusta 1930.

Izpremembe v trgovinskem registru. Akcijska družba za kem. industrijo na Dunaju (Aktiengesellschaft für chemische Industrie in Wien) podružnica v Ljubljani. Izpremenba statutov. — Jadransko-Podunavska banka, Ljubljana-Kranj. Izbrišejo se člani upravnega sveta: Duboković Franjo, Matijević Vladimir, Besarović Aleksander, dr. Lukinić Edo, Mijajlović J. Toša in Radojlović P. Gjorgje. Vpišejo se člani upravnega odbora: Godjevac Sveta, industrijalec, Belgrad, Prica Dragutin, admiral v p., Belgrad, Panić Tihomir, trgovec, Belgrad in dr. Todorović Milan, univerzitetni profesor, Belgrad. Vpiše se član direkcije: Stefanović M. Milan, prokurist te tvrdke. Vpišejo se prokuristi za centralo in filijalo: Durman Aleksandar, Živković Fedor, Kratohvil Borivoj, Šreplović Jovan, Magulac Milan in Poštić Milivoj. Izbriše se prokurist: Kunej Marko. — Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, odd. III., dne 26. julija 1930. (Firm. 1182/30 — Rg B II 22/18.)

Ljudevit Marx, tovarna lakov, d. d. v Domžalah. Izpremenba pravil.

»Mlinostav«, družba z o. z., Škofja Loka, kolodvor. Spremenba družabne pogodbe. Osnovna glavnica znaša odslej 750.000 Din ter je v gotovini popolnoma vplačana. Vpiše se prokurist Ljubić Drago, inženir v Starem dvoru.

Izbrisala se je firma: K. Till nasl. A. Gruber, Ljubljana. Opustitev obratovanja.

Izpremembe v zadružnem registru. »Bajtar«, stavbna in kreditna zadruga železniških uslužbencev v Ljubljani, r. z. z o. z. Izpremenba pravil.

Elektrostrojna zadruga v Dolu, r. z. z o. z. Po sklepu občnega zbora z dne 29. junija 1930 se je zadruga razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidatorji: dosedanji člani načelstva. Likvidacijska firma Elektrostrojna zadruga v Dolu, r. z. z o. z. v likvidaciji

Hranilnica in posojilnica v Kamniku, r. z. z neom. z. Izbriše se član načelstva: Pogačnik Matej. Vpiše se član načelstva: Rihar Matej, župnik in dekan v Kamniku.

Prva celotna izdaja!

Doktorja Franceta Prešerna

zbrano delo

Cena Din 40·—, eleg. vezana Din 55·—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Nadaljevanje držav. prvenstva juniorjev v plavanju, skokih in waterpolo tekmah

Ilirija osvoji državno prvenstvo juniorjev v skokih — Stari državni rekordi padajo — Jug (Dubrovnik) siguren favorit v waterpolu

Včeraj se je izvršil drugi del velikega tekmovanja juniorjev za državno prvenstvo v plavanju, skokih in waterpolo igrah. Program je bil bogat in velik, kar je vsekakor zasluga sodniškega zbora. Važno je bilo včerajšnje tekmovanje zlasti zato, ker so se definitivno določili v posameznih disciplinah vsi finalisti. Iz ogromnega števila prijavljenih tekmovalcev so se najboljši kvalificirali za končno borbo, ki bo v vseh disciplinah silno ostra in trda. Spodaj navajamo za vsako disciplino določene finaliste. — Tudi včeraj je bilo postavljenih precej novih državnih rekordov, ki pomenjajo velik napredek v plavalnem sportu. Prav gotovo bi nas morali zavidati za dosežene uspehe vsi naši sosedje. Vsekakor moramo tudi registrirati prvo prvenstvo, ki se je že včeraj končalo, t. j. juniorsko prvenstvo v skokih. Ilirija je namreč s svojimi mladimi skakači osvojila državno prvenstvo juniorjev v skokih. Za enkrat nima še Ilirija prave konkurence v tej disciplini, kjer bo morda še dolgo vodila. — Staviti prognoze za današnji izid finalnih borb je pa nekoliko težja zadeva. Gotovo je, da bo Primorje s svojim Vilfanom in Prekuhovo doseglo lepe uspehe. Prav tako jasno je, da bodo ilirske plavačice imele precejšnjo vlogo v finalu. Toda za prvo in drugo mesto pa bo menda največja borba le med Jadranom (Split) ter Viktorijo (Sušak). — V naslednjem prinašamo potek včerajšnjega dopoldanskega in popoldanskega sporeda.

Dopoldne

50 m prosto — juniorji — semifinale: I. skupina: 1. Brainovič (Jadran) 29 sek.; 2. Gazzari (Jadran) 29.4; 3. Vilfan (Primorje) 30; 4. Kuzmanič (Jadran). — Naš Vilfan ni morda preveč resno vzel to plavanje in je rajši hranil svoje moči za poznejše točke. Vsi štirje pridejo v finale. — **II. skupina:** 1. Marovič (Jadran) 29.8 sek.; 2. Birimiša (Jadran) 30,6; 3. Prvan (Jadran); 4. Lovrenčič (Ilirija). Vsi štirje pridejo danes v finale.

100 m hrbtno — juniorke — semifinale: I. skupina: 1. Lampret (I.) 1:39.6 min.; Nov jugoslovanski rekord. 2. Trbojevič Vera (Viktorija) 1:55.7. — **II. skupina:** 1. Vimmer (V.) 1:40.5; 2. Dolenec (I.) 1:47,4. — **III. skupina:** 1. Vohlfart (I.) 1:41; 2. Kaliterna (J.) 1:44.2; 3. Mamušič (Concordija) 1:50.8. — Vseh sedem bo nastopilo danes v finalu, kjer bo izredno zanimiva borba med Lampretovo, Vohlfartovo in Wimmerjevo.

100 m prsno — juniorji — semifinale: I. skupina: 1. Birimiša (J.) 1:30.7; 2. Ferček (Gradjanski) 1:32.4; 3. Midor (J.) 1:34.8; 4. Arčanin (V.). — **II. skupina:** 1. Nikolajevič (Beograd 1:31; 2. Jelič (Jug) 1:32.5; 3. Pazinovič (J.) 1:32.8; 4. Turkalj (Gr.). Vseh osem nastopi v finalu.

100 m prosto — juniorke — semifinale. I. skupina: 1. Lampret (I.) 1:30; 2. Vohlfart (I.) 1:32.5; 3. Wimmer (V.) 1:33. — **II. skupina:** 1. Jenko (I.) 1:33.5; 2. Bradač (I.) 1:34.2; 3. Jakaša (J.), ki pa ne pride v finale. — **III. skupina:** 1. Medanič (V.) 1:30.6; 2. Župan (V.) 1:30.8. Vse navedene, razen Jakašove, pridejo v finale. V tej disciplini so najbolje zastopane Ilirijanke.

Skoki — juniorke — finale: 1. Dovč (I.) 32.98 točk; 2. Kraljevič (J.) 28.08 točk. — Dovč si je s tem osvojila državno prvenstvo juniork v skokih za leto 1930. Ker je to že finalna točka, si je Ilirija v državnem prvenstvu juniorjev v skokih priborila že 13 točk, a Jadran 8 točk.

4 krat 50 m prosto — juniorji — semifinale. I. skupina: 1. Jadran II v času 2:03.8 min. Nov jugoslovanski rekord; 2. Viktorija (Sušak); 3. Jug (Dubrovnik). — **II. skupina** 1. Jadran III v času 2:07.2; 2. Beograd; 3. Jug II. — **III. skupina:** 1. Ilirija v času 2:12 min. Nov podsavezni rekord; 2. Bob II; 3. Jadran I. — V finale pridejo iz vsake skupine prvi dve štafeti ter najboljša tretja iz vseh treh skupin, to je Jug II.

3 krat 50 m mešano — juniorke — semifinale. I. skupina: 1. Jadran I 2:13,8; 2. Jadran III; 3. Ilirija II; 4. Viktorija II. — **II. skupina:** 1. Ilirija I 2:10.3; 2. Viktorija 2:10.4; 3. Ilirija III 2:16.4; 4. Primorje. — Vseh osem štafet pride v finale. Zmagovalna štafeta Ilirije je nastopila v postavi: Sever, Pipa, Lampretova, Bradačeva.

Waterpolo tekme

Bob (Belgrad) : Viktorija (Sušak) 4 : 2 (1 : 1). Belgrajčani so svojo zmago zaslužili. Njihova igra je bila vse prožnejša in je na momente v taktiki spominjala celo na divno igro Ferencvarosa. Viktorija pa je v prvih trenutkih bila močnejša, toda je pozneje zelo popustila. Bob je imel precej hudih navijačev, ki so glasno bodrili svoje itak dobre plavače.

Jug, Dubrovnik : Jadran, Split 4 : 1 (2 : 1). Najvažnejša od vseh je bila gotovo ta vaterpolo tekma. Srečala sta se najmočnejša teama v naši državi. Pričakovalo pa se je vendar številčno večja zmaga Juga, kajti ta klub razpolaga z divnimi igravci. Če bi morda sodnik po nepotrebnem v prvem polčasu igro tolikokrat ne prekinil in s tem plavače spravil v nerazpoloženje, bi Jug dosegel še večjo zmago. Dubrovniški igravci poznajo že vse vrste »trikov«, ki so potrebni nasprotniku zmešati njegovo igro. V drugem polčasu je bil Jug znatno v premoči, vendar so se Jadranaši uspešno branili.

Popoldne

50 m prosto — juniorke — semifinale.

I. skupina: 1. Medanič (Viktorija) 34.9 sek. Nov jugoslovanski rekord! 2. Župan (Viktorija) 35.5 sek.; 3. Wohlfart (Ilirija) 38.4 sek.; 4. Jenko (Ilirija). — **II. skupina:** 1. Lampretova (Ilirija) 38.4 sek.; 2. Wimmer (Viktorija) 38.6 sek.; 3. Bradač (Ilirija) 40.2 sek.; 4. Fettich (Ilirija). — Vseh osem nastopi v finalu.

100 m hrbtno — juniorji — semifinale.

I. skupina: 1. Vilfan (Primorje) 1:22.8 min.; 2. Mini (Viktorija) 1:24.7 min.; 3. Ciganovič (Jug) 1:29.8 min.; 4. Lavrenčič (Ilirija). — **II. skupina:** 1. Marčeta (Viktorija) 1:24.4 min.; 2. Žirovnik (Ilirija) 1:32.3 min.; 3. Jelič (Jug) 1:35.2 min.; 4. Nadaly (Jadran).

100 m prsno — juniorke — semifinale.

I. skupina: 1. Wohlfart (Ilirija) 1:43.3 min.; 2. Letonja (Viktorija) 1:44.4 min. — **II. skupina:** 1. Prekuh (Primorje) 1:40,4 min.; 2. Bier (Viktorija); 3. Kaliterna (Jadran) 1:42.2 min. — **III. skupina:** 1. Sever (Ilirija) 1:42.7 min.; 2. Mrkušič (Jadran). — Vse navedene startajo v finalu.

100 m prosto — juniorji — semifinale.

I. skupina: 1. Brajinovič (Jadran) 1:09,8 min.; 2. Marovič (Jadran) 1:10 min.; 3. Grkinič (Viktorija) 1:13.2 min. — **II. skupina:** 1. Vilfan (Primorje) 1:08 min.; 2. Painkovič (Viktorija) 1:12.2 min. **III. skupina:** 1. Gazzari (Jadran) 1:10.2 min.; 2. Gabrovič (Jug) 1:11.5 min. — Vseh sedem starta v finalu.

Skoki juniorjev — finale

1. Ziherl (Ilirija) 64.56 točk. S tem si je mladi Ilirijan osvojil juniorsko državno prvenstvo v skokih. 2. Mateljan (Jadran) 61.62 točk; 3. Pollak (Ilirija) 56.20 točk; 4. Skrbinšek (Ilirija) 43.76 točk; 5. Pribošek (Ilirija) 38.18 točk. — S tem je prvenstvo juniorjev zaključeno. Boj je bil le med Ilirijo ter Jadranom. S 36 proti 16 točkami si ga je osvojila ljubljanska Ilirija, ki je postavila na start štiri mlade, toda sposobne skakače.

4×50 m prosto — juniorke — semifinale.

I. skupina: 1. Jadran I 2:52,2 min.; 2. Ilirija II 3 min. — **II. skupina:** 1. Viktorija I 2:35,5 min. Nov jugoslovanski rekord! 2. Ilirija I 2:35,6 min.; 3. Primorje 3:03 min.; 4. Jadran II. — Vseh sedem štafet nastopi v finalu.

Mešana štafeta 3×100 m juniorjev — semifinale.

I. skupina: 1. Jadran II 4:04 min.; 2. Jug I 4:18,8 min.; 3. Viktorija I 4:28,8 min.; 4. Primorje. **II. skupina:** 1. Viktorija II 4:17 min.; 2. Jadran I 4:19,7 min.; 3. Beograd 4:23,4 min.; 4. Jug II. — Vse navedene štafete nastopijo v finalu.

Waterpolo tekme

Ilirija bi morala nastopiti proti Jugu iz Dubrovnika, toda je odpovedala in s tem izgubila tekmo ter pravicyo še nadalje nastopati v waterpolo tekmah.

Jadran (Split) : Viktorija (Sušak) 2:2 (1:1).

V tej tekmi sta se srečala precej enakovredna si nasprotnika. Jadran je bil sicer v marsičem boljše moštvo, tako v kombinacijski igri, toda nasprotnika je ob vsaki nevarni situaciji spravilo pod vodo. Viktorija je zelo požrtvovalno moštvo, ki je pokazalo dober trening ter je zaslužilo neodločen rezultat.

Danes se vrši glavni del vsega tekmovanja. Spored je sestavljen le iz finalnih točk, ki bodo kvalificirali sodelujoče klube na odgovarjajoče mesto državnega prvenstva juniorjev.

II. kolo juniorskega nogometnega turnirja

Na igrišču SK Ilirije se odigra danes II. kolo juniorskih nogometnih tekem za prehodni pokal Ilirije. Nasprotniki so: Grafika : SSvoboda, Ilirija II : Korotan in Ilirija I :Hermes II. Vsi trije pari so precej enako močni, iz tekem Grafika : Svoboda in Ilirija I : Hermes II prideta najbrže letošnja finalista v ljubljanski skupini. Pod imenom Hermes II se skriva boljša, djansko prva garnitura Hermesa.

Sporedno se odigrata danes tudi dve tekmi utešnega tekmovanja, katerih se udeležuje šest moštev, ki so izpadla v prvem kolu. Danes igrata Reka in Mars II ter Jadran in Mars I. Hermes I in Mladika bosta igrala na praznik 15. t. m. Razvrstitev današnjih tekem je naslednja: ob 9 Grafika : Svoboda, ob 10.15 Ilirija II : Korotan, ob 15.30 Reka : Mars II, ob 16.45 Jadran : Mars II, ob 18 Ilirija I : Hermes II. Službene objave glede reditelјstva itd. smo objavili včeraj.

V Mariboru igrata danes za juniorski pokal Rapid in Železničar. Zmagovalec pride v finale z ljubljanskim juniorskim prvakom.

— PEGE —

odstrani takoj in brez sledu „Creme Orizol"

Dobiva se v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Zaloga: »Cosmochemia, Zagreb, Smičiklasova 23. Telefon 49-99

Katoliško zborovanje za vso Indijo

Glavni svet katoliške organizacije v južni Kanari je povabil vse katoliške organizacije in časopise Indije k skupnemu velikemu kongresu indijskih katoličanov. Kongres se bo vršil od 15. do 17. avgusta v Mangalore in bo razpravljal o stališču katoličanov pri političnih dogodkih v Indiji. Na drobno bo kongres razpravljal o verskih vprašanjih, cerkvenem premoženju, zakonskem pravu, vzgoji in o udeležbi katoličanov v javnem življenju.

Nenavaden vseučiliški statut

V Colombu, glavnem mestu Ceylona, kujejo sedaj zanimiv univerzitetni statut, kakršnega še ni na svetu. Oblasti nameravajo zgraditi za študente univerze posebne dijaške domove in sicer za vsako veroizpoved, zastopano na univerzi. Pri tem pa naj bi vsaka skupina sprejela 25% študentov drugih veroizpovedi. Katoličani naj bi torej sprejeli budistovske, brahmovske ali protestantovske manjšine. Katoličani odrekujejo tako določbo, ker bi vodila do večnih konfliktov. Prav tako si je težko predstavljati, kakor bi se godilo katoliškim manjšinam v budistovskih, brahmovskih ali protestantovskih dijaških domovih. Že zaradi posebnih indijskih razmer je nemogoča ideja, da bi se zbližali med seboj dijaki raznih religij s tem, da bi se zmešali med seboj.

»No, ali je operacija Vašemu možu pomagala? Ali sedaj sliši?«

»O ja, hvala, že naslednji dan je slišal od svojega brata v Ameriki.«

*

Razkačen pesnik (uredniku): »Moje pesmi se bodo brale, ko bodo vsi sodobni pisatelji že davno pozabljeni.«

Urednik: »Dobro, pa takrat zopet pridite.«

Ch. Wadsworth Camp.:

Strah v čuvajnici

»Ko sem tako ležal, napol mrtev od strahu,« je odvrnil Morton, »sem naenkrat slišal, kako je začel delovati aparat... Gotovo veste, da more vsak, ki ima nekoliko vaje, razumeti brzojavko že po glasu aparata... Brzojavka je velela, da naj tovorni vlak št. 36 ustavim in ga napotim na drugi tir, da bo mogel osebni vlak mimo... Na srečo je bila vrv zelo debela in posrečilo se mi je osvoboditi roke. Potem sem si razvezal še noge... In že sem slišal od daleč bobnenje št. 36 in tračnice so začele peti! Slednjič se mi je posrečilo vstati.. Planil sem iz hiše; nisem imel več časa postaviti signalov in pritrditi patrone za pok, marveč sem drvel vlaku nasproti s svetilko in imel srečo, da sem ga še pravočasno ustavil... Toda ravnateljstvo trdi, da so klateži... in to je laž!«

»Ali prav nič ne slutite, kdo bi utegnil biti?« je vprašal Maps.

»Ne... ampak to še ni vse... Dve noči je ostalo precej mirno... a zaspati nisem mogel... V petek sem bil tako utrujen, da me je spanec premagal. Seveda sem preje vse skrbno zaklenil in zapahnil. Ali mi verjamete, da sem prišel k sebi šele, ko je bil beli dan in je osebje osebnega vlaka, ker me ni bilo na mestu, ustavilo vlak in udrlo v hišo? Našli so me zvezanega v postelji, s strašno rano na glavi in tremi strtimi prsti na rokah... gotovo sem se bil ob prvem udarcu prijel za glavo... Danes zjutraj sem zapustil bolnico... Toda ravnatelj mi je rekel, da sem norec, ko sem mu povedal svoje pustolovske doživljaje. In ko sem zahteval, naj se močvirje slednjič enkrat očisti, so gospodje skomigali z rameni... to da bi veliko stalo... potem je seveda že boljše, da se vsa odgovornost zvali enostavno na nekake potepuhe...«

»Hvala vam«, je dejal Maps, »toda mislim, da je moja dolžnost, da poizkusim s to službo. Tako težko je dobiti kako mesto... In potem pa tudi ne verujem v strahove in prikazni...«

»Nu, vsaj očitati mi ne boste mogli, da vas nisem svaril!« je pripomnil Morton.

»Ne,« je smeje dejal Maps. »Če bom kasneje komu kaj očital, potem bo to revolver, ki si ga grem sedaj-le takoj kupit...«

Kupil si je revolver in se zvečer odpravil na kolodvor. Ker je imel vlak precejšnjo zamudo, je odločil strojevodja, da bodo mimo čuvajnice št. 93 samo počasneje vozili, da bo mogel novi čuvaj skočiti na tla, ne da bi se vlak ustavil.

Maps se je namestil v prvem vozu. Vlak je drdral ob dolgi vrsti hiš; potem so postajale zgradbe čimdalje redkejše in slednjič ni bilo videti druzega nego brezupno pustinjo; ravna, puščobna pokrajina brez vsakega zelenja kakor puščava; le tod in tam so rasle posamezne pinije. Včasih je drsel vlak preko nevisokih nasipov in grmel po tiru, ki je bil položen na deblih in je vodil sredi čez močvirja.

Tako nenadna izprememba narave je morala tudi na druge potnike mučno vplivati. Pogovori so prenehali. Mnogi niso mogli mirno sedeti in so nemirno hodili po hodniku sem in tja, drugi so čemerno strmeli skozi okna. Tod in tam je padla polglasno kaka opazka. Bilo je, kakor da bi bila legla na duše grozeča senca in Mapsova prvotna zadovoljnost, da je slednjič vendarle dobil službo, se je docela izkadila. Čeprav je vse svoje življenje prebil v Georgiji, ni vedel, da se nahaja tu taka brezupno puščobna pokrajina.

Vstal je in šel na ploščad ob koncu voza, kjer je obslonel, top in utrujen. Ko je začel vlak počasneje voziti, je opazil sprevodnika, ki ga je iskal.

»Čuvajnica št. 93 je blizu... Bodite pripravljeni, da skočite doli!«

Maps je vzel svoj kovčeg. Močvirje se je mračno in grozeče razprostrlo, vlak je dospel na zloglasni ovinek. Potniki so si šepetaje pripovedovali o strašni železniški nesreči in kazali na rjaste razbitine, ki so štrlele iz močvirja. Št. 93 torej ni bila več daleč.

Maps je stopil na zadnjo stopnico voza. Vlak je bil že onstran močvirja in je vozil vedno počasneje. Že se je videla čuvajnica. Maps je vrgel svoj kovčeg ob progo in se počasi spustil na tla.

»Na svidenje! Mnogo sreče!« je kričal za njim sprevodnik.

Maps se je ozrl na hišico in bilo mu je, da bi stekel za vlakom in kričal, naj ustavijo in ga vzamejo s seboj. Potem se je posili nasmehljal in gledal za vlakom, ki je izginil v dalji. Toda, kje je Boyd, ki je imel danes še službo?!

Čuvajnica je imela obliko stolpa, tri metre širokega; bila je rumeno pobarvana in na vsaki strani je imela v velikih, črnih številkah število 93. V pritličju so bila na sredi vrata, zgornje nadstropje je imelo tri okna, ki so bila zaprta.

Maps je zavpil:

»Boyd! Alo! Boyd!«

Nobenega odgovora.

»Boyd!«

Lasten glas, ki je odmeval v tihoti in samoti slabotno in hripavo, je Mapsa še bolj potrl. Počasi je šel okrog hišice in se pred vrati zopet ustavil:

»Boyd!« je kričal.

Odgovora ni bilo. — Neodločen je postal nekaj trenutkov pred vrati. Potem je prijel za kljuko in krepko pritisnil. Vrata so bila zaklenjena. Maps je začel udrihati po vratih in kričati na vse grlo:

»Čuj vendar, Boyd! Zamena je tu! Kvišku!«

Nič...

Maps je mislil, da se je šel Boyd morda nekoliko izprehodit, da bi se ogrel. Ali kako je mogel pustiti brzojavne aparate brez nadzorstva? Ko je nekaj časa prenehal s klicanjem, je notri jasno slišal delovati brzojavni sprejemni aparat. Poslušal je in razbral, da je vmesno povelje, brez važnosti za št. 93. Toda to tiho klepanje aparata ga je spomnilo, da mora za vsako ceno priti v sobo. Brez lestve je bilo nemogoče priti do oken v zgornjih prostorih, a okna so bila vrhu tega od znotraj zaprta. Kamna ni bilo nikjer nobenega, da bi ga vrgel, ker je bila proga nasuta s samim peskom.

Jezen je začel s čevlji obdelovati vrata in vpil:

»Boyd! Hudiča vendar... ali ne slišiš?«

Vse je ostalo tiho. Zahajajoče solnce je toplo ožarjalo čuvajnico. Zdelo se mu je, kakor da bi se kdo norčeval iz njega. Precej dolgo se je trudil, predno je odtrgal z vrat spodnjo desko in jih vlomil. Vrata so bila odprta...

»Boyd!« je zakričal še enkrat. Nato je vstopil.

Boyd svojega mesta ni bil zapustil: ležal je na tleh v mlaki krvi z razbito glavo. —

Maps ni bil bojazljivec, toda ob tem pogledu je od groze odrevenel. Pritličje ni imelo nobenega okna; v zgornji prostor so vodile železne stopnice. V mračni poltemi je le polagoma natančno razločil podrobnosti. Mrlič je imel oči široko odprte in polne groze.

Maps je drgetal. Vrata so bila zaklenjena... in vendar so Boyda ubili! Torej se je moral morilec še vedno nahajati v zgornji sobi.

Maps je tiho stopil k železnim stopnicam z napetim revolverjem v rokah. Polagoma se je vzpenjal stopnico za stopnico do zaklopnih vrat, ki so bila samo priprta. Gotovo preži morilec v kakem kotu. Maps je previdno pogledal v sobo; prostor je bil prazen; Polagoma se je porinil kvišku in sedel na rob, noge so prosto visele nizdol. Miza z brzojavnimi aparati je stala ob pročelju. Ročaji ogibal in signalov so se nahajali ob strani.

Napad se je bil moral izvršiti še-le pred kratkim. Kajti če se čuvajnica že v prvih popoldanskih urah ne bi bila oglasila na klice, bi bili postali na obeh sosednih postajah pozorni. Morilec torej še ni mogel biti daleč...

(Dalje prih. nedeljo.

Claude Farrère:

Dekle na potovanju

(Nadaljevanje.)

Nu, ko bom v kratkem zaključil svoje resnično življenje... ne rečem: končal in mislim le na svoje življenje dela in moči... mi ni žal, da vas imam v svoji bližini, vas, ki ste začeli svoje delavno življenje pod mojim vodstvom, življenje, moj Bog, ki se od mojega ne razlikuje bogve kako... Oh! ne izigravajte svoje skromnosti: polagoma ste postali vrla, sposobna žena... Nekdo, ki si ne zna samo sam služiti vsakdanji kruh, za čimer je izprva stremilo vaše častihlepje, marveč človek, ki je sposoben, da pomaga tudi drugim, manj nadarjenim bitjem in ustvarja, gradi... ustanavlja, pa tudi ukazuje... spravlja v tek in zmaguje. Mala Ko mi...«

Poslušala je in v njenih očeh se je užigal neizmeren ponos. Končal je:

»Mala Ko Mi, v tej bolnici, v kateri bova morala prebiti nekaj tednov ali morda nekaj mesecev, predno se mi zdravje toliko utrdi, da bom mogel prenesti naporno potovanje v Evropo, mi bo dobro delo, da vas bom imel blizu. Tako mi je, kakor da bi sestavljal oporoko, za kar mi je danega dovolj časa, da vam zapustim vse, kar je bilo v meni močnega in zdravega. In prepričan sem, da boste vse koristno uporabili.«

Dobra mati.

Bilo je proti koncu februarja, ko se je gospod Charles Roseville po običajnem vsakoletnem 14dnevnem odmoru na rivieri vračal domov. In v trenotku, ko je na svoji postaji v Normandiji stopil z vlaka, mu je izročil njegov šofer brzojavko z besedami: »Dospela je sinoči, milostljivi gospod...«

Gospod Roseville, ki je redko kdaj prejel kako brzojavko, je od začudenja debelo pogledal, ko je brzojavko odprl. Presenečen je bil tako zelo, da je vsebino, ki jo je najprej tiho prebral, nato glasno ponovil:

»Charles Roseville, Rosville (Orne).

Težko poškodovan, toda na potu okrevanja, dospem 26. febra okrog šestih na »André-Lebon« v Marseille. Veselilo bi me, če bi se takoj ob prihodu videla. Pozdrav Dubourg.«

Šofer je seveda slišal. Brez pomisleka je vprašal svojega gospoda:

»Milostljivi gospod, najbrže boste takoj zopet odpotovali? Danes je že 23.«

»Da, zares,« je neprisiljeno dejal gospod Roseville.

Odkar ga je bila gospodična Tirlemont precej neprikrito odklonila, se je enkrat za vselej sprijaznil s svojim samstvom. Živel je na svojem posestvu čisto sam zase, tako da so se ljudje čudili, njemu pa je samota ugajala. Tod in tam je pisal svojemu edinemu, resničnemu prijatelju, gospodu Dubourgu. Toda to dopisovanje ni bilo tako živahno in redno, da bi bil gospod Roseville zvedel o tragičnem pustolovstvu gospoda Dubourga.

Roseville je ljubil svojo zemljo. Ljubil jo je tako zelo, da se ni mogel odreči želji, da po polmesečni odsotnosti vsaj bežno vidi svoja polja, travnike in gozde in svojo živino, čeprav ga je prevzela resna skrb za starega prijatelja Dubourga. Dal si je osedlati svojega najljubšega konja ter je v skoku predirjal svoje malo kraljestvo. Gotovo je ljubil svojega prijatelja, toda po tej dolgi ježi se je vedrejšega duha vrnil domov.

Pri vsem tem je prihodnji večer zelo v skrbeh odpotoval v Marseille. Bil je poštenjak, ki je bil ljudem, katere je ljubil, od srca vdan.

Štirideset ur nato je oblegal urade raznih paroplovnih družb, a povsodi so mu rekli, da prav nič ne vedo, katero uro ima dospeti André-Lebon. Na koncu s svojimi močmi in ne vedoč, kako naj kaj določnega zve, se je Roseville nekako domislil in pomolil brzojavko mlademu podrejenemu uradniku. Uradnik je prečital brzojavko z največjim zanimanjem, nato pa svetoval gospodu Rosevilleu, naj se navedb v brzojavki točno drži.

»Veste«, je dal razumeti, »ta-le gospod Dubourg ne more biti kak kdorsibodi, ker je prebolel očividno težke poškodbe, in je najbrže s precejšnjo natančnostjo preračunil vožnjo André-Lebona. Je na krovu, kajne? Potemtakem kramlja s kapitanom. Jaz bi na vašem mestu izkoristil dan in si mirno ogledal mesto. Vreme je lepo, solnce prijetno toplo, mistral ni preoster... Ali pa bi šel v kino... in točno ob šestih bi s paličico v roki prišel v pristanišče.«

Kje drugod bi se bil gospod Roseville morda jezil. A kako naj se človek jezi nad Marseillečanom, ki ti iz najboljšega srca da nasvet, ki se mu zdi pravi! Gospod Roseville se ni jezil ter je odšel v pristanišče. Da bi pa vendarle kako ne zamudil, je šel tjekaj že ob dveh. Priganjal je celo voznika, iz strahu, da ne bi prepozno prišel. Toda čas je potekal, André-Lebona pa ni bilo od nikoder.

Ura je bila tri. Potem štiri. In potem pet. Solnce je zatonilo v škrlatnem morju. In v tistem trenutku je Roseville, ki je šel z velikimi koraki proti svetilniku na severu, ogromni pozlačen kip Matere božje, ki venča četveroglati stolp cerkve Notre Dam de la Garde. Z mesta, kjer je stal, so bile razvaline stebrov, ladja cerkve sv. Viktorja ob vznožju skalnega griča, dokaj dobro vidne. Toda gospod Roseville je motril samo vrh bazilike, to se pravi zvonik in kip vrhu njega. Zadnji žarki večernega solnca, zlatordeči kakor morje, ki so ga užigali, so oblivali kip »Dobre matere«, ki jo je kipar predstavil materinsko in smehljajočo, stiskajočo istotako smehljajoče se božje Dete na prsi. Ob tem pogledu se je Roseville nehote zamislil...

Solnce je zatonilo in »Dobra mati« je ugasnila. In ko je gospod Roseville povesil oči in še enkrat premotril obzorje, je opazil, kako se je izza sormiouških skal dvignil čisto majhen dimček; kmalu nato se je pokazal velik parnik, katerega bele zunanje stene so bile vse progaste od dima, po čemer je mogoče že od daleč spoznati brzi parnik, ki prihaja iz Kine ali Avstralije.

Zelo točno, ob šestih, kakor je bil gospod Dubourg kot star, izkušen potnik v naprej napovedal — je videl gospod Roseville, ki je stal sredi razburjene in plašne množice, prihajati z ladje zelo upognjenega starca, ki se je opiral ob dve palici in katerega je bolj uganil nego spoznal. Poleg njega je stopalo visoko, bledo dekle, ki je skrbno pazilo, da je imel starček prosto pot skozi množico, obenem pa nadzirala sluge in nosače. Poteze njenega obraza so bile energične, pogled jasen. Na prvi pogled je spoznala Rosevillea, ta pa nje nikakor ne.

»Slednjič!« je živahno zaklicala in na mestu razpolagala z njim. »Slednjič ste tu, gospod Roseville! Gospod Dubourg se je že bal, da niste prejeli nobene njegovih brzojavk, ker na obe brežični, ki vam jih je poslal predvčerajšnjim in včeraj, ni prejel nobenega odgovora... Ali ste bili z doma, ne da bi bili pustili svoj naslov, kamor bi vam mogli poslati naše brzojavke?...«

Govorila je hitro, v eni sapi, da bi se mogel prepadeni Roseville znajti. To je bilo potrebno, da gospod Dubourg zaboga ne bi opazil, kako strašno postaran in izpremenjen se je zdel svojemu prijatelju. Charles Roseville, premalo spreten, da bi bil znal skriti močne vtise, bi se bil najbrže nad Dubourgom zgrozil, kar bi bilo utegnilo imeti za le-tega kar najškodljivejše posledice. Kajti strahoma je opazoval njegovo stanje in ga po vsej priliki imel za nevarnejšega, nego je bilo v resnici. Toda Ko Mi mu je ukazovalno in skoraj brutalno, dvakrat, trikrat vpadla v besedo in zahtevala takojšnja pojasnila o izgubljenih brzojavkah, izbranem hotelu, bodočem vremenu. Rad ali nerad je gospod Roseville požrl svoje vzklike, objel svojega prijatelja, molče preklinjal ostudno podnebje v Indokini, slednjič pa posvetil nekoliko pozornosti znameniti osebi, ki ga je tako energično obvarovala, da ni bleknil kake nevarne neumnosti. Nepojmljiva naključja! Motreč Ko Mi, gospod Roseville najprej gospodične Mimice Tirlemont ni spoznal. Ko pa se je nasmehljala, se je spomnil smehljaja, ki ga je dve uri preje občudoval na kipu Matere božje z Jezuščkom v žarkih zapadajočega solnca.

V tem so zapustili vežo v Messageries in la Joliette. Ko Mi, urna in metodična kakor kolonialka, ki kolonizira na lasten račun, je priganjala nosače, naj se žurijo, očarala carinske uradnike, izbrala najvažnejše kose izmed prtljage, poverila prevoz ostalih najsolidnejši izmed agentur, ki so se ponujale, najela tri taksije in spravila v prva dva gospoda Rosevillea in drobno prtljago, v tretjega, najmanjšega in zato najhitrejšega je posadila gospoda Dubourga in poleg njega sebe... z eno besedo, vse je bilo kar najbolje urejeno. Kmalu so bili v Rue de Noailles v hotelu, v katerem je bila Ko Mi že pred štirimi dnevi naročila udobne prostore.

Ko so sedli za mizo, je gospod Dubourg, ki je na marsikaj mislil, razširil roke in dejal:

»Kaj hočete, moj dragi! Ko Mi nikdar ničesar ne pozabi. Niti pred tigrom rešiti me ni pozabila...«

»Ko Mi?«

»Ko Mi, kajpada. Mademoiselle Mi, če razumete morda samo francoski. Gospodična Tirlemont, če že zahtevate vse njene izkaze. Saj se je boste vendar še spominjali! Pred leti ste bili tako rekoč z njo zaročeni...«

Gospodu Rosevilleu je padla čaša iz rok, ko je tako iznenada slišal ime, po katerem vprašati se je že nekaj minut obotavljal, iz strahu, da ne bi doživel razočaranja...

V plavem vlaku.

Ta vlak ni bil ves plav, kajti pravi »Côte-d'Azur« vozi mimo Marseille-a, ne da bi se ustavil. In Dubourg in Roseville in Ko Mi so se morali na potu v Pariz zadovoljiti z brzovlakom št. 6, ki je imel samo dva sinje in zlato pleskana vagona. Toda našim potnikom se je zdel ta vlak ves sinj, najsinjejši izmed vseh vlakov na svetu. Kajti domišljali so si, vsi trije, da se peljejo v sinjo deželo — v deželo svojih starih, najljubših sanj.

Roseville je svoje nade enostavno zopet navezal tam, kjer so se bile pred dobrimi tremi leti pretrgale. Ko Mi se bo poročila, pa vendar v nobenem oziru ne bo od kogarkoli vzdrževana. Služila bo denar še dalje, zase, pa tudi za mnoge druge ljudi. Poslej se zaveda svoje vrednosti in ve, da bo v zakon mnogo več prinesla nego prejela in da se bo mož, ki jo bo dobil, na dragocen način obogatil. Dubourg slednjič si s tem, da zveže svojega najboljšega prijatelja, čegar zlato srce je poznal, s to neprimerljivo Ko Mi, ki je postala polagoma prav tako energična, kakor je bila že vedno poštena in vestna — ustvari družino, ki je ni nikdar imel, in to natančno ob uri, ko jo je najbolj potreboval.

Kajti bila je sklenjena stvar, da Charles Roseville v najkrajšem času poroči Mimico Tirlemont, bivšo tajnico, sedaj adoptivno hčerko gospoda Dubourga. Čudna ženitev, če pomislimo, da je Mimica pred leti pobegnila pred njo do protinožcev. Vsekako so se v tem razmere zanjo do temelja izpremenile in bo zakon med njo in gospodom Rosevilleom zveza dveh svobodnih ljudi, ki ju niso združili zunanji razlogi, marveč globoko čuvstvo.

Gospod Dubourg bo pri poroki svoje pohčerjenke za pričo. »Toda treba je dveh prič«, je pripomnil Roseville. »Koga bi neki naprosil zase?«

»Zakaj pa ne mojega očeta?« je vprašala Ko Mi. »Oče je izvrsten človek in bo vesel. Sploh se vendar ne morem poročiti, ne da bi o tem obvestila svoje ljudi...«

Pomislila je malo, potem se pa nasmejala: »To bodo gledali, ko zvedo, da sama od sebe poročim moža, ki sem ga pred štiridesetimi meseci ogorčeno zavrnila!«

»Ker že o tem govorimo,« je dejal Roseville, »zakaj pa ste me pred štiridesetimi meseci ogorčeno zavrnili?!«

»To je dolga povest.«

Tu se je vmešal gospod Dubourg:

»Prav je imela tedaj. Verjemite mi, da tega svojega čakanja ne boste nikoli obžalovali. Kajti sedaj pozna svet...«

Sedeli so v jedilnem vozu in ko je Roseville dvignil prvo časo portugalca, je pogledal svojo nevesto.

»Včeraj,« je dejal, »ko sem čakal v pristanišču na vaš parnik, sem gledal kip Matere božje Notre-Dame-de-la-Garde, ki drži svoje dete v rokah... Zdi se mi, da ima čisto vaše poteze...«

Dubourg se je smehljal, Ko Mi pa je zardela in obrnila pogovor drugam.

Vlak je kmalu prešel v najvišjo brzino. Zamolklo grmenje je napolnilo voz, šipe v oknih in kozarci na mizi so žvenketali. Besede so se komaj razumevale. Tedaj se je Roseville nagnil h Ko Mi in ji tiho rekel:

»In vendar, vi hudobnica, če bi bili tedaj v La Baule rekli »da«, bi bilo s tem pridobljenih štirideset mesecev sreče.«

Toda Ko Mi je vrgla glavo nazaj in se nagnila k njemu:

»Kdo ve?« je dejala. »Pred štiridesetimi meseci vas nisem ljubila... In kruha si nisem znala služiti. In zato bi se nikdar ne bi bila mogla otresti čuta, da me niste osvojili, marveč kupili. In kako bi mogli pričakovati, da bi vas ljubil, kogar ste kupili? Danes me ne kupite...«

»Torej,« je dejal Roseville boječe, »torej... me boste ljubili?...«

»Oh!« je dejala Ko Mi, »ne vem!...«

In ozrla se je skozi okno na bežečo pokrajino.

Toda Roseville je videl, da se smehlja in da se v tem smehu skriva vzbujajoča se nežnost.

Konec.

ZA NAŠE MALE

Mirko Kunčič:

Ptiček z dvema kljunčkoma

Ilustriral J. P.

73.

»Ovbe, ovbe,« je zajavkal čuvaj in se z obema rokama prijel za nos, iz katerega so jele curljati drobne kaplje krvi. »Na pomoč! Na pomoč!«

74.

Pritekli so trije do zob oboroženi hlapci — Terezinka-jastreb pa se je bila medtem že spremenila v belega golobčka in sedla na obzidje gradu.

»Ustrelite jastreba, ustrelite ga!« je kakor nor rjul čuvaj in od bolečine skakal zdaj po tej zdaj po oni nogi.

»Kakšnega jastreba?« so najprej debelo zazijali hlapci, nato pa so se jeli na vsa usta grohotati in norčevati iz ubogega čuvaja. »Hohoho, bratec, ti si nam pa res velik junak! To je vendar čisto navaden pohleven golobček, ne pa jastreb...«

»Okljuval me je, strašno me je okljuval, ves nos mi je izpulil, ovbe, ovbe,« je kar naprej obupno javkal in tulil čuvaj.

»Kdo te je okavsal, butelj neumni? Tale golobček? Tale drobni golobček? Hohoho!« so se hlapci jeli s podvojeno močjo grohotati in tolči ob kolena. »Nak, kaj takega pa še ne. Hej, hej, bratec, ali se ti je zmešalo, kali?«

75.

Preglušujoč vrišč in ropot je privabil samega graščaka na oknu grajskega poslopja. Ko je zagledal zbrano četvorico na obzidju, se mu je jezno zabliskalo v očeh. Osorno je zarohnel nad njimi:

»Da bi vas strela, capini! Kakor pse vas postrelim, če mi pri tej priči ne umolknete!«

Hlapci in čuvaj so se potuhnili in poparjeno odšli vsak na svoje mesto.

Ivan Albrecht:

Lisica in lovec

Lovec je šel na lov. Ves božji dan je taval po planinah in oprezoval za zverjadjo, toda lovska sreča mu ta dan ni bila mila. Proti večeru končno ugleda lepo lisico in brž nameri puško, da bi jo ustrelil.

»Nikarte mene,« se v stiski oglasi lisica »za menoj se pase velik jelen. To bo zate primeren lovski plen. Kaj češ z ubogo lisico?!«

Lovca premotijo skomine, ko to sliši. Res, kdo bi se brigal za lisico, če se mu jelen obeta?!

Čaka, čaka, kar se zgane v grmovju. Puška poči, a iz grmovja skoči preplašena žaba:

»Kaj streljaš in me strašiš, ko ti nočem nič hudega?«

»Joj,« se nejevoljno zavzame lovec, »meril sem na jelena, ne nate!«

»Kje ga pa vidiš?« se čudi žaba.

»Lisica mi je pravila, da pride,« odvrne lovec. »Zato sem njo pustil oditi.«

»Aha,« zakvaka žaba, »tak, tak! nisi bil z malim zadovoljen, pa nisi večjega vreden —«

Lovec jo debelo pogleda, jezno vrže puško čez ramo in praznih rok odide domov.

M. K.:

Pomladna tožba

Ptički po gajih pojo, pojo,
rože v dobravi cveto, cveto.
Jaz ne vem, kam bi iz žalosti:
mamice moje več ni, več ni...

V logu pastirčki vriskajo,
glasno v piščali piskajo.
Jaz tako sama na oknu slonim,
gledam v pomlad — in ihtim, ihtim...

Drugim prinesla nebroj novih nad,
meni je vzela najdražji zaklad:
mamico, ah — in vso srečo z njo.
Kdo z menoj plaka, žaluje? Nikdo —

Ptički po gajih pojo, pojo,
rože v dobravi cveto, cveto —
tiho spi, tiho spi, sredi polja
v senci cipres moja mamica.

Gozdne vile

Jožek Možek je jako jako rad čital pravljice, v katerih so nastopala razna čudežna bitja: čarovnice, velikani, divji možje, zmaji, zaklete kraljične, gozdne vile, škratje, palčki... V počitnicah je vse dni stikal po samotnih Dovških borštih, da bi srečal kakšno gozdno vilo ali pa vsaj kakšnega rdečekapega škrata. S tem bi se na moč postavil pred svojimi prijatelji v mestu.

Nekega dne je srečal sredi šume znanega vaškega norčka — grbastega Tončka Barončka. Tebi nič meni nič ga je Jožek Možek ustavil in pobaral:

»Hej, hej, Tonček Baronček, kje pa so v tem borštu vile doma?«

Tonček Baronček je prekanjeno pomežiknil z levim očesom, napravil sila važen in resen obraz, ter dejal:

»Vile? Aha — vile! Počakaj malo, pobič, počakaj, da se domislim.«

In se je zamislil in je tuhtal dve dolgi minuti. Slednjič se mu je nekaj posvetilo v glavi. Zadovoljno si je pomel roke, raztegnil usta v hudomušen nasmeh in dejal:

»Aha! Kar za menoj pojdi, pobič, kar za menoj! Bova koj pri vilah, koj — hihihi!«

In je odkrevsal mimo gostega grmičevja nekam na desno — Jožek Možek v svetem strahu in nedočakani radovednosti za njim...

Prihlačala sta do majhne, očrnele gozdne bajte.

Tonček Baronček je obstal, nastavil prst na usta in Jožku Možku skrivnostno šepnil v uho:

»Aha! Pst! — tiho, tiho, po prstih, da naju vile ne slišijo!«

Jožek Možek je pritajil korake in zaskrbljen pazil, da ne bi zaškrtala niti vejica pod njim...

Neslišno sta priracala do bajtinih vrat. Jožek Možek je ves drhtel od svetega razburjenja in skoro dihati si ni upal, tako ga je prevzela bližina vil. Malo čudno se mu je sicer zdelo, da bi prelepe gozdne vile stanovale v taki pohlevni, razdrapani bajti — a ni imel časa vse to bolj natančno premisliti, zakaj Tonček Baronček je medtem že s slovesnim obrazom narahlo odprl duri — — —

»Ali jih vidiš?« je presenečenemu Jožku pokazal s prstom v kot —ter se nato tako hrupno in grdo zahrohotal, da se je še boter polž nekje v bližini predramil iz miroljubnih sanj in se ves prestrašen spustil v blazen dir...

Kaj je videl presenečeni in razočarani Jožek Možek v samotni bajti? Videl je — — —

: : :

Halo, glavice brihtne! Iztuhtajte pravilen konec tej zgodbi. Kdor bo točno pogodil, kaj je Jožek Možek v bajti zagledal, pride v poštev za lepo nagrado. Rešitve pošljite najkasneje do petka, 15. t. m., na naslov: Kotičkov striček, uredništvo »Slovenca« v Ljubljani.

74.

Ljubi Kotičkov striček!

Vsako nedeljo čitam Tvoja pisma. Posebno mi ugaja pravljica »Ptiček z dvema kljunčkoma«. Pišem Ti šele prvikrat. Želim, da bi me sprejel v svoj kotiček. Povabim Te, da prideš na Ježico in si ogledaš kopališče. To kopališče se imenuje »Beneške toplice«. In še oča Požgančev naj pridejo, da bodo ozdraveli ljuti revmatizem.

Te pozdravlja

Francka Čemažar,
učenka III. razr. na Ježici.

Odgovor:

Draga Francka!

Kopališče na Ježici sem si že ogledal. Je res od sile imenitno in krasno. Beneškim toplicam sicer niti od daleč še ni podobno — a postavite s vkljub temu Ježičani, primojkokoš!

Marljivo se kopaj, da boš hitreje zrastla! Saj Ti je znano, da tudi rožica hitreje raste, če jo zalivamo z vodo. Velikan Teleban je samo radi tega tako velik in močan postal, ker je v mladih letih vsak dan ob solnčnem vzhodu vstal ter šel z zvrhano kanglico mrzle studenčnice — samega sebe zalival. To naj si zapišejo za ušesa vsi tisti piškavi umazanci, ki se tako strašno vode bojé!

Lepo pozdravljena!

Kotičkov striček.

75.

Ljubi kotičkov striček!

Mislim, da Ti iz Novega mesta dozdaj še ni nihče pisal. Da pa ne boš mislil, da smo vsi skupaj zanič, sem rekel, da bom jaz, Marjanček Munda, pričel reševati čast našemu mestu, ki je tako lepo, da nikjer takega. Prosim Te torej, da me sprejmeš med svoje drage kotičkarje. Da me boš poznal, če se kdaj v Ljubljani srečava, Ti bom v prav kratkem času poslal svojo sliko, ki jo tudi Požgančevemu očetu lahko pokažeš. Veš zakaj Ti nisem prej pisal? Nisem še znal reči »r« pa bi me bilo sram, če bi se Požgančev oča iz mene norčevali. Zdaj pa, ko že vso abecedo skoz zdrdram in lahko rečem trarara — pa se mi ne bo mogel nihče smejati. Posebno pa še tiste kotičkarice — male frklice — ki se iz vsake bedarije norca delajo.

Star sem 4 leta, pa sem že veliko, veliko izkusil na svetu. Naj povem samo, da hodim v otroški vrtec. Sedaj imam počitnice. Pred nekaj dnevi sem se vrnil iz Logarske doline. Kje pa je spet to, bodo radovedno spraševale male kotičkarice-radovednice. No, pa da ne bo kateri glavca počila od radovednosti, povem, da je to zelo daleč, da so tam gore, ki segajo malone do nebes. Bogve, če si jih Ti, Kotičkov striček, že videl? Dvomim! Zdaj si že star, pa si menda ne upaš na tako dolgo pot. Pa sneg je tam v Logarski dolini. Če bi imel sanke, bi se kar sankal in drsal, le gori do snega bi težko splezal, ker je tako strmo. Če bosta s Požgančevim očetom ta teden kaj skupaj, pa ga vprašaj, če bi si oni upali gori, ki so tako stari, da se zmiraj jezno držé.

Tudi v Ljubljani sem bil že večkrat. Kadar bom zopet gori, Te bom pa obiskal, če ne bodo Požgančev oča zraven. No, pa saj se jih nič ne bojim; kar povej jim.

Če mojega pisma ne boš vrgel v koš, Ti bom kmalu spet pisal. Vem še veliko lepih stvari, ki Te bodo gotovo zanimale.

Še to naj Ti povem, da sam ne znam pisati. Kaj bi se hvalil, ko bi mi pa Ti itak ne verjel! Veš, narekujem mamici, ona pa mi piše. Kadar bom pa sam znal pisati, jej, to bo šlo! Tako dolgo pismo Ti bom pisal, da bo segalo od Krke pa do Marofa, pa še malo čez.

Prav lepo Te pozdravlja

Marjanček Munda
iz Novega mesta.

Odgovor:

Dragi Marjanček!

»Sapradimiš,« sem dejal, ko sem prečital Tvoje pismo, »sapradimiš, tale malič je pa res od fare fant! Tako krepko in samozavestno ti že zna zastavljati besede kakor kak star, izkušen možakar — in ne kot drobljanec, ki bi ga niti volk za malo južino požreti ne maral...«

Novo mesto je res lepo mesto, a tako strašno lepo vendar še ni, kot je Višnja gora, ki je prestolica veleslavne in znamenite zverine: višnjegorskega polža. Šele tedaj, ko boste tudi vi, Novomeščani, kakšno takšno imenitno žival v svoji sredi meli, se boste lahko potrkali na prsa in se gromko pobahali: »Mi smo mi! Živijo!« Dotlej pa kar lepo jezik za zobmi drži-te in se nikar ne postavljajte za prazen nič. »Ponižnost je lepa čednost,« so dejali Požgančev oča, ko so se nedavno na moje vprašanje, kdo je najzaslužnejši mož v beli Ljubljani, mogočno in ponosno potrkali na prsa: »To sem jaz — Požgančev oča!« To čudovito modrost Požgančevega očeta si tudi vi, Novomeščani, dobro zapomnite in se ravnajte po njej.

Zdaj, ko že lahko vsak čas slovesno in veličastno zakličeš »trarara« — se Ti moje kotičkarice res ne bodo upale smejati, nego boda z glasnimi »oh-i« in »ah-i« izrazile svoje občudovanje nad Tvojim ogromnim jezikovnim znanjem.

Požgančev oča se res vedno jezno drže — posebno takrat, kadar jih ljuti gospod revmatizem nemilo za nogo zgrabi in kadar jim dinarčki v žepu poidejo... Toda bati se jih vkljub temu ni treba. Mar misliš, da oni grizejo kakor stric kosmatinec? Kaj še! Kako bodo grizli oča Požgančev, kako, ko pa nimajo v ustih nobenega zoba več?

Tisto Tvoje obljubljeno pismo, ki bo segalo od Krke do Marofa nestrpno pričakujem. Potrudi se, dragi moj, potrudi, da mi boš res kaj pametnega in imenitnega napisal — drugače bom pismo brezobzirno izročil nenasitnemu gospodu košu v nadaljno uradovanje.

Pozdravljen!

Kotičkov striček.

76.

Ljubi Kotičkov striček!

Vprašam Te, če boš šel kaj na počitnice k morju. Mogoče boš tam slišal morske deklice peti. Ko se boš vrnil, mi boš povedal, če kaj lepo pojo.

Ljubi Stričk, ali sta s Požgančevim očetom še vedno skregana? Ali bosta šla skupaj k morju? Samo predolgo nikar ne ostani tam, ker bo »Slovenec« preveč dolgočasen, če ne bo Tvojega kotička notri.

Zdaj Te pa lepo pozdravim in Ti želim mnogo zabave.

Fanči Zupančič,
učenka I.a razr. v Lichtenth. zavodu.

Odgovor:

Draga Fanči!

Eh, Ti si mi radovedna ptičica! Kar vse naenkrat bi rada od mene izvedela. Še čudno, da me ne pobaraš, kdaj bom vsemu svetu »zapik!« in »adijo-zbogom!« dejal ter odšel k sv. Križu z nosom zemljo podpirat...

Če bom šel na počitnice k morju? I, se razume, da bom šel — tado šele takrat, ko mi bo čarodej Rokuspokus v prazen žep zvrhan mošnjiček žvinkljajočih cekinov pričaral...

Da morske deklice prekrasno pojo, Ti že zdaj lahko povem. Slišal jih sicer še nisem iz morskih valov peti, temveč samo iz neke mlake v Mestnem logu — toda saj je to vseeno! Gotovo povsod enako pojo. Bi rada vedela, kakšno pesem so takrat, ko sem jih jaz poslušal, meni na čast zapele? To-le:

»Kvak-kvak, kvak-kvak, rega, rega —
stric Kotičkov, hej, nas gleda!
Stric Kotičkov sredi mlak —
živijo! Rega, rega, kvak...«

S Požgančevim očetom sva se ravno danes spet za par ur do smrti skregala — jutri bova pa najbrž že spet prijateljsko kakšno modro med seboj uganila. Saj veš: vse na svetu je minljivo...

Tako, vidiš, sem Ti na vsa vprašanja lepo odgovoril in Tvoji radovednosti peroti postrigel. Si zdaj zadovoljna?

En lep pozdrav od

Kotičkovega strička.

77.

Dragi Kotičkov striček!

Težko sem pričakovala v nedeljo »Slovenca«. Hitela sem na vso sapo na pošto. Prečitala sem imena Tvojih kotičkarjev, a mojega ni bilo vmes. Prišla je druga nedelja. Tudi topot me nisi objavil. Gotovo Ti moje pisemce ni ugajalo, pa si ga kratkomalo vrgel v koš. Gotovo ne vidiš rad, da Ti piše Posavka.

Te pozdravlja

Slava Cimerman,
učenka V.b razr. v Mostah.

Odgovor:

Draga Slava!

Pisemca nisem vrgel v koš. Le čemu naj bi ga bil vrgel? Zato, ker si mi ga pisala Ti — Posavka? Saj veš kako! Jaz imam vse kotičkarice enako rad, pa naj bodo doma na zemlji ali na luni... Sem že nekoč odločno zavrnil nekoga, ki mi je očital, da sem s teto protekcijo v žlahti. Dobro si zapomnite vsi, da jaz te babure nemarne sploh ne poznam in je tudi nikoli poznati nočem. Bi od srca rad kar koj vsako pismo objavil, če bi kaj več prostora v svojem kotičku imel. Moja torba je že tako polna, da me res močno skrbi, kdaj bom mogel vse to v kotiček spraviti. Res ne vem, kako bi to reč uredil, da bi bilo za vse prav. Zaenkrat vam vsem skupaj ne vem drugega svetovati kot to, da se namažete z božjo mastjo — potrpljenjem — in mirno čakate, da pride vaš dan!

Srečno!

Kotičkov striček.

ZA KRATEK ČAS

Frtaučku Gustl ma beseda

Veste kua men zdela zadne dni na gre iz glave? Cvirn m na gre iz glave. Pa ne mislem tak cvirn, kokr ga nucaja mojškre za šivat. O ne. Tak cvirn mene nč ne briga. Ampak Cvirn, ke se začne iz ta velkm puhštabam pisat in zna pu vrh še use inštrumente špilat. Tak Cvirn m na gre iz glave. Ta člouk t zna na bobn plozat, na kampl piskat ket mal ker. Še na ena velika mesngasta fajfa zna trubentat. Nemu je use glih. Jest mislem, da b znou tud na metla žvižgat bulš kokr ker druh meskontar na klaranet. Res en prpraun člouk je skuzinskuz. Usa čast nemu. Pa tud negau kumarati, ke mu pumagaja, nisa od muh. Kedr se ta Cvirn prpraun, fajn zaploza in negau kumarati ja iz takmu ajfram za nim uležeja, de začne sam Cvirn kar pu en nog tancat in se sukat, ket frtauka. Pa ma čist prou. Za kua b pa na plesu, če je veseu. Nemu tku ni dost za tu, de b druh plesal, al ga pa še clu poslušal. Kua pa nega druh brigaja. On holt špila zatu, ke je meskontar, ne pa zatu, da b ga kdu poslušu. Sej tud peteln na poje zatu, da b ga kokle puslušale, ampak zatu, ke je peteln.

Al nej u pr musk kej drgač. Sej na more bt. Kua pa muska briga, če jest u kufehaus črn kufe pijem al pa kej druzga. Astn, mene pa tud nč na briga, kua in kuku špila. Kokr zmagovavc u rokobrb na praša tistga, ke mu je nus udbou, če ga kej buli, tud ud Cvirna in negaveh kumaratu ne more nubedn pugervat, de b hodu ud mize du mize in ldi spraševou, če jh ušesa buleja, ke muska špilaja. Sej tku ni sam u Iblan, tku je pousod, kamr greš.

Zadnč sm poslušu pr mojmo strice u Kuri vas tak radio, ke je za na ušesa nataknt — u Žulu va na zna še nubeden na tak radio špilat — pa sm not iz Bleda slišu, kuku je edn na ena reč tulu, druh sa pa cvelil pa na ene piskre razbijal. Ke je blu tega špektaklna zadost, sa pa jajnal, kokr de b udrezu. Pol se je pa slišu en pokajne in upitje »brava« al pa »krava«. Tu nism dobr slišu, m je še preveč pu ušesh brenčal. Za kua sa pokal in upil, tud na vem. Pu mojeh misleh zatu, ke sa bli vesel, da je blu špektaklna konc. Pol je pa en gespud puvedu, de je biu ta špektakl na Blede u kurhaus, al kuku je reku.

Prauja, de je taka muska neki nouga in de je ta špektakl mudern in se mu prau šesbend, če je res. Pa tu je use skp larifari. Tu je že neki starga, sam de sma soje čase rekl takmu špektatelne ofreht al pa kacnmuska. Men na u nubedn nč pravu. Jest sm biu neki časa sam pr takmu špektaklne za kapelmajstra. Tud jest znam na use inštrumente špilat, ampak ta narbl pr src m leži še kampl. Prouzaprou m je pa use glih: nej u škaf, piskr, pihaunk al pa rene. Use m gre dobr spud rok. Učash sma šli kam kašn ufreht delat. Punavad sma ta peru zašpilal »ki sa moje rožice«. Tu je bla viža, ke sa mogle pridet človek souze u uči, če je poslušu. Ne pa kokr ta nova muska, ke ker ke u en dan razbijaja, kar brez usake vrže in kedr se kermu meskontari lušta, pa umes zacvil al pa se zadere. Ta druga je bla na vrst: »pud klančkam sma se srečala«. Na zadne sma pa kašn fajn marš urezal, se sma loži stekl, če nas je tou kdu pulit. Enkat se je clu zgudl, de sa tudi pokal nazadne, ampak pu našh hrbteh in upil sa prou kokr na Blede u kurhauze.

Zatu b tud jest rad enkat iz soja banda, ke je prou dobr ubrihtana, u radio nastopu. Pa ne vem za kua glih mene ne maraja. Zadnč, ke sa jejnal u kurhauze na Blede razsajat in je nam začeu radio prpoudvat, de zdeluje ta nar bulš voda, ke je dobra za use želodčne in srčne bulezn, kokr tudi za kurja učesa in trda koža, edina jugoslovanska tuvarna Penkala Bel u Zagrebe in de je nen zastopnk ta in ta v Iblan, sm se jest brž uglasu in se mu prporoču, da b tudi mene iz moja banda pr en prložnost puvabu, de b jh ene par u radio zašpilal. Pa mislte, de m je ta mrcina kej udguvuru: Nč. Še glihe s ni iz tega sturu, ampak je kr ajnfoh reku: »Naš prugram je za ncoj kunčan. Usm častitm damam in gespudm vošm lohka nuč.« Jest s ga um že zamerku. Čez sedem let use prou pride. Kedr mu u spet kašn gspud naenkat »zbolu«, de na u mogu predavat in u mogu mene prost, de b ga pršou iz zadrege vn rešt, mu um pa jest fige pukazu.

Sej men prouzaprou na gre tle za kašn zaslužek. Buh na dej! Jest b sam rad ldem pukazu, de tud mi nergači nisma sam za nergat in jezek brust, ampak, da sma tud mi napredn in skuzinskuz mudern in de znama tud mi na škafe, rene, kamplne in druge take muderne štrumente usake sorte viže in tud čist brez usake viže špilat, ne pa sam Cvirn in pa na Blede u kurhauze. Samm de sma mi use tu znal že, ke še Cvirna na svet ni blu.

Astn, zdej pa usm častitm damam in gespudm za ncoj: lohka nuč! F. G.

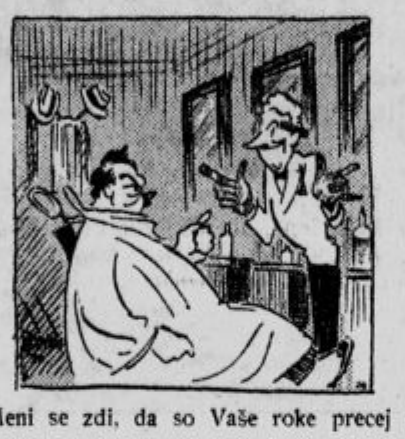

»Meni se zdi, da so Vaše roke precej umazane.«

»Saj so lahko, ko pa danes še nisem nikomur lás opral.«

☆

V hotelu.

Gost: Ali imate na razpolago še kaj sob za tujce? — Ravnatelj: Še dve sobi sta nezasedeni: ena za 40, druga za 50 Din. — Gost: Kakšen razloček je med obema? — Ravnatelj: Razloček je 10 Din.

Pri zdravniku.

Zdravnik: Vam ne manjka prav nič drugega kot pregibanje. Vsak dan, ko pridete iz urada, morate vsaj 5 km hoditi. Pa se mi zdi, da vam ni všeč.

Bolnik: Ne, ne. Sem pismonoša.

E. V. Lucas:

Bolnik

Moj stari prijatelj se je nekoliko zakasnil, a ko je končno prišel h kosilu, je bil bled in prepaden. Mnogo preje nego sem ga mogel vprašati, kaj mu je, mi je pričel praviti sam.

»Ravnokar prihajam iz Haley Streeta,« je dejal, »kjer sem bil pri specijalistu. Strašno! Moje srce! Vsak hip je lahko po meni. Silno previden moram biti pri izbiri jedil, zato mi nikar ne jemlji v zlo, ako mi to ali ono ne bo všeč. Vidiš, toliko kot smrtna obsodba.« In globoko je vzdihnil.

Sočutno sem mu stisnil roko ter dejal, da ga nekoliko potolažim: »E, kaj, saj moramo itak vsi umreti.« Dosegel pa sem s tem ravno nasprotno, zakaj hitro mi je odvrnil:

»Zelo temni nazori, to,« in nagubančil čelo. »A, zdaj se spomnim, da mi je zdravnik rekel, naj se nikar ne jezim. Nenaden izbruh jeze bi mi bil lahko usoden. Ne, ne bom se jezil.«

Natakar mu je pomagal pri slačenju in Pernick je hitro porabil priliko, da mu je pravil o specijalistu, srcu in hitri jezi.

Sedel je za mizo nasproti meni ter vzel v roko jedilni list.

Natakar je s svinčnikom diskretno pokazal na mesto, kjer je stalo: »Amerikanski raki.« — »Ne skušajte me vendar,« je dejal Pernick čmerno, »amerikanski raki, to je jed, ki je najmanj prebavljiva. Jaz pa vendar ravnokar prihajam iz Harley Streeta, kjer sem bil pri specijalistu. Ta mi je rekel, da je moje srce bolno in da moram biti oprezen. In vi mi vsiljujete amerikanske rake.«

Položil sem mu roko na ramo, da bi ga umiril.

»In pa jezite me,« je nadaljeval,« ko vendar veste, da mi jeza le škoduje. Sicer pa, res ne vem, zakaj bi ne smel jesti rakov. Saj vse drugo je jako prebavljivo, le hrbet je meso svoje vrste. Pa mi prinesite, toda pazite, da bodo samo škarje (klešče).«

»Sami jih bodete lahko izbrali,« je odvrnil natakar ko je odhajal.

»Kaj pa za tem?« je vprašal natakar, ko se je vrnil, »prav lepega piščanca mogoče, ali pa račja prsa?«

»Nikar,« sem opozoril prijatelja z ozirom na njegove prejšnje tožbe. Pa sem slabo naletel.

»Zakaj pa ne,« mi je dejal očitaje, »nič ni boljšega na svetu kot kos račjih prsi, ako so mehka in lepo prepečena.«

»Ali mi morete zagotoviti, da bodo mehka?« je vprašal natakarja, dasi se v restavracijah tako vprašanje itak samo potrjuje.

»Torej raco,« je dejal Pernick, ko je natakar pritrdil njegovemu vprašanju. »Pa s čebulo, jabolčno omako in špargelji« — pogledal je na jedilni list »ne, nobenih sladkarij, pač pa ne pozabite na gobe s smetano.«

»Moj dragi Pernick,« sem poskušal karati ‚bolnika'.«

Dvignil je roko ter kategorično dejal: »Prosim te, ne jezi me. Ali si že pozabil, da se ne smem jeziti? Nato bi bil pa najprimernejši burgundec, ne?«

»Naroči,« sem dejal brezbrižno in res je storil tako.

Rak mu je tako prijal, da je vzel še enega in potem še enega. Toda, ni mu pa ugajal burgundec, ko ga je natakar natočil.

»Vino je cikasto,« je ugovarjal. »Ne morem reči da bi bilo,« sem dejal jaz. Srknil je požirek, nagnil glavo, oči obrnjene proti stropu. Potem še enkrat isto, nagnil glavo na drugo stran ter zamižal. »Da, vino je cikasto,« je dejal odločno.

Natakar je hotel naliti v drug kozarec, da se prepriča. Pernick pa ga je ustavil rekoč: »Pustite vino in ne ugovarjajte mi. Ako gost pravi, da je vino cikasto, potem je cikasto. Prinesite drugo steklenico.«

»Toda — — —« je pokušal natakar.

»Takoj,« je zavpil Pernick, »in nikar me ne jezite, mar niste čuli, da sem bil ravnokar pri specijalistu, kateri mi je prepovedal vsako jezo? Prinesite torej steklenico.«

»Ampak — —« sem hotel posečí vmes.

»Nič ampak, jaz imam prav, moj okus me nikoli ne vara. Toda pustimo to, sicer se razburim. Zelo dolgo jih ni z raco.«

V tem hipu je prišel mimo neki drug njegov prijatelj. Seveda ga je ustavil.

»Neveselo vest imam zate,« je dejal, »globok vtis bo napravilo nate, ko izveš. Ravnokar prihajam iz Harley Streeta, kjer sem bil pri specijalistu. Moje srce je zanič, popolnoma zanič. Samozatajevanje v vsem, to je moja glavna življenska naloga vse ostale dni, kolikor mi jih je še sojenih.«

»A, kot vsakdo, tudi ti pričenjaš šele jutri, kajne,« je dejal prišlec s pogledom, uprtim na preobloženo mizo.

»Kaj praviš?« je vzrastel Pernick, »jutri? Danes pričnem, danes, da boš vedel. Ne bodi tako sarkastičen, tega ne prenesem. Specijalist je dejal, da je jeza zame lahko usodna.«

»Oprosti,« je dejal prijatelj ter odšel dalje.

»Cinik,« je dejal Pernick za njim, »tako govorjenje sovražim.«

»Sedaj pa nad raco. Toda več kot tri ali štiri kose je ne smem pojesti. Pazi name in opozori me, boš?«

Zavidal sem mu njegov izboren tek. Zatem je naročil še gobe s smetano in globoko sem se oddahnil, ko je potem, ko je vse to pospravil, dejal, da nima namena še dalje tu sedeti, pač pa izrazil željo, da bi šel rad v kavarno, ako nimam nič proti temu.

»Tam dobim vse polno znancev in prijateljev, ki bodo že težko pričakovali novico, kako je z menoj. Zelo jih bo presenetilo in pretreslo.« In odšel je.

Sam pri sebi pa sem mislil, koliko zabave imajo lahko gluhonemi, katere so njih zdravniki obsodili na smrt.

Tom. Jay.:

Sunshine pri zavarovalnem zdravniku

»Dela, zaposlenosti nama je potreba,« je dejal Sunshine Sniffles.

»Dela,« je zamrmral Dodger Doolittle ter nakremžil obraz, »da, nekoč sem že slišal praviti o delu. Kar pustiva to, jaz imam novo idejo.«

»Le zase jo obdrži,« je odvrnil Sunshine, »vem, kaj pomenijo tvoje ideje.«

»Ali imaš kaj zaupanja v življenjske zavarovalnice?« je vprašal Dodger.

»Prav preveč ne,« je odvrnil Sunshine. »Že več let sem namreč zavarovan za sto funtov zoper železniško nezgodo, pa se mi do danes še ni posrečilo, da bi kaj dobil.«

»Nič zato,« je pripomnil Dodger, »boš pa sedaj dobil, to se pravi, oba. Tu naju išče sreča. Nekaj funtov na lahek in enostaven način zasluživa. Silas Tindidget, zavarovalni agent mi je zagotovil visoko provizijo za vsakega novega zavarovanca.«

»No, in kaj?« je vprašal Sunshine.

»Čisto enostavna stvar,« je razlagal Dodger, »ti si moj prvi zavarovanec. Treba se ti je samo zavarovati, recimo za sto funtov, iti k zdravniku, jaz pa dobim za to pet funtov, katere si bova delila, vsak po dva funta in pol.«

»Jaz bi se zavaroval za sto funtov,« je odvrnil Sunshine, »ali ne bo malo previsoko?«

»Nič ne bo previsoko. Pojdi z menoj, da ti pokažem kje stanuje doktor Senna, kateri te preišče in dožene tvoje zdravstveno stanje.«

Kmalu sta stala pred hišo dr. Senna.

»Jaz bom zunaj počakal,« je dejal Dodger, ko je Sunshine pritisnil na zvonec. »Dobro se drži, pretiravaj kar le moreš, ko opraviš, greva pa kam, kjer se bova dobro imela.«

Sunshine je kmalu stal pred zdravnikom, a ko ga je zagledal, se ni več počutil tako močnega in zdravega kot poprej. Zdravnik je bil velik in krepak mož, da malo takih.

»Dober dan,« je odzdravil doktor Senna na Sunshinov pozdrav.

»Moje ime je Sunschine Sniffles,« se je predstavil Sunschine. »Prišel sem, da me preiščete v svrho zavarovanju pri manšesterski zavarovalnici Union.«

»Tako? Koliko ste pa stari?« je vprašal zdravnik.

»Devetintrideset let« je odvrnil Sunshine.

»In, koliko je pa star vaš oče?«

»Sto in sedem let je imel, ko je umrl,« je pojasnil Sunshine.

»Lepa starost. Kaj pa je bilo vzrok njegove smrti?«

Sunshine se je spomnil, da mu je Dodger priporočal, kolikor mogoče pretiravati in lagati. Zato je natvezil doktorju, da je njegov nepozabni oče padel z motornim kolesom, ko se je peljal na delo.

»Dobro je. Kaj pa mati, koliko je ta stara?«

»Umrla je, stara 111 let,« je odvrnil Sunshine, kolikor mogoče verjetno.

»Ali je tudi ona padla s kolesa?« Ne, prehladila se je, ko je igrala tenis,« je pojasnil Sunshine.

Doktor Senna ga je še vprašal, koliko meri, nakar je Sunshine zatrdil, da pet čevljev in tri cole, da pa je manjši kadar sedi.

»Povsem tem, kar ste mi tu povedali, izvirate iz jako zdrave rodbine,« je mrmral zdravnik.

»Da,« je dejal Sunshine, »vzrastel sem v najbolj zdravem kraju, ki si ga morete misliti. Resnici na ljubo naj vam povem, da so v naši vasi morali nekoga ustreliti, ako so hoteli, da bodo vsaj en grob imeli na novem pokopališču.

»Ali pijete?« je vprašal doktor Senna.

»Vse od kraja,« je odvrnil Sunshine v naglici, a mu je bilo takoj žal, popraviti pa seveda ni več mogel.

Zdravnik mu je velel, naj se sleče in ko se je nato Sunshine prikazal izza španske stene, je bil bolj podoben okostnjaku, kot pa zdravemu in močnemu človeku, za kakoršnega se je izdajal. Doktor ga je posadil na tehtnico in ko je ugotovil njegovo težo, je pripomnil, da bi ga lahko s pošto poslali kot vzorec brez vrednosti z znamko za tri penije. Nato mu je pregledal usta ter izjavil, da mu mora najmanj tri zobe izpuliti Sunshine je sicer zatrjeval, da prav dobro izhaja s temi zobmi, toda, zdravnik je bil neizprosen, oni trije zobje so mu bili v napotje in basta. Poiskal je klešče, katere so se Sunshinu zdele neznansko velike.

»Nič se ne bojte,« je dejal doktor prepričazno,« nobenega vzroka nimate, da bi se razburjali. Pulil jih bom polagoma — takole.«

Sunshinu je v tem hipu prišlo na misel, da ni kar si bodi zaslužiti dva funta in pol ter da jih bo Dodger mnogo lažje dobil in brez bolečin.

Ko je dr. Senna vse tri zobe pometal v kot, ga je potisnil na zofo ter ga pričel mikastiti in gnesti, da je Sunshine milo stokal. Kot žoga se je zvil in suval je, pa ni nič pomagalo, doktor je bil dober boksar, kakor je vse kazalo.

»Ali to boli?« je vprašal, ko mu je pripeljal zaušnico, da jo je celo Dodger slišal doli na cesto.

Sunschine ni mogel odgovoriti, a predno je usta odprl, mu je doktor prisolil še eno, da je ubogi Sunshine odletel v kot.

»Ali to boli?« vas vprašam še enkrat.

Sunshine pa je radi varnosti raje v kotu ostal, zakaj jasno mu je bilo, da ima zdravnik pravcato veselje z boksanjem.

»Vstanite in oblecite se, kakor hitro morete« je zavpil zdravnik. »Potem pa naglo po stopnicah, sicer ne bo dobro za vas, zakaj jaz imam močne podplate na čevljih.«

Sunshine je hitel, imel je edino željo namreč, da bi bil čimpreje zunaj.

»Ali sem preiskavo za zavarovalnico prestal?« je vprašal grede, ko se je že bližal stopnicam.

»Kaj pravite, prestali? Pokveka, stara. Raje mislite na smrt, kot pa zdravnikom lagati. Le pojdite, pa hitro. Drugič, kadar zopet pridete, pa govorite resnico, ste razumeli. Hajdi.«

Sunshine je opazil, da gre doktor zopet proti njemu, zato je samo trikrat prestopil, pa je bil na dnu stopnic.

Sunshine se odslej daleč izogne, kadar ima srečati Dodger Doolittla.

Iz bojev med belim in rdečim plemenom

Dežela neomejenih možnosti in rekordov — Severna Amerika je na minuli praznik sv. Petra in Pavla dobila svoje prve kanonizirane svetnike: osem huronskih misijonarjev mučenikov. Vsi so bili jezuiti. Njihovo mučeništvo ni nič za slabe živce, a je le dobro, da se svet spomni na strašno borbo med belim in rdečim plemenom, iz katere so se rodili mučeniki in junaki na obeh straneh.

Po zanesljivih virih sta umrla patra Brebeuf in Lalemand mučeniške smrti leta 1649. Irokeški Indijanci so ju ujeli, ju slekli, jima izpulili nohtove s prstov in njuno telo s palicami docela stolkli. Enemu so odrezali roke, drugega so prebadali s šili in žeblji. Žrtvi so žgali pod pazduho in na ledjih z razbeljenimi sekirami ter ju opasali z gorečo drevesno skorjo, ki je bila namazana s smolo. P. Lalemand se je v prevelikih mukah ječe obračal v nebo in glasno molil, p. Brebeuf je trpel molče. Mučitelji so »krstili« žrtvi trikrat z vrelo vodo. Na mučeniškem stebru so izkopali žrtvam oči in nasuli v jamice žareče oglje. Iz telesa so jima trgali meso in ga pekli, v rane pa vtikali razbeljene sekire. P. Brebeufu so potegnili kožo z glave, mu okrnili noge in s sekiro zdrobili čeljusti. Umirajočemu so vtaknili v usta goreče plamenice iz lubja. Z občudovanjem piše protestant Parkman: »Tako je umrl Jean de Brebeuf, ustanovitelj huronskega misijona, njegov najresničnejši junak in največji mučenik!«

Toda ne zgražajmo se nad Indijanci zaradi teh grozovitosti! Kajti nahujskali so jih v to belci! Angleži so nahujskali Irokeze proti Francozom in s tem proti francoskim misijonarjem. Strelno orožje za uničevalno vojno pa je dobavila zavist Holandcev, ki so imeli takrat v Novem Amsterdamu (New Yorku) svoje kolonijalno glavno mesto.

Belo pleme je dalo Novemu Svetu prve kanonizirane svetnike. To je tisto pleme, ki je tako strašno grešilo nad rdečimi sinovi Amerike. Ki je smatralo kot ob sebi umljivo, da se mora šibkejše pleme umakniti močnejšemu, ne glede na pravo in moralo. Ki je sklepalo z Indijanci pogodbe in pri svoji časti izjavljalo, da se jih bo držalo, a je potem z orožjem napadlo prvotno prebivalstvo in ga pregnalo z njegovih tal (n. pr. Šerokeze v Karolini). Ki je indijansko pleme Kreekov dvanajstkrat pregnalo iz enega bivališča v drugo in jih potem ugonobilo. Ki je uzakonilo brezpravnost Indijancev, ne da bi jim dalo pravico do pritožbe. Ki je l. 1830. z zakonom pregnalo Indijance, dopustilo, da jih je na begu na tisoče pomrlo, ostale pa je dalo po milici postreliti. Ki je l. 1854. z Indijanci zapadno od Mississipija sklenilo pogodbo, po kateri je pripadlo dve tretjini ozemlja Uniji, ena tretjina pa Indijancem, a je kmalu nato dopustilo, da je v nove koncesije udrlo 50.000 belcev. Ki je na izzvane indijanske upore odgovorilo z represalijami, pri katerih so morili celo indijanske žene in otroke. Ki je v nekaterih državah razpisalo po 20 dolarjev nagrade za vsako indijansko glavo. Ki je leta 1840. za pregnance osnovalo rezervacije po planjavah v notranjosti dežele, pa izročilo upravo dvomljivim poštenjakom, o katerih zlorabah »Beli oče« v Washingtonu ni nič zvedel, ker ni hotel. Ki je, čim so se po rezervacijah odkrile rude in zlato, takoj našlo pretvezo za porušenje sklenjenih pogodb. Ki je leta 1890., ko so se uprli izmučeni Sioux-Indijanci, dalo vse poklati, kar je imelo človeški obraz, nato častnike krvoločnih čet odstavilo, a Indijancem ni dalo nobenega zadoščenja. Ki je leta 1870. uzakonilo zloglasno peace policy, in dopustilo, da so dobili katoličani odgovorno vodstvo samo v 8 rezervacijah, dasi jim je šlo v 38; 80.000 katoliških Indijancev je prišlo tako pod protestantsko oblast in šele čez 12 let je na protest vseh škofov Unije znova obveljala misijonska svoboda vseh krščanskih cerkva za delo med Indijanci.

Ameri[illegible]ma tedaj svoje prve kanonizirane svetnike. Belega plemena sinovi so. Ali bo pa sedaj belo pleme tudi kaj storilo za kanonizacijo Indijancev. Ali ne bi bil to prekrasen mirovni čin, moralno zadoščenje za poldrugi milijon rdečekožcev, ki še žive v državah? Ali se niso tudi ameriški katoličani dolgo časa premalo zanimali za indijanski apostolat?

V državi New York je v 17. stoletju živela Kateri Tekakvita: Mohavska lilija. Odpovedala se je — v njenem narodu nezaslišano dejstvo — iz ljubezni do Kristusa zakonu. Rada bi bila postala redovnica v Montrealu; toda za indijanska dekleta so bila takrat vrata samostanov še zaprta. Tako je živela sveto v svetu in umrla po ostri pokori dne 17. aprila 1680. Njen grob je danes romarsko svetišče. Škofje Unije in Kanade so že opetovano zaprosili za uvedbo kanonskega postopanja v njenem slučaju. Škofa v Albanyju in Montrealu sta pred nekaj leti dovršila informacijski proces. Kako lepo bi bilo, če bi »Mohavska lilija« dosegla čast oltarjev, morda skupaj s svojo rojakinjo Luiso Sighouin: Svetnico »Šilnih src« (indijansko pleme), ki jo je leta 1842. krstil apostol rdečekožcev p. de Smet. Bila je poročena žena, vzor krščanskih čednosti, prav apostol v zmislu Katoliške akcije. P. de Smet je rekel o njej, da je bila eden najkrasnejših primerov krščanske popolnosti na svetu. Tudi njen spomin se do danes časti.

»Mrtvi Indijanec je najboljši Indijanec,« pravi ameriški pregovor, ki je značilen za strašno plemensko politiko belega plemena nasproti rdečemu. »Sveti Indijanec je najboljši Indijanec,« pravi katoliška cerkev. Ali se bo resnica tega kmalu zasvetila s širom vidnega svetilnika? (Po K. K.)

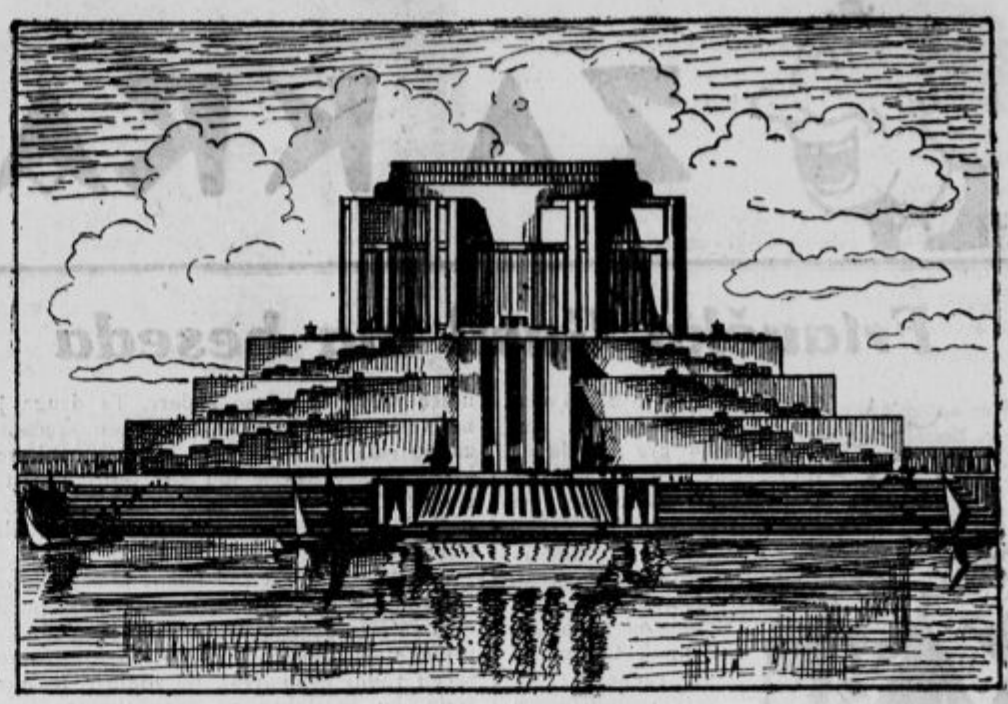

Osnutek za »Ameriški muzej« v Washingtonu, v katerem bodo nagromadili orjaške zbirke z vseh poprišč naravoznanstva in tehnike.

Koliko inozemcev živi v Italiji

Kakor p[illegible]ajo Italijo nešteti tujci, je vendarle izre[illegible] majhno število takih, ki se tamkaj stalno naselijo. Italija je edina večja dr[illegible]a v Evropi, ki ima med svojim prebivalstvom tako malo inozemcev. Leta 1880. je bilo v Italiji približno 60.000 inozemcev, leta 1900. je njih število naraslo na 72.000, ljudsko štetje leta 1929. pa izkazuje 110.000 inozemcev.

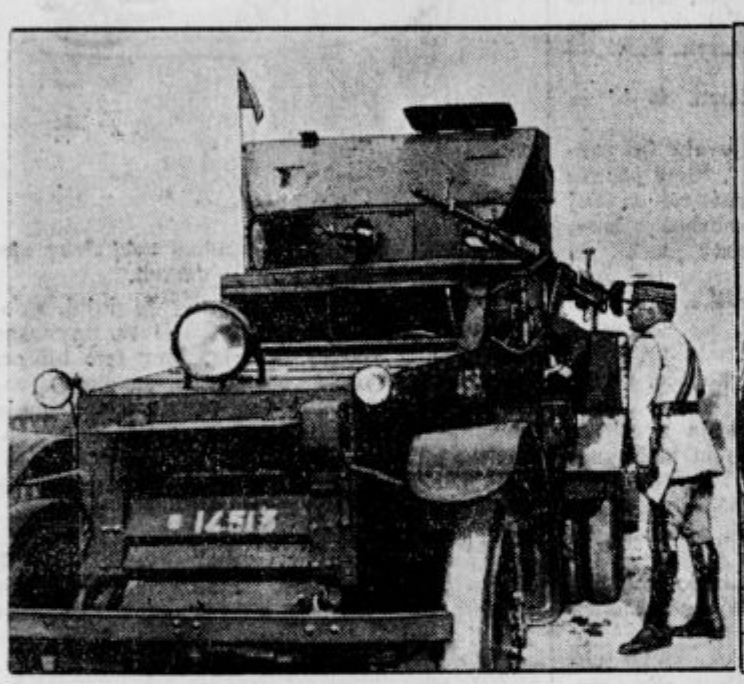

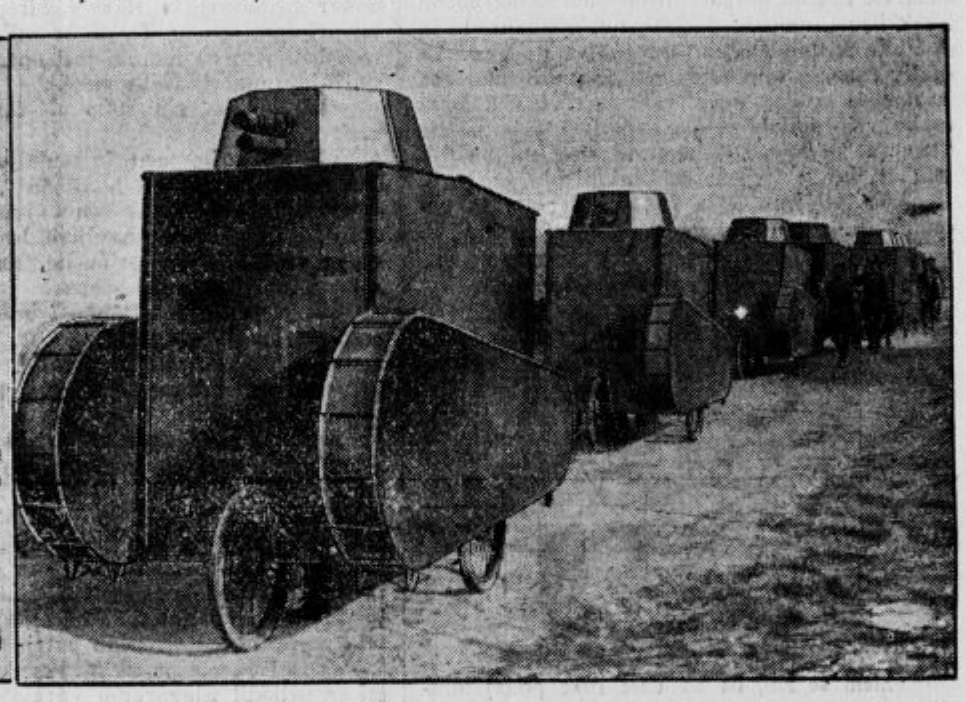

Nov oklopni voz s strojnimi puškami (levo) za obrambo proti letalom, ki ga bodo na letošnjih francoskih manevrih v Lotaringiji prvič preiskusili. Nemške strojne puške (desno) na oklopnih kolesih za pogon z nogami, ki jih tačas preizkušajo na manevrih na severnem Bavarskem. Po mirovnih pogodbah Nemčija ne sme imeti motornih tankov.

Vrokah kitajskih roparjev

Kakor smo že svoj čas poročali, so kitajski roparji ugrabili in odvedli s seboj več katoliških misijonarjev in zahtevali zanje odkupnino. Dosedaj so izpustili na svobodo p. Clifforda Kinga. Oba irska patra iz Kolumbanove družbe sta še v ujetništvu. Enako oba španska jezuita Hidalgo in Avito, s katerima pa roparji lepo ravnajo. Kot odkupnino zahtevajo roparji od vlade puške in strelivo. Meseca marca ujetega patra Vaguettea iz pariškega semenišča vlačijo roparji iz kraja v kraj. Kot odkupnino zahtevajo 8400 dolarjev.

Mednarodni kongres katoliških pomorščakov

Meseca septembra bo zboroval v Liverpoolu mednarodni kongres katoliških pomorščakov. Kaka važnost se pripisuje temu kongresu, priča dejstvo, da se ga bo udeležila cela vrsta nadškofov in škofov (edinburški, liverpoolski, plymouthski, pariški pomož. škof itd.) ter liverpoolski lord župan in admiral Charlton.

Lady Owen mnogokratna nevesta

Lady Owen, ki je streljala na ženo svojega ljubimca pariškega profesorja dr. Gastauda, ki ima v Parizu svojo lastno kliniko, je postala po svojem zločinu še privlačnejša za moške, nego je bila preje kot razbrzdanka. V ječo dobiva nešteta snubilna pisma. Saj se je razvedelo, kako sijajno je plačevala svojega ljubimca. Toda ni samo ta plat, ki vleče k njej moška srca. Neki delavec iz Marseille-a, po rodu Avstrijec, ji je ves navdušen pisal v svojem snubilnem pismu, da mu je vseeno, ali je bogata ali ni, kajti sam zasluži dnevno petintrideset frankov... Zelo značilno je obnašanje dr. Gastauda, ki na zaslišanjih vali vso krivdo na svojo ženo, češ da je vedno nevarno pretila proti Owenovi, napadalko pa razbremenjuje. Sobarica težko ranjene gospe Gastaud pa je izpovedala, da gospa niti slutila ni o moževi nezvestobi. Gospa Gastaud, ki leži v bolnici, je izpovedala, da je videla lady Owen samo enkrat na kliniki svojega moža in zadnjič na svojem domu, ko je lady nanjo streljala. — Lady se v ječi sijajno godi; ima razkošno sobo in lastno hrano.

Nemški mojster v umetnem skakanju Riebschläger-Zeitz.

Tudi rekord

Znani pariški zdravnik dr. Leon Dizard, ki mu je poverjena skrb za jetnike po velikih pariških ječah, poroča v »Matinu« o izpremenjenih razmerah v njegovi praksi. Pred vojno je našel med celokupnim prebivalstvom v Saint-Lazare kvečjemu tri ženske kaznjenke, in te so vse dni objokovale svoj greh. Danes pa je v ječi Saint-Lazare 22 morilk! Med njimi jih je 18 izvršilo svoj zločin z revolverjem, 3 z nožem, ena — že stara žena — je ubila svojega moža s steklenico.

Modne novosti

1. Promenad. obleka iz belega kašmirja, ohlapno padajoča, brez rokavov, z majhnim ogrinjalom (cape).

2. Promenadni ensemble: obleka iz jabolčno-zelenega krepp-satina z všitimi gubami; plašč iz volnenega panama slonokoščene barve z obšivom iz angorskega kanina in podlož. z jabolčno-zelenim krepp-satinom.

3. Poletna obleka iz pikastega foulardina z ovratnikom v obliki cape-a, ki je za vratom nabran; krilo z všitim zvončastim prednjim delom.

4. Sportni ensemble: Obleka brez rokavov iz dimastega volnenega kreppa, bluza z belimi vložki, bela jopica z dimastimi našivi.

Iz tehnike

Ing. Ahačič:

Les v sodobni tehniki

Les je najvažnejši faktor v našem in narodnem gospodarstvu. Zato je zanimivo vedeti, za katere tehnične produkte je les izhodni materijal.

Preden preidem na veliko industrijo, hočem našteti koristi, ki nam jih daje drevje »v malem«.

Iz sadja dobivamo razna olja, špirit, škrob, v kolikor ga ne konsumiramo svežega ali konzerviranega (vštevši kavo in več vrst čajev). Najbolj vsestransko je izrabljen kakor otroška glava velik sad kokosove palme, podoben orehu. Iz zunanjega ovoja pleto mrežaste tkanine n. pr. za žaklje; lesena skorja je posoda primitivnih narodov; mleko in meso je že samo okusno in redilno, gre pa v glavnem v zelo razvito fabrikacijo rastlinskih mašč, olj, sira in margarine, to je umetnega sirovega masla. Ker je sladko-neprijeten duh kokosa dobro odstranjen, odgovarjajo prvovrstne margarine po okusu in prebavljivosti popolnoma sirovemu maslu, pač pa jim manjka toliko vitaminov, kakor jih ima mleko. V doglednem času bo tudi ta nedostatek odpravljen. Taki izdelki so: palmin, palmona, kotomaslo, margarinsir itd. Kako zelo razvita je margarin-fabrikacija, nam priča dejstvo, da je v Nemčiji 185 margarin-tvornic, ki pa ne uporabljajo vse kokos-masti, temveč tudi druga olja in mašče. — Rastlinski sad kakao je podlaga čokoladne industrije, ki pa ne dosega po obsežnosti margarinske.

Listje naših dreves nam da le steljo; marsikatero tropsko listje pa izloča voske, mašče, olja ali sladkor. Važni drevesni produkti so:

1.) Naravni kavčuk, ki daleč presega vse do sedaj umetno sintetizirane kavčuke. Izteka kot mleko iz narezanega drevja. To z nakisanjem strdimo v pogače in ga v tej obliki razpošljemo v kavčuk-tvornice; tu odstranimo primešane smole in beljakovine, ki narede kavčuk krhek ali lepljiv in ga vulkaniziramo, t. j. segrevamo ga z raznimi dodatki (navadno z žveplom). Pri vulkanizaciji dobi kavčuk svoje odlične lastnosti, t. j. prožnost pri navadni temperaturi in testovitost pri višjih temperaturah, kjer ga lahko oblikujemo v poljubne oblike.

2.) Smola iglastega drevja, iz katere pridobivamo hlapna terpentin-olja in nehlapno terpentin-smolo, kolofonijo. Terpentin-olje, ali kratko terpentin, je topilo za firneže in lake in ga mnogo uporablja v zadnjem času tudi industrija umetnega kavčuka in umetne kafre. (Ni torej le za snaženje madežev v obleki!) Kolofoniji rabi industrija firnežev, mila, papirnega lepila itd. (Ne torej le vijolinist za mazanje strun ali mesar, da ž njim posuje zaklane prašiče, da lažje oddrgne ščetine!)

3.) Strojila za usnjarstvo in izdelovanje tint.

Drevje nam daje nebroj v farmaciji neobhodno potrebnih snovi; one, ki jih je pred kratkim še rabila tehnika (n. pr. barvarstvo, eterična olja itd.), dobivamo večinoma sintetično. Primer uničevanja drevja radi malenkostne množine koristne snovi je pridobivanje pepelika (Pottasche, kalijev karbonat). Do prejšnjega stoletja so požigali ponekod cele gozdove, da dobe iz pepela par procentov pepelika. V kolikor ga ni nadomestila soda (natrijev karbonat), ga seveda dobivamo zdaj na mnogo racijonalnejši način.

Naj omenim še kurilni in stavbni les; slednjega je seveda treba namenu primerno preparirati, da se drži.

Naš les je sirovina za tri velike industrije: **I. papir, II. umetna svila, III. lesna destilacija.**

I. Najvažnejša in največja je fabrikacija papirja. Les brez skorje in navadno tudi izparjen je sirovina za papir. Tak les sestoji v glavnem iz dveh snovi:

1.) celuloza, ki je edina za tehniko velike važnosti. Čista celuloza je n. pr., bata, bombaž itd. (Volna in svila sta pa beljakovini, kakor naši lasje ali nohti.)

2.) Inkrustirane »lesne« snovi (lignin), ki jih moramo že za izdelavo količkaj dobrega papirja odstraniti od celuloze s tem, da kuhamo zmleti les z raznimi kemikalijami po več različnih metodah. Pri tem kuhanju se lignin odtopi in ga nato odcedimo od celuloze. Papir, ki vsebuje mnogo lignina, poznaš že na oko: lomljiv je in kakor posut z malimi delci lesa, tako n. pr. slab časopisni ali zavijalni papir.

Odtapljanje lignina so poznali za časa vojne naši kmetje. Žaganje ali slamo so skuhali s solno kislino ali lugom in tako odstranili neporabljiv lignin od zelo redilne celuloze. Ta več ali manj čista celuloza je bila krma za živino.

Sirovo celulozo, namenjeno za papir, izpirajo, suše, belijo, ji dodajajo lepilo in druge snovi, ki dado raznim vrstam papirja njihove karakteristične lastnosti.

Pergament n. pr., ki je le redko iz živalske kože, se razlikuje od svilenega ali kopirnega papirja le po svoji debelini. Izdelujemo ga na ta način, da pomočimo nelepljen papir par trenutkov v določeno močno žvepleno kislino in ga nato dobro izperemo.

Zdaj zelo razširjen papirnat izdelek je vulkanfiber, ki nam tudi vlažen precej dobro nadomešča usnje za mašila pri sesalkah, za izolacijo itd. Oni lepi kovčki od 200—600 Din v vseh rjavih nijansah so iz vulkanfibra, t. j. papirja, in ostanejo papirnati tudi če te trgovec stepe. Drže se pa res dobro in zelo dolgo. Vulkanfiber je s cink-kloridom impregniran papir, trd in močen kakor podplat; udrgnemo mu glicerin, pa postane mehak kakor usnje.

Za časa vojne so izdelovali mnogo papirnatega blaga, ki je bilo pa malo trpežno, posebno, če se je zmočil. Papir so zrezali v dolge trakove, ki so jih zvili v niti in stkali. Zdaj prilepimo na nezrezan papir tenko plast bombaževine ali jute in ga nato zrežemo in spredemo. Tako dobimo sila trpežno blago za mobilije, vreče, vrvi itd.

II. Po vojni se je zelo razširila fabrikacija umetne svile, prvotno le za ročna dela ali aplikacije, ki niso mnogo trpele, nato za »svilene« nogavice, končno za blago, ki se da tudi dobro prati. Letos je umetna svila preplavila tudi naš trg (25 do 40 Din m; zelo svetlikajoča se a precej trda svila, enobarvna ali v pestrih vzorcih). Umetna svila je vedno čista celuloza, izvzemši ene vrste, ki je spojina ocetne kisline in celuloze. Dobivamo jo na ta način, da stopimo po več metodah celulozo v žolčasto brozgo, ki jo zvlečemo v tanke niti in nato topilo zopet odstranimo. Taka »prekristalizirana« celuloza ima velik blesk, ki odlikuje umetno svilo.

Ogromne množice celuloze uporablja industrija razstreljiv, filmov, celuloida itd.

Pridobivanje sladkorja iz celuloze na isti način kakor iz škroba nima teoretskih težkoč, a še ni tehnično izvedeno.

III. Les često suho destiliramo na podoben način kakor premog. Suha destilacija je proces, ki spominja na naše ogljarstvo, le da segrevamo v zaprtih posodah retortah), da lahko vlovimo uhajoče plinaste in tekoče produkte, ki jih pri ogljarstvu zgubljamo. Tu dobivamo sledeč snovi:

1.) Plin (kurilni).

2.) Lahko tekoče snovi.

a) Ocetno kislino, ki jo očiščeno in začimbeno rabimo kot namizni ocet. Največ je gre za strojila (paca) v industriji barvanja in tiskanja blaga. Nebroj važnih zdravil je spojina oceto-kisline, n. pr. aspirin.

b) Lesni alkohol (metil-alkohol), ki ga rabimo za topilo lakov in firnežev in za izdelovanje formalina. Formalin je tekočina, ki je jako razkuževalno sredstvo (konserviranje mrličev za seciranje!); z mnogimi snovmi tvori formalin mase, ki se dado dobro oblikovati, tako da n. pr. formalin z mlečno beljakovino (kazein, sirovina za sir) galalit. Galalit nam dobro nadomešča celuloid, ki je sicer bolj elastičen, zato pa mnogo dražji in ne popolnoma ognjevaren. Iz galalita so gumbi, glavniki, tipke, lepotičje itd.

c) Oceton, tekočina, ki je postala zelo važna za izdelavo umetnega kavčuka. Aceton rabi tudi pirotehnika, t. j. tehnika razstreljiv, umetnega ognja, raket itd.

3.) Težko tekoči del (ter), ki ga navadno pokurimo v ognjiščih za tekoča kuriva, ali pa nam služi kot eno najboljših impregnacijskih sredstev za les. Kemične sestavine ločimo iž njega le redkokedaj v nasprotju s premogovim terom, ki nam da celo vrsto zelo važnih snovi.

4.) Trdni ostanek — lesno olje, ki ga rabimo v metalurških rafinerijah, t. j. čistilnicah kovin, ker vsebuje malo škodljivega žvepla. Koks, ki ga sicer rabimo za proizvajalca toplote, ga ima preveč. Oglje je sestavni del črnega smodnika. Nekatere tvornice ga rabijo za čistilno sredstvo.

Do začetka tega stoletja je bila lesna destilacije eminentne važnosti. Zdaj dobivamo najvažnejše snovi, ki nastanejo pri tem procesu, že umetno, tako da je zopet najbolj cenjen produkt destilacije — lesno oglje.

Še boljša in cenejša je
PALMA
zdravilna grenka voda
DOBIVA SE POVSOD!

Luč, ki sije skoz meglo

Prav v zadnjih časih vrše v prvi vrsti angleški strokovnjaki poskuse, če bi bilo možno s pomočjo ultrardečih žarkov, ki brez težave prodirajo skoz meglo, dajati letalom signale. Ker pa uporabnih aparatov te vrste še ni vse doslej, so se morali zadovoljiti z uporabo rdečih žarkov, ki so očem še vidni. Pri ognjemetih n. pr. vidimo živahno rdečo luč, ki jo razširja razžarjena alkalna kovina strontium. Pri stroncijevem žarometu, ki razsvetljuje zrakoplovna pristajališča, sestaja svetlobno telo iz verige, ki se giblje potom razkrojine neke stroncijeve soli in potom acetilenokisikovega plamena. Dočim ta luč izborno prodira skoz gosto meglo, se uporablja pri redki megli neonska luč, to so velike žarnice, napolnjene z neonom, plemenitim plinom, ki je soroden heliju. Tako so n. pr. zračne črte Berlin—Königsberg—Amsterdam ponoči stalno označene z neonskimi lučmi.

*

Genijalno poenostavljenje gradbe mostov. Železobeton je sam na sebi izboren materijal za gradbo mostov, ker je železo, ki se nahaja v betonu, zelo trdno in odporno, beton sam pa lahko zdrži velik pritisk. Slabo je samo to, da beton nosi šele, ko se strdi. Zato zgrade najprej nekako provizorično ogrodje iz lesa. Ta nosi »lupino«, v katero se napelje še mehki beton. Važna novost je gotovo Melanov sistem: zgradi se železen lok, ki nosi »lupino«, vbetoniran pa tudi izborno drži železobetonski lok. S tem je obširno leseno ogrodje odveč. Ker pa se je strjeval beton na začetku preveč hitro in ker ni bilo mogoče na vseh mestih hkrati vlivati, so nastale nove neprilike. Z namenom, da odstrani tudi te, je prof. Spangenberg zato predlagal, naj se ves most obteži z gramozom v višini betonske teže, nato pa naj se gramoz odstranjuje polagoma, kakor že napreduje betoniranje. Čez reko Ammer na Zgornjem Bavarskem so na ta način zgradili največji betonski most v Nemčiji; meri ta most celih 130 m.

*

Stroj, ki sam od sebe gradi ceste. Tudi pri zgradbi modernih betonskih cest se vedno bolj uveljavlja stroj pred ročnim delom. Mesto velikih delavskih kolon zadostuje en sam, skoro avtomatično delujoč stroj, ki mu strežeta dva delavca. Pri delu nudi grotesken (marsikdo bi dejal: demonski) pogled. Nekaj metrov se premika po cesti in vihti pred seboj pripravo, ki enakomerno deli betonsko maso po cestnih tleh in pri tem ustvarja natančen, večinoma rahlo izbočen cestni profil. Istočasno tepta še težja prožno viseča priprava beton pod strojem. Stroj zdrsne nato nekaj metrov nazaj in neprestano tepta in tlači tla; nato se spet požene in gre čez isti del ceste, ki ga pri tem tretjem prehodu popolnoma zgladi. 250 tekočih metrov 9 m široke ceste napravi stroj na ta način v osemurnem delu.

Pogoj za zdravje
družine je čisto perilo! Belo ko mleko bo to, ako ga bote dosledno prali s pravim

Gazela
terpentinovim milom

Šah

Indijska obramba,
ki se je igrala na mednarodnem šahovskem turnirju v Hamburgu dne 13. julija 1930.

	Beli: A. Rubinstein (Poljska)	Črni: Maroczy (Madžarska).
1.	d2 — d4	Sg8 — f6
2.	c2 — c4	e7 — e6
3.	Sb1 — c3	Lf8 — b4
4.	e2 — e3 1)	c7 — c5
5.	Sg1 — e2	c5 × d4
6.	e3 × d4	d7 — d5
7.	a2 — a3	Lb4 — e7 2)
8.	c4 — c5 3)	b7 — b6
9.	b2 — b4	b6 × c5
10.	d4 × c5	e6 — e5
11.	f2 — f4! 4)	d5 — d4 5)
12.	f4 × e5	d4 × c3
13.	Dd1 × d8 +	Ke8 × d8
14.	e5 × f6	Le7 × f6
15.	Lc1 — e3	Sb8 — c6
16.	0 — 0 — 0 +	Kd8 — c7
17.	Le3 — f4 + 6)	Kc7 — b7
18.	g2 — g3	Lc8 — f5 7)
19.	Lf1 — g2 8)	Ta8 — e8
20.	b4 — b5	Te8 × e2

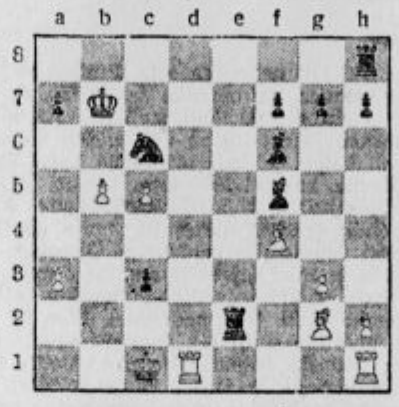

21.	Lg2 × c6 +	Kb7 — c8
22.	Td1 — d5! 9)	Lf5 — e6
23.	b5 — b6	a7 — b6
24.	c5 × b6	Te2 — b2
25.	Td5 — a5! 10) in črni se uda.	

Opombe: 1. Proti tej novi Rubinsteinovi potezi ni še znana protipoteza. Konsekventno nadaljevanja — menjava na c3 ni priporočljivo, ker grozi tekač c1. 2. Po poteku partije sodeč bi bilo boljše L × c3. 3. Beli ima večino kmetov na damskem krilu. Črni mora napasti sredino ali pa kraljevsko krilo. 4. Najkritičnejša točka partije. Zdi se, da je Rubinstein zgrešil. 5. Kako bi bilo 11... e4, ker bi beli konj dominiral na polju d4. Črni parira napad belih damskih kmetov z napadom v sredini. Rubinstein pa razdira črno sredino. 6. Rubinstein zamudi močnejšo potezo Sf4!, ki bi vsakega hitro vodila do zmage, ako bi sledilo 17... Te8; 18... Sd5 + in 19... b4 — b5! Tudi po 17..., Le6, 18. Sd5 +, L × d5, 19. T × d5 stoji beli boljše. 7. Najboljša poteza. 8. Močnejše je 19. d5. 9. To je odločilna napaka! Dobra — najmanj pa do remisa vodeča — igra je tukaj 22... Le4! Posledice bi bile 23. b6, a × b, 24. c × b, Tb2 (gori Tb1, mat), 25. b7+, T × b7, 26. L × b7, K × b7, 27. Td7+, Kc6. 28. Td1, Lg6 (Po »Dresdener N. Nachr.). 10. Črni se uda, ker skorajšnji mat ni preprečijiv.

Šahovski problem št. 6
od Bayersdorfer

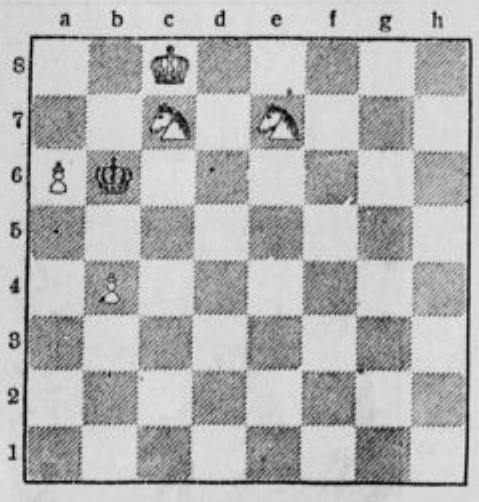

Beli vleče in postavi v treh potezah mat.

Rešitev šahovskega problema št. 1.
(G. Chocholous.)

Beli: Kh1, Dh8, Lh3, Se8, h5, Ba4, a5, d2(8).
Črni: Kd5, Ba7, c4, h4(4).
Mat v treh potezah.

1. Dh8 — c3

a) 1. . . . . Kd5 — c6 2. Dc3 × c4 +, Kc6 — b7 3. Dc4 — c8, mat
b) 1. . . . . Kd5 — c5 2. Lh3 — g2, poljubno 3. d2 — d4, mat
c) 1. . . . . Kd5 — e4 2. Se8 — c7, a7 — a6 3. Dc3 — e3, mat
d) 1. . . . . a7 — a6 2. d2 — d4, poljubno 3. Dc3 — f3 (Se8 — f6, Sh5 — f6), mat

M&H
GLAZBA osrečuje!
če jo slišite, prav posebno pa, če se sam z njo bavite! — Ni treba, da je Vaš dom brez godbe! Če stopite z nami v stik in si izberete kak po ceni instrument. Zahtevajte neobvezno ponudbo in
brezplačni veliki katalog!
Dobavimo Vam direktno iz tovarne v Nemčiji odnosno prodajne podružnice v Mariboru. Pišite takoj na naslov:

MEINEL & HEROLD
MARIBOR Št. 102-B

Najcenejši nabavni vir
je naše
I. delavsko konzumno društvo,
ki ima sledeče prodajalne:

1. Kongresni trg 2,
2. Dunajska c. 38,
3. Zaloška c. 15,
4. Sv. Petra c. 87,
5. Florjanska ul. 5,
6. Cerkvena ul. 21,
7. Celovška c. 57,
8. Glince, Tržaška 11,
9. Rožna dolina III./5,
10. Zgor. Šiška, Vodnikova 24,
11. Dev. Marija v Polju,
12. Svetje-Medvode,
13. Sora-Medvode,
14. Škofja Loka,
15. Kranj,
16. Križe,
17. Tržič,
18. Struge,
19. Žuženberg,
20. Sv. Križ pri Kostanjevici,
21. Bloke,
22. Trbovlje II.
23. Trbovlje-Vode,
24. Rajhenburg,
25. Senovo,
26. Poljčane,
27. Makole,
28. Ruše 35,
29. Lobnica-Ruše,
30. Brezno,
31. Guštanj,
32. Prevalje,
33. Mežica,
34. Černa.

Prodaja se le članom. Clan postane lahko vsak, če se prijavi v prodajalni. Delež 25 Din, pristopnina 5 Din, jamstvo samo še enkratno.

Letno se razdeli med člane na 3% dividendi nad pol milijona dinarjev.

Cene najugodnejše!

Dr. E.:

Lepa si, cerkniška dolina

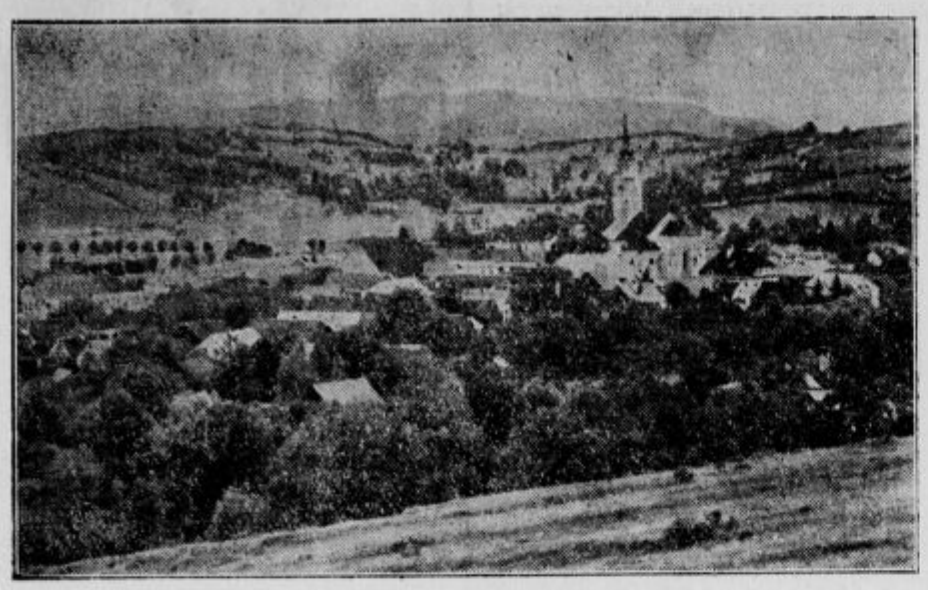

Pogled na Cerknico.

Najmanj poznana in zato najmanj obiskovana med vsemi slovenskimi pokrajinami je kljub svojim najrazličnejšim lepotam in posebnostim ravno naša Notranjska. Primera, ki jo je nekdo zapisal o Beli krajini, češ da je zaprta, zaprašena in v pajčevine zapletena knjiga, velja v polni meri tudi za Notranjsko. Do zadnjega časa se za Notranjsko sploh ni nihče brigal, nihče ni delal zanjo reklame; žal je glavni vzrok za to naša lenoba in lagodnost. Zadnji čas je, da nam tisti, ki so za to poklicani, odpro to zaprto knjigo, da jo bodo z veseljem brali domačini in pa tudi tujci, ker je nevarnost, da se ta knjiga tako zapraši in pokvari, da je ne bo mogoče več brati.

Vsa Notranjska je lepa in polna zanimivosti, še prav posebno pa to lahko trdimo o Cerknici in njeni okolici. Žal, se godi s cerkniško okolico prav tako kot splošno z Notranjsko, ljudje je ne poznajo in je ne obiskujejo, kot obiskujejo druge manj važne in zanimive točke doma ali v tujini. Treba bi bilo zato raziskati jezero in njegove jame, kakor tudi jame po okolici (n. pr. na Javorniku, Slivnici, v Planini i. dr.), ugotoviti njihovo razsežnost in morebitne zveze z drugimi jamami, nato pa ta razkritja izročiti svetu, da si pride vse to ogledat. Jezero bi privabilo letoviščarje, zlasti tujce, ki še sedaj mnogo bolj poznajo naše kot pa n. pr. Blejsko ali Bohinjsko jezero. Po vojni so začeli jezero osuševati. Ljudem, ki se za osušitev zavzemajo, je spregovoril g. Badjura v knjižici »Sto izletov« nekaj resnih, pa upravičenih besed. Prav bi bilo, če bi si odgovorni činitelji ogledali one vrste in jih premislili, nato pa ukrenili tako, da bo iz sedaj pozabljene in zanemarjene Cerknice nastalo to, kar bi lahko z malo truda. Za to bi nam bili še pozni potomci hvaležni, če bomo pa še naprej vztrajali v svoji lenobi in pasivnosti, nas bodo pa — kleli in se čudili naši — neumnosti. Zadnji čas je, da se zganemo in zbudimo!

*

Sedaj pa še nekaj besed o Cerknici, njeni zgodovini in njeni okolici. Cerknica je eden izmed najstarejših trgov na Kranjskem sploh. Cerkveno je bila odvisna od oglejskih patrijarhov. Cerkev je bila postavljena že v 9. stoletju. Leta 1261. se omenja župnik Lupold. Zanimivo je, da je obiskal Cerknico leta 1335. oglejski patrijarh sv. Bertrand, čigar god se obhaja 6. junija. Leta 1360. je patrijarh Ludovik I. izročil cerkniško faro bistriškim menihom. Izmed mnogih slavnih duhovnikov, ki so pastirjevali v Cerknici, omenjam le Nikolaja Mrava in Gregorja Červiča; prvi je bil župnik l. 1631., drugi 1660. Prvi je bil obenem prošt novomeški in župnik v Cerknici, pozneje je bil škof v Skadru v Albaniji, drugi je bil župnik cerkniški, apostolski misijonar in naslovni škof. Pokopan je v cerkvi pri altarju sv. Ane. Iz Cerknice je izšlo tudi več slavnih mož, omenjam jezuita Kobala Ivana, ki je bil v 15. stol. imeniten in upoštevan matematik, in slavnega komponista in utemeljitelja slovenske opere Gerbiča.

Trg je zelo veliko trpel vsled turških navalov. Leta 1472. so Turki požgali cerkev, posebno hudi napadi so bili še v letih 1522., 1559. in 1560. Čudno je, da so morali hoditi Cerkničanje kljub lastni nevarnosti branit Šilen tabor na Krasu. Šele nadvojvoda Karel VI. jih je razrešil te dolžnosti. Leta 1813. se je vnela blizu Cerknice na Srnjaku nad Rakekom bitka med Francozi in Avstrijci, zmagali so z velikimi žrtvami zadnji. Mnogo je zanimivosti v Cerknici. Cerkev, velika stavba (razen zvonika in velikega altarja je zidana v gotskem slogu).

V zidu blizu cerkvenih vrat je kamen, ki poroča o požigu cerkve leta 1472. Okrog cerkve je zid, tudi še iz turških časov. Stojita tudi še dva velika obrambna tabora (bilo jih je pet). Zraven tabora čez cesto je kaplanija, kjer je bila že pred več kot 200 leti nedeljska šola. Preden se poslovimo od Cerknice, naj omenim še, da ima skoraj 300 številk in okrog 2000 ljudi, stoji pa v višini 570 m nad morjem; skozi trg se vije močan potok Cerkniščica, ob kateri je tudi pripravno kopališče.

Glavno, kar privleče tujca k nam, je pa naše presihajoče jezero, ki meri okrog 24 km², kadar je čisto polno, drugače okrog 12. Opeva ga Dante v »Božanski komediji«, omenja ga Torquato Tasso, italijanski pesnik. Največ je napisal o njem Valvazor v svoji »Slavi vojvodine Kranjske«, kjer piše, da jezerska voda teče pod Mont Blanc v Alpah. Prvi je pravilno slutil (!), kam gre voda, sodobnik pesnika Vodnika botanik in prirodoslovec B. Hacquet. Ta učenjak je slutil, da je rešetasti kraški svet vzrok presihanju, in da voda ostane pod zemljo v bližini jezera.

V jezeru je zelo mnogo rib, tudi vodne ptice se drže v velikih trumah tod okoli. Žal je nesrečno eksperimentiranje, da bi jezero osušili, zamorilo precej rib in odpodilo ptice. Čez jezero pelje nasip do gozdnatega otoka Goričice, do drugega otoka z vasjo Otok ce pa popelješ lahko s čolnom. Pritokov ima jezero osem, poleg teh osmih potokov pa bruha vodo še sedem ali osem bruhalnikov. Požiralnikov je 11 in sicer so to: dve Češnjici, Kotel, Beček, Velika in Mala Ponikva, Sitarca, Vodonos, ki ima 14 požiralnih jam, Rešeto in pa Velika in Mala Karlovica. Poleg teh naštetih je še vse polno manjših in neznatnejših požiralnikov. Leta 1714. ni jezero sedem let usahnilo, sedaj usiha redno vsako leto v začetku julija, napolni se pa za časa jesenskega deževja.

Oglejmo si še nekoliko najbližnjo okolico Cerknice. Nad Cerknico se vzdiguje hrib Slivnica, visok 1115 m. Od tod je krasen razgled na bližnjo in daljno okolico. Pod nami leži Cerknica, na levi vidimo jezero v vsej širini, za njim Javornik (1268 m), po katerem teče državna meja. Še bolj na levo vidimo Snežnik s skoro vedno belo kapo. Nehote se spomnimo neosvobojenih bratov onstran meje, ki ječe pod tujim jarmom. Lepo se vidi tudi na bloške hribe, dalje na Križno goro nad Ložem. Zlasti se lepo vidijo številne vasi raztresene po dolini. Grahovo in Martinjak, ki sta se stisnila v Slivnico, Žirovnica z lepo cerkvico na hribčku, Lepsenj in Gorenje jezero, ki je po požaru lepo moderno prenovljeno, dalje na Otok, Dolenje jezero, Dolenjo vas, v bližini lepo Karlovico, ki je polna najlepših kapnikov. Dalje se vidi lepo podružnica sv. Volbenka v Zelšah na hribčku in spodaj vas, pod Loškim, malo vzpetostjo, se vidi Podskrajnik, na Loškem pa razvaline gradu oziroma kartuzijanskega samostana, ki so ga zgradili menihi iz Bistre pri Borovnici, kamor so vsa posestva tudi spadala. Za Loškim vidimo prisekani Nanos v Italiji. Čez Kamno gorico se vije bližnjica in stara cesta na Rakek. Na prevalu stoji kapelica v spomin vojne leta 1813., zadaj je Srnjak nad Rakekom, kjer se je omenjena bitka vršila. Na desno vidimo v Cerknici cerkvico sv. Roka, ki je bila zidana ob času kuge kot pokopališče kužnih mrličev in na čast zavetniku proti kugi — sv. Roku. Pod seboj vidimo potok, ki se vije med zelenjem, nad njim cesto v Begunje, lepo, precej veliko župno vas. Vidimo lep, stožčast hrib Kačjek, na levi so raztresene vasi, posebno lepo je viden Kožljek, kjer je izhodišče v Pekel. Tri ure od Cerknice je vas Sv. Vid z izhodiščem v Iški Vintgar — v Iško. Mnogo se vidi iz Slivnice, ki te prva pozdravi, ko jo mahaš z železniške postaje Rakek v eno uro oddaljeno Cerknico, lepa je kotlina, ki jo imaš pod nogami, polna poezije in romantike, še povečini neokužena od svetnega šuma in hrupa, pa zato toliko lepša.

Cerknica sama je prijazen, precej velik trg. Ljudje se preživljajo po večini s kmetijstvom, precej si pomagajo tudi z gozdom. Kraj je zelo zdrav, kar priča tudi izredno visoko število starih korenin, ki žive v Cerknici, zrak je zaradi visoke lege trga zelo dober, skoro bi rekel prav planinski. V trgu imamo okrajno sodišče, Cerknica je tudi sedež cerkniške dekanije. Imamo tudi že blizu štiri leta lastno elektrarno. Ljudje so postrežljivi, gostoljubni, mirni in dobri, izjem je le malo. Za dobro postrežbo in prenočišča skrbi devet gostiln. G. Žumer ima prenovljen, moderen hotel, ki mora zadovoljiti vsakega. Imamo tudi brezalkoholno gostilno. G. Zgonc ima tovarno sodavice in popolnoma novo napravo za izdelovanje dobre »Chabese«. Tudi za krajše izprehode je poskrbljeno. Po trgu se ob večernih urah šeta mnogo ljudi, ki poslušajo radio gospoda kaplana Turka. Za daljše izprehode je pa Cerknica takorekoč naravno izhodišče. Od žel. postaje Rakek je do Cerknice 5 km; po bližnjici tri četrt ure. Od Cerknice do Jezera še pol ure ni, do Karlovice skozi Dolenjo vas tudi toliko, do Križne gore z lepo jamo tri do štiri ure, do Blok, kjer je zelo pripraven smuški teren, štiri ure, do Sv. Vida, od koder je prav blizu do Iškega Vintgarja, tri ure. Do borovniškega Pekla, ki slovi zaradi prelepih slapov, je od Cerknice skozi Begunje—Kožljek štiri ure. Izletniki, ki se vozijo z vlakom iz Ljubljane do Borovnice, gredo redno v Cerknico, ki je postala pravo in skoro logično izhodišče tega lepega izleta, ki ga ljubiteljem narave toplo priporočamo. Prilik za manjše izlete na Slivnico z prelepim razgledom na Kamniške in Julijske Alpe in na okolico, dalje na jezero, ali kam drugam, je pa vse polno, vsi so pa tako lepi, da jih boste hoteli narediti zopet in zopet.

Spričo tolikih in tako ugodnih prilik je res čudno, da obiskuje Cerknico primeroma zelo malo ljudi, da bi se pa kdo mudil celo sezono v Cerknici, mi pa sploh ni znano.

Tipičen stan na Velem polju.

Požiralnik Rešeto. Ribolov pol ure pred usahnitvijo.

„Na planincah luštno je . . .“

Bohinj, 8. aprila.

Če veljajo o katerem kraju te besede, veljajo gotovo o kraju bohinjskem. Planina je Bohinjcu zaklad in vse njegovo veselje. Tu so vse njegove misli in vsi upi. Sebi in svoji družini prisluži vsakdanjega kruha v prvi vrsti z živinorejo, katere uspeh je povečini odvisen od planin. V planinah preživi živina, razen zime skoro vse leto. Tu ima vsak posestnik svojo planinsko kočo »stan« — leseni so ti stanovi, a bogatejših gospodarjev tudi zidani. Če jih je več skupaj — kot n. pr. v Uskovnici nad Srednjo vasjo — izgledajo kot kaka prijetna gorska vasica, pa so le »planina«. Navadno so ti stanovi z enim prostorom, novejši tudi z več. Ob steni, nizko pri tleh, na skali, to je ognjišče, nad njim pa v kotlu visečem na verigi ali v pristavljeni ponvici bohinjski, turšični žganci. Na nasprotni strani preprosta postelja, kar iz desk skupaj zbita. Še stol, kaka polica s skledami in ožganimi lonci, pa vreča iz domačega platna in lonec za zasko (drobno sesekana slanina) to je vsa kuhinjska oprava. Na steni visi kaka stara, božja, še na steklo slikana podoba. V kotu križ z bogcem, delom kakega domačega »umetnika«, na klinu pri vratih pa rožni venec, ki drsi vsak večer med prsti dekliča, ko se »molitva poje.« Mleko, nad vse okusno, nosijo v »žehtárjih« v skupno sirarno »sirarca« ji pravijo — kjer predeluje sirar mleko v okusni sir, seveda dandanes ne več, kot včasih, na priprosti način, temveč s pomočjo najmodernejših strojev. Tudi za živino je bolj poskrbljeno, kot je bilo včasih. Še prenočuje pod milim nebom, toda le ob lepih dneh, ob slabem vremenu pa mora v velike skupne hleve. Izprva, koncem aprila, v maju se pase še v nižini, v Ukanci — na onem koncu jezera — potem pa se seli vedno višje, kjer ostaja do konca avgusta. Takrat pa se že mora vrniti iz najvišjih planin, na Kraju, z Velega polja itd. — a v slučaju ugodnega vremena se vrača šele ob sv. Martinu ali koncem novembra. Planina veže Bohinjca neločljivo na domačo zemljo, zato on poje s pesnikom:

Naj drugi okoli po sveti
si iščejo slave, blaga
jaz hočem na gori živeti
tu sreča, tu mir je doma.

Odhod v planino je dan veselja, za celo vas praznik — veselje za ljudi in živino. Ta in on deklič, — v Bohinju smo vsi »on« — ki je navajen preživeti poletje kot »majarca« v planinah, si briše na tihem solze, če mora to leto ostati doma. Saj res »na planincah solnčice sije, na planincah luštno je . . .« In jeseni, ko se treba ločiti od planine spet ta in oni komaj skriva solze. Svobodno živi to ljudstvo v planinah, zato pa mu je čut za svobodo in neodvisnost, živahnost in veselje prirojen. Odpor je kazalo to ljudstvo včasih proti vsemu novemu, modernemu in nenavadnemu — a danes tega ni več. Skoro ne vidiš več možakarja v visokih škornjih, pisanem telovniku, jirhastih hlačah, lepo obšiti suknji, ne žene in dekličev v bohinjaki noši, ampak že skoro vse v »mestnih« oblekah, v židanih »čiklah«. Tako uničuje vpliv letoviščarjev vse staro, pristno bohinjsko, le življenje v planinah ostane staro, veselo. In tega si privošči lahko vsak, tudi meščan, ki preživi lahko kak dan v planinah, ali pa se na izletu ustavi kako urico pri majarjih in majarcah, ki mu povedo to in ono, in če jim je všeč mu tudi postrežejo — z žganci in mlekom.

Tertius:

En dan v mojih letošnjih počitnicah

Še en mesec, pa se spet pričnó šole in dijaki bodo spet pisali naloge, šolske in domače, in ena prvih bo najbrž: Najlepši dan mojih letošnjih počitnic.

Pa zakaj bi morali še ves mesec čakati te velezanimive naloge? Koliko prekrasnih izletov so naši dijaki že napravili v prvi polovici letošnjih počitnic, in vendar niti enega popisa ali opisa še nisem čital v »Slovencu«. Mar vse lepe vtise hranijo za šolski zvezek? In vendar, kako bi nas vse, ki smo že stari in ne moremo na gore, zanimali taki popisi in opisi! Saj ob njih kar nekam pomladimo tudi mi.

No, ker se naša mladina ne oglasi, naj vam pa jaz, star profesor, popišem en dan letošnjih počitnic. V spominu mi bo ostala posebno sreda dne 30. julija t. l. Saj ste že precej čitali o tej sredi, kaj se je zgodilo v Sodražici in pri Novi Štifti in še drugod. Seveda tisti, ki ste dogodek gledali izpod ravne strehe, si tega dneva morda niste posebno zapomnili; pač pa ga bodo pomnili presenečenci in oni, ki so tisto popoldne bili izpostavljeni več ur nalivu in neurju.

Zjutraj tistega dne je bilo še dokaj lepo. Zasedli smo torej ob 7. uri trije izletniki, vsi trije že umirjenih let, avtobus pri Češnovarju ter se odpeljali po dolenjski cesti. Tam nekje pod Rudnikom nam je solnce zakril čuden oblak? bila je velikanska jata tičev, ki so letali nad Barjem. Nekdo je dejal: »Škorci so; Odpravljajo se na jug!« Medtem je tudi Krim dobil »kapo«. Na Igu smo izstopili.

Čas je, da vam predstavim svoja dva sopotnika: prvi je predsednik neke gostilniške družbe, katere glavno načelo je: čim večje porcije, za čim manjši znesek, drugi pa tajnik neke družbe za duševno prehrano otrok, katere glavno načelo je: čim tečnejša hrana v čim lažji obliki. Oba gospoda sta — slabo priporočilo za tvrdko, ki jo zastopata — suha, trlici. Oba sta bila oborožena z dežniki. Na moje začudenje (jaz sem imel le pelerino, in še to precej prosojno in prozorno), češ, na izlet se vendar ne hodi z dežnikom, mi je predsednik odgovoril: »Dežnik ni dober samo zoper dež, ampak tudi zoper strah.«

Prišli smo v Iško vas, oj dolgo vas. Vije se cesta skozi njo v obliki velike črke S (kakor Canal grande v Benetkah). Prahu na debelo. Zvedeli smo, da že 14 dni ni deževalo. »Ali nas bo kaj močilo?« smo vprašali prijaznega moža, ki je pred svojo hišo sekljal smrekove veje za steljo. Mož je najprej pljunil (predsednik me je opozoril: »Le glej! Kadar je naš človek v zadregi za odgovor, najprej pljune«), nato pa menil: »Ne bo sile.« To nas je zelo potolažilo.

Z Badjurovimi »Sto izleti« v sebi smo šli dalje. Prekoračili smo popolnoma suho strugo Iške. Le kje je voda te Iške, ki se izliva v Ljubljanico? — Dolina se je ožila. Predsednik je venomer skrbel: »Krompirja smo pozabili vzeti s seboj. Glejmo, da ga kod dobimo.« Prišli smo do dolge njive, kjer je cvetel krompir. Isti čas nas je došel postaren očanec s svojim konjičem. Predsednik: »Oče, čigava je ta njiva? Nakopali bi krompirja, odškodnino pa po pošti poslali.« Voznik se je veselo zasmejal. (Mimogrede bodi omenjeno, da naš predsednik vsakega samotnega potnika, ki ga srečamo, nagovori in sicer tako šegavo, da ga nam v dobro voljo spravi. Je to res poseben dar, vzlata vreden!) Pri zadnji samotni, a imoviti hiši (Pri Šali) je g. tajnik dobil starega krompirja v zameno za grozd muškatelca — v obojestransko zadovoljnost. Zdaj pa v tesen noter ali v Iški Vintgar! Od časa do časa smo začuli neko votlo bobnenje. »Grmi? Ali pa imajo Italijani svoje obmejne manevre?« smo se vprašali.

Mene je pot skozi sotesko silno zanimala. Stari stric mi je pravil, da je kot dijak v letih 1840—1848, ko še ni bilo južne železnice, tod skozi hodil na velike počitnice domov mimo Sv. Vida na Menišijo. »Stari stric skoro pred 100 leti; jaz pa danes šele prvič!« Kar sram me je bilo. In po pravici.

Nebo se je časih čisto pooblačilo, a so se oblaki spet kmalu razvlekli. »Ne bo hudega!« Ob strugi Iške smo tu pa tam videli skavte, ka-li. Nekje je pod kotličkom gorel ogenj, starejša ženska (iz mesta?) je nekaj v kotliček vsipala. Bo polenta? Ostalih družinskih članov pa nismo videli. Višje gori smo videli skavta: v plavalnih hlačah in z velikansko gorjačo v roki je spretno skakal od skale do skale po strugi Iške. Oživeli so pred mojim duhom prehistorični časi.

Hodili smo že tri ure. Slednjič na cilju! Pri »Vrbici«, kjer se stekata Iška in Zala. Pa glej smole! Na produ, prav v jeziku med obema hudournikoma, je taborilo kakih dvajset ljudi, velikih in majhnih, obojega spola. Kurili so ogenj, pa bolj majhen. Ni jih kazalo motiti. Kaj naredimo mi? Sezuli smo se, prebrodili Iško (kako dobro je dela mrzla voda razgretim stopalom!) ter se v gošči, skriti pred vsakim očesom, utaborili. Tega trenutka sem si jaz že dolgo želel, zakaj oglašal se je želodec. V nahrbtniku, ki sem ga nosil jaz (treba si je bilo dobrote zaslužiti!), smo imeli za vsakega po dve trdo kuhani jajci, po eno suho klobaso, kos bohinjskega sira ter za vsakega dve žemljici. »S čim pričnemo?« »Najprej bomo krompir pekli,« je odločil predsednik. Drv je bilo nič koliko, naenkrat je plapolal velik ogenj. »Peko prepustita meni!« je predlagal predsednik. Rada sva se vdala, dobro vedoč, da je on izmed tistih, ki to znajo. Udobno sva se zleknila v listje in travo, prav kakor to popisujeta Levstik in Stritar v svojih Spominih.

Kako rad bi bil segel v nahrbtnik po svoj delež sira! Ali ukaz je bil strog: »Najprej krompir!« No, žerjavica je bila dobra in točno ob eni je predsednik ugotovil, da so krompirčki — 13 jih je bilo — pečeni. Z vidnim ponosom je dal meni — nosaču — pet, tajniku štiri in sam zase si je izkopal iz pepela ostale štiri. Tolikanj zaželjena pojedina se je torej pričela. Zadovoljno ležeč v listju in travi sem prvi krompirček ostrgal. Imel je leporumeno, trdo skorjo. Kar počilo je, ko sem ga prelomil. Ker je bil zelo vroč, sem moral pihati. Pa ni bilo treba dolgo. Zakaj prav tisti hip se je usul — joj, kako smo bili v svoji idili pozabili gledati v nebo gori, ki se je bilo medtem čisto potemnilo! — dež, ne dež, ploha, ne ploha, škafi! Onemeli smo od presenečenja. Mahoma je bil prelomljeni krompirček pod

Ing. J. Rataj:

Za dvig mlekarstva na Dolenjskem

V vrsti sestavkov o smereh bodočega dolenjskega kmetijstva sem pokazal na nekatere važnejše gospodarske panoge, ki bi mogle v doglednem času izboljšati položaj dolenjskega kmetovalca. Opozoril sem ob tej priliki tudi na veliko važnost mlekarstva v krški dolini, v Beli krajini in tudi drugih nižje-dolenjskih krajih, ki ležijo bližje železnici, in to iz posebnega ozira na bližnji zagrebški mlečni trg. Pri današnjih razvitih prometnih sredstvih sicer ne veljajo več naravni zakoni, kakor jih je opisal Thüren v svoji »izolirani državi«, da ima namreč najbližnja okolica velikih ljudskih centrov za preskrbo teh s svežim mlekom nekakšen naravni monopol, ker je dovoz iz oddaljenejših krajev v razmerah »izolirane države« tehnično in gospodarsko nemogoč, pač pa ostane tudi v današnjih prometnih razmerah nepobitno dejstvo, da imajo bližnji produkcijski kraji zelo mnogo gospodarskih in tehničnih prednosti v preskrbi mest s svežim mlekom pred oddaljenejšimi.

Prednosti bližnjih pokrajin v mestni mlečni preskrbi.

Niso pa ravno manjši prevozni stroški tisti, ki nudijo bližje produciranemu mleku glavno gospodarsko prednost. Prevoz do ca 50—60 km more v zbiralnici dobro z vodo ohlajeno mleko brez nadaljnjega v zdravem in svežem stanju prenesti, ne da bi utrpelo na kakovosti. Do take razdalje se more že avto povsem gospodarsko uporabljati. Takim potom more mleko prispeti od producenta pa do konsumenta tekom dobrih treh ur. V nobenem slučaju pa ne zahteva tak kratek prevoz v mlekarni-zbiralnici dragih naprav za pasterizacijo in umetno hlajenje, ki pomenijo zelo težke investicijske postavke v začetnem poslovanju mlekarne. Trpi pa pri teh manipulacijah — pasteriziranje in ponovno hlajenje — vsled večkratnega prelivanja v veliki meri tudi kakovost mleka. Odlične prednosti torej za kupca v mestu: rani dohod, prvovrstna kakovost, nizki prevozni stroški; za producenta oz. zbiralno mlekarno: minimalni manipulacijski stroški, kakor tudi manjši prevozni stroški in zdrava kakovost, ki pridejo najprej v prid kupcu v mestu; pa on zato rad primerno več plača mleko na licu produkcije oz. zbiralne mlekarne.

Vse drugače seveda izgleda račun od oddaljenejših krajev uvoženega mleka. Mleko je treba enkrat za prevoz temeljito pripraviti: pasterizirati globoko hladiti, kar vse zahteva za producenta težke obremenilne postavke, višji prevozni stroški, dalje precejšen riziko na dolgem potu, po večini slaba kakovost v mesto dospelega mleka, vse to zelo pritiska na producenta oddaljenega mleka. Pri velikih oddaljah vse te okoliščine na ceno mleka toliko pritiskajo, da ima producent komaj še kako prednost od prodaje svežega mleka, kupec v mestu pa tudi le v sili sega po tako oddaljenem mleku.

In vendar je znano, da v Zagreb redno dohaja mleko kljub navedenim neugodnostim, od preko 100 km, v časih pomanjkanja pa celo od preko 200 km oddaljenih produkcijskih krajev. Ali niso torej naši nižje dolenjski kraji s ca 30—70 km oddaljenosti od Zagreba v neprimerno ugodnejšem položaju glede takega dovoza. Ni torej dvoma o tem, da je Zagreb zelo prikladen trg za mleko iz Dolenjske.

Brez mleka ni mlečnega trga.

Da se more mleko prodajati, pa seveda trg sam, pa naj bo še tako dober, še ne zadostuje, predvsem je treba imeti mleko. Tega pa Dolenjci danes nimajo, vsaj v taki kakovosti in množini ne, da bi se mogli z njim pokazati. Zato se tako od zagrebških trgovcev, kakor od Dolenjcev samih započeti poskusi niso obnesli. Pred enakim problemom so stali pred kakimi 50 leti Danci. Tudi ti so videli tik pred nosom londonski trg za razne mlečne izdelke, toda blaga niso imeli, da bi ga tam dobro prodajali. Saj so takrat približno tako gospodarili na svojih domovih, kakor gospodari danes v pretežni večini naš dolenjski kmetovalec: za borni vsakdanji kruhek. Danci so svoj ugodni položaj spoznali, pa so iz tega spoznanja izvedli potrebne konsekvence. Danes imamo na Danskem najbolj razvito živinorejo in mlekarstvo, obenem pa tudi najboljše blagostanje kmetijskega prebivalstva. Imajo sicer tudi Danci danes svojo »kmetijsko krizo«, toda z londonskega trga jih ne bo nihče pregnal, ker jim njihov položaj in njihova naprednost omogočata kakovost blaga, kakor ga oddaljeni konkurenti ne bodo nikdar zmogli.

Kakor pa velja zgornja primera le v nekaki miniaturi: Zagreb ni London, v poštev prihajajoči del Dolenjske pa tudi ne cela Danska, je izgled vendar vzpodbuden. Kar so mogli Danci v razmeroma kratkem času v velikem izvesti — postali so klasičen zgled napredne živinoreje in razvitega mlekarstva —, to bi mogli tudi naši Dolenjci v malem obsegu doseči: vsaj nekoliko preorijentirati svoje gospodarstvo po bližnjem trgu. Prilike za napredno živinorejo in mlekarstvo imajo vsaj tako ugodne, kakor jih imajo Danci v svoji ne ravno najrodovitnejši zemlji.

Za izboljšanje živinoreje, za povečanje mlečne proizvodnje je treba pač najprej izboljšati predpogoje. Krška dolina ima obilo lepih travnikov, toda zanemarjeni so, mesto dobrih trav prevladujejo na njih slabe, s plevelom pomešane trave. Gnojenje na teh travnikih bi se zelo izplačalo. Porabo razmeroma dragih močnih krmil današnje mlečne cene ne dopuščajo vsaj pri današnji malomlečni živini ne, pač pa bi se zelo izplačala dobra oskrba in intenzivno gnojenje travnikov.

Velik pomen pašništva, in to posebno za mlekarstvo, sem že v prejšnjih sestavkih poudaril. Paša je način prehrane živine, ki živalski organizem posebno nagiba k povečanemu proizvajanju mleka. Tudi kakovost pašnega mleka je po okusu, ki pride posebno pri sveži porabi v poštev, kakor tudi po vsebini boljša od hlevskega mleka. Zato treba stare občinske pašnike izboljšati, uvesti treba na njih pravo, racijonalno gospodarstvo, da bo na njih živina res dobila vsega, česar potrebuje, ne pa samo ljubega solnca in svežega zraka, ki sta sicer za živino tudi potrebna. Ravno iz ozirov na hitrejši razvoj intenzivnega mlekarstva je pa treba iskati novih kulturnih površin za pašne namene.

Kjer pa paše ni, in ni izgleda, da bi se kedaj mogla za splošno porabo uveljaviti, tam jo bo v mlekoproizvodni smeri najbolje nadomestil amerikanski silo. Kakor paše, tako je specifična lastnost ensilirane krme ta, da živalski organizem nagiba k proizvajanju mleka. Je to torej prava krma za mlečno živino. Amerikanski poskusni in znanstveni instituti so to z vso točnostjo dognali. Neprecenljiva vrednost siloja tiči tudi v tem, da more posestniku mlečne živine ob vsaki priliki in v vsaki dobi priskočiti na pomoč. Naj mu zmanjka poleti zelene trave, ali pozimi krmske pese, iz dobro oskrbovanega siloja more dobiti za obe vrsti mlečne krme popolnoma ekvivalenten nadomestek. Pa tudi iz splošno gospodarskega stališča je silo izvanrednega pomena. Nudi namreč priliko in možnost za izkoriščenje vsake še tako malovredne krme, ki bi jo brez te pridobitve amerikanskega farmerja brezdvomno zavrgli kot ničvredno. Vzemimo samo koruzno slamo, s katero še danes ne vemo, kaj bi začeli. Silo jo pretvori v najboljšo krmo. Takih zavrženih, neupoštevanih krmil je pa v našem gospodarstvu nešteto.

Največjega pomena za uspešno mlekarstvo je kakovost trav v področju, ki ga zavzema ali ga ima zavzeti mlekarna. Zato je bil velik greh večine naših mlekarskih podjetij, katerekoli že vrste, da se za izboljšanje mlečnosti krav niso nikdar nič brigale. Preden kaka mlekarna začne poslovati ali pa vsaj ob začetku poslovanja, bi morala sestaviti natančen kataster krav v svojem delokrogu s kolikor pač mogoče natančnimi podatki o mlečnosti. Le v tem slučaju bi mogla iti mlekarna kmetovalcem-mlekoproizvodnikom pri nabavi novih krav dejansko in koristno na roko. Tak kataster krav bo pa tudi takoj dal jasno navodilo glede potrebnega obsega, iz katerega bo mogoče v doglednem času dobiti zadostno množino mleka.

Okrajni in občinski gospodarski sveti naj sodelujejo.

To bi bil nekako red v pripravljanju terena za mlekarno. Pri nas — mislim na Dolenjskem — je bila do sedaj produkcija mleka le slučajna. Ob taki slučajni proizvodnji pa mlekarna vsaj za daljšo dobo ne more obstojati, zato treba ravno produkcijske razmere za mlekarno pripraviti, jih za mlekarniške potrebe usmeriti. Saj so bili časi in prilike, ko so se mlekarne ustanavljale zgolj po inicijativi agentov za mlekarske stroje. Po mnogih delih naše države na jugu in jugovzhodu se to žalibog še danes dogaja. Saj je znano, kako je tak mlekarski agent za malo površnega pouka o mlekarstvu zavezal na stotine interesentov, da so prevzeli mlekarske naprave za trikratno in večkratno normalno ceno. Milijonske dobičke je agent spravil, ljudje pa potem navadno niso vedeli, kaj bi s stroji začeli.

In vendar ni nič lažjega, kakor pri današnji decentralizirani kmetijsko-pospeševalni službi preprečiti take zlorabe, in izkoristiti stremljenje po napredku in izboljšanju svojega gmotnega položaja hrepenečega prebivalstva v res samo splošno koristne agende, ki mu bodo prinesle srečo, ne pa razočaranje. Potom naših gospodarskih svetov od banovinskega pa do občinskega imamo vso priliko zanesti v najširše sloje prebivalstva vse koristne ideje, kakor tudi sprejemati in regulirati vse po napredku stremeče hotenje našega malega človeka. Vsaka nova gospodarska borba bi morala zajeti svojo inicijativo v označenih gospodarskih edinicah, od tu bi se morala vršiti propaganda in potrebne priprave. To pot bo morala ubrati tudi ideja o uvedbi intenzivnega mlekarstva v zagrebškem območju Dolenjske. Brez vsakega nadaljnjega dvoma pa bi morali vse označene gospodarske edinice voditi izkušeni, vsestransko podkovani strokovni eksperti, in sicer ravno tako hierarhično, kakor same one predstavljajo več ali manj popolno hierarhijo.

Zaščita živine

Treba je, da sedaj zaščitimo svojo živino muham, obadom in drugim nadležnim mrčesom. Nadležna golazen nadleguje in muči živino, ter ji ne da pokoja in ji dan na dan izsesava kri. V vročem poletnem dnevu izgubi konj na ta način do pol litra krvi in trpi poleg še muke.

Najnevarnejši mrčes te vrste je obad, ki izmed teh tako imenovani konjski obad, ki leže svoja jajčka na noge in pod grivo konja. Te zajedalke povzročajo na koži konja srbečine in bolečine. Konji si pomagajo z mahanjem repa, tolčejo s kopiti ter drgnejo z gobcem in z zobmi sebe in drug drugega. Pri tem se kaj lahko pripeti, da požre konj jajce obada. V požiralniku, želodcu in črevah zlezejo iz jajčec ličinke in se vsesajo v želodčne in črevesne stene ter izsesavajo iz njih sok. Na stenah želodca konja jih je včasih toliko, da vise na njih, kot čebele v roju in pokrivajo vse želodčne stene. Vso jesen in zimo rastejo in izsrkavajo soke iz konja. Pomladi se odrasle ličinke pojavijo v zadnjem delu črevesa, se tam nekoliko časa mude ter odpadejo in pridejo v zemljo, kjer se zabubijo. Iz njih zleti po kratkem času zopet obad, ki ponovno leže jajčka po živini.

Pri govedu polaga obad svoja jajčka na hrbet. Ta jajčka se razvijejo v ličinke, ki prodrejo globoko v kožo goveda. Hrbet goveda je kakor posejan z oteklinami, iz katerih prihajajo ličinke in gnoj.

Gornji pojavi so pri konjih in govedu tako pogosti po deželi, da jim povprečni kmetovalec skoraj ne posveča pažnje. V resnici pa so živalim zelo škodljivi. Konj vsled prisesanjih ličink težko požira hrano in često oboli na želodcu in črevih, včasih celo pogine. Kobile storijo slabotne ali celo mrtve žrebičke. Krave trpijo bolečine in se jim zmanjša množina mleka. Koža goveda se pri tem preluknja in izgubi vsako ceno.

Pri ovcah odklada obad svoja jajčka v nos, kar jim povroča silni nahod, srbečino in včasih celo vrtoglavost, ki se često konča s smrtjo.

Da reši skrbni gospodar svojo živino pred navedenimi boleznimi, mora takoj, ko zapazi, da se pojavljajo spomladi obadi, namazati konjem in govedu hrbet, noge in prsa, ovcam tudi nos s sredstvom »Beli«, ki varuje živino pred muhami, obadi in drugim nadležnim mrčesom.

Sredstvo »Beli« uporabljam že tri leta pri žrebcih državne žrebčarne in moram reči, da je »Beli« zelo dober in popolnoma neškodljiv za kožo, da celo pomori ličinke, ki so bile pred uporabo »Belija« od obadov položene v kožo.

———

Opij. Naše trgovinsko ministrstvo je izdalo letno poročilo o prometu z opijem v l. 1929. Iz poročila posnemamo, da je znašala površina z makom posejane zemlje 12.990 ha. Kako važna je kultura maka kažejo podatki o deležu opija na totalnem donosu obdelane zemlje; delež znaša v okrajih: Veles 56%, Negotin 52%, Kavadar 50%, Strumica 36%, Sv. Nikolaj 33%, Dojran 27%, Štip 21%. Za povprečje 1928-30 računajo, da je opij prinesel Južni Srbiji 129.6 mil. Din. Letos je znašal donos 150 ton, lani 38 ton. Poročilo se nadalje detajlno peča tudi z drugimi drogami (kokain, morfin itd.). Izvoz opija je lani znašal 69.700 kg (1928 146.582 kg). Posebno zanimivi so podatki o eliminaciji Soluna iz te trgovske branže. Še l. 1923 je šel ves naš izvoz opija skozi Solun, polagoma pa nam je uspelo izvažati direktno in leta 1929 je šlo skozi Solun le še 13% vsega našega izvoza. Po najnovejših podatkih pa je šel v prvi polovici t. l. ves izvoz direktno.

Mednarodno hmeljarsko zborovanje se vrši v Žatcu 15. avgusta. Najprvo bo podano poročilo srednjeevropskega hmeljarskega urada, nadalje poročilo o stanju hmelja in cenitve letine v posameznih deželah in skupna cenitev srednjeevropske letine.

Dobave. Prometno-komercijalni oddelek ljubljanskega žel. ravn. sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave bele pločevine, svinca, 1700 kg kristalne sode, 2000 l špirita; do 17. t. m. pa glede dobave konopnenih vrvic. — Gradbeni oddelek sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave pločevine, železa, zakovic, zatikačev, žice, jekla, zalivk, cinkovih trakov itd. — Ravn. drž. rudnika Breza sprejema do 14. t. m. ponudbe glede dobave srčišč za tračnice, 300 kg petroleja ter glede dobave skretnic. — Ravn. drž. rudnika Kakanj sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 3000 komadov trioglatih pil. — Ravn. drž. rudnika Velenje sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 300 kg testenin, 200 l vinskega kisa, 1000 kg koruznega in 200 kg pšeničnega zdroba, 3000 kg koruze, 300 kg ječmenove kaše, 20.000 kg pšenične moke, 1000 kg kave, 2000 kg riža, 1000 kg bučnega olja ter glede dobave 200 komadov krtač za ribanje. — Ravn. drž. železarne Vareš sprejema do 20. t. m. ponudbe glede dobave 1250 kg železnih odlitkov. — Ravn. drž. rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 21. t. m. ponudbe glede dobave 500 komadov hrastovih pragov, razne železnine in orodja. — Ravn. drž. rudnika Kreka sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 1 hidravlične sesaljke. — Dne 18. t. m. se bo vršila pri Upravi I. oddelka artilerijsko-tehničnega zavoda v Sarajevu licitacija glede dobave platna, dlak in usnja.

Vpisi v zadružni register. Besedilo: Mlekarna v Št. Lovrencu, r. z. z o. z. Vpisala se je: sprememba pravil. Izbrišeta se izstopivša člana Zagorjan Anton in Rupelj Ludvik; vpišeta pa ne novo izvoljena člana načelstva: Zupančič Janez, posestnik na Korenitki št. 8, in Grdin Andrej, posestnik na Razburih št. 6.

Prodaja hrastovega lesa se bo vršila potom ofert. licitacije dne 28. t. m. pri Direkciji šum v Vinkovcih.

Prodaja starega materijala. Dne 22. t. m. se bo vršila pri sr. skladišču materijala v Mariboru licitacija glede prodaje raznega starega materijala (papir, karton od voznih kart, zlomljeno steklo, nerabne električne žarnice, odpadki od platna, sukna, konoplje, kožuhovine, klingerit tesnilne plošče, staro mazivo).

Oddaja pleskanja železnih vozov se bo vršila potom ofert. licitacije dne 25. t. m. pri ravn. drž. žel. v Zagrebu.

Borza

Dne 9. avgusta.

Devizni promet je bil ta teden slabši, znatne pa so bile kompenzacije. Skupni promet je bil nekoliko večji kakor prejšnji teden in je dosegel 14.1 milijona Din v primeri s 13.5, 22.5, 18.7 in 19.9 mil. Din v prejšnjih tednih. Kakor običajno, je bil najbolj znaten promet v devizah Curih in London. Tečaji so ostali v glavnem nespremenjeni. Narodna banka je intervenirala v vseh zaključenih devizah z izjemo Trsta, kjer je bilo zaključeno privatno blago.

Državni papirji ta teden niso beležili znatnega prometa. Zaključki so bili minimalni. Tečaji se niso dosti spremenili. V petek celo na zagrebški borzi sploh ni bilo zaključkov v državnih papirjih. V bančnih papirjih so bili tečajni zaključki v delnicah Union in Jugobanke ter Praštedione po nespremenjenih tečajih. Industrijski papirji so ta teden zabeležili vsak dan znaten promet v delnicah osješke Šećerane. Ta papir je naš najvažnejši arbitražni papir in se veliko trguje na praški borzi. Zaradi gibanj v Pragi so tudi pri nas spremembe večje in tudi promet. Nekaj več prometa je bilo tudi v delnicah. Ostali industrijski papirji izkazujejo minimalni promet.

DENAR

Curih. Belgrad 9.1275, Amsterdam 207.175, Atene 6.67, Berlin 122.80, Bruselj 71.95, Budimpešta 90.21, Bukarest 3.065, Carigrad 2.445, Dunaj 72.675, London 25.03875, Madrid 57.20, Newyork 514, Pariz 20.23, Praga 15.245, Sofija 3.725, Trst 26.935, Varšava 57.75, Kopenhagen 137.85, Stockholm 138.35, Oslo 137.85, Helsingfors 12.95.

Žitni trg

Hosa, ki se je pojavila v začetku meseca na svetovnih tržiščih, je še vedno znatna in ne kaže znakov popuščanja. Le danes je bila Budimpešta nekoliko slabejša, vendar prevladuje mnenje, da je sedanji visoki nivo cen upravičen, zlasti še, ker se pričakuje, da bodo cene ostale na tej višini ali pa celo šle višje. Poročila iz Amerike povdarjajo velike škode, ki so nastale radi uničujoče suše v Severni Ameriki. Ta suša je ustvarila v ameriškem kmetijstvu popolnoma nov položaj. Dosedaj so zaloge neprodane pšenice narasle na 265 mil. bušljev. Sedaj pa čitamo, da je izjavil predsednik Farmboarda, da bodo farmerji porabili neprodano blago za krmo živini, katere radi suše zelo primanjkuje. Položaj na svetovnem trgu je zanimiv zlasti radi fluktuacij v Ameriki: pred par dnevi je pšenica padla na najnižje stanje, sedaj pa se zopet dviga. Še bolj se je popravila koruza, za katero prihajajo vesti, da bo po celem svetu slaba letina. Tudi pri nas kaže koruza slabo. Tako nam dajejo poročila poznavalcev o stanju koruze sledečo sliko: Slabo kaže v Slavoniji, nadalje tudi v Bački tako v podnji kakor v zgornji. V zgornji Bački pričakujejo slabši pridelek kakor srednji. Le nekateri kraji pričakujejo normalno letino. Srem bo imel radi več dežja boljšo letino! Zaradi teh dejstev je koruza čvrsta in je dosegla za promptno blago 147.50 nakladalna postaja. Zlasta mnogo se izvaža korupe proti severu. Nova umetno sušena koruza za oktober stane 145. V nasprotju s koruzo gredo stalno večje količine, ki jih izvaža Priv. izvozno d. d., po Donavi navzdol v države ob Sredozemskem morju in dalje na zapad. Pšenica je nadalje čvrsta, ker je prva roka ne ponuja, in se danes zahteva za gornjebačko blago 80 do 81 kg 185—187.50. Oves je nespremenjen in se cene gibljejo med 147.50—152. Pivovarski ječmen je zelo drag in je dosegel ceno 170—175, dočim notira navadno ozimno blago 125—130. Moka je ostala nespremenjena na bazi 330 za srednjedobro bačko znamko. V splošnem položaj na svetovnih tržiščih še ni popolnoma razčiščen, vendar prevladuje čvrsta tendenca, katere najbrže tudi likvidacija v sredi avgusta ne bo dosti spremenila.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 34 vagonov, oves 1 vagon, koruza 8 vagonov, moka 10 vagonov, otrobi 10 vagonov. Tendenca: neizpremenjena.

Budimpešta. Tendenca mlačna. Promet srednji. **Pšenica:** okt. 18.63—18.80, zaklj. 18.63—18.64; marc 20.30—20.46, zaklj. 20.36—20.31; maj 21.02 do 21.14, zaklj. 21.02—21.04. — **Rž:** okt. 12.40—12.60, zaklj. 12.48—12.50; marc 13.68—13.88, zaklj. 13.78 do 13.80. — **Koruza:** avg. 17.35—17.76, zaklj. 17.56 do 17.60; maj 17.65—18, zaklj. 17.82—17.88; tranzit avg. 14.65—14.85, 14.85—14.95.

---

nenadno močo hladan. Idile je bilo seveda konec. Ko da nas je kdo s šilom dregnil, smo vsi trije planili pokonci. Tovariša sta zaužila tisti pečeni božji dar pod dežnikoma — oj, kako prav je imel predsednik glede pomena dežnika! — jaz pa pod svojo joj! tako prosojno, prozorno pelerinico. Naše čeljusti so delovale le bolj počasi, brez veselja. Od Vrbice smo čuli vrisk otrok in družbe, ki je bežala nazaj ob Iški. Reveži! Kaj pa mi? V blisku, gromu in tresku ni bilo časa misliti na želodec. Samo vprašanje, kam, ali tudi ob Iški po isti poti nazaj, ali preko Osredka gori v Rakitno in odtam v Preserje na vlak? Odločili smo se za Rakitno.

Krimski mož je ropotal nad nami in nas oblival, da je bilo groza. Prišli smo najprej do zgoraj omenjene Vrbice. Videli smo, kako se Zala, prihajajoč iz divje soteske od zapada, zliva v Iško. Predsednik je pripomnil: »Poglejta tole Zalo! Tam nekje izpod Rakitne prihaja. Ako bi mogli ob njeni strugi gori, bi bili v dobri uri nemara v Rakitni, tako pa bomo morali napraviti velikanski ovinek preko vasi Osredka; hodili bomo morda štiri ure ali celo pet.« Hotel sem vprašati, če je ona Zala tam v Turingiji, dotok Labe, ki jo Jan Kollár v svoji Slavy Dceri opeva kot nemi priči o nekdanjih Polabskih Slovanih, tudi tako divja, in pa, če niso morda tudi tej naši Zali naši pradedje, ko so pred 1500 leti do nje prišli, imena dali od zel, zla, zlo, ne pa od zal (lep), toda vprašanje mi je — v blisku in tresku — zamrlo.

Pri Vrbici je brv čez Iško. Molče smo šli čez. In človeškega selišča nikjer! Nikjer strehe! Takrat Kako krasno ob lepem vremenu! To popoldne pa krimski mož ni niti za hip hotel prenehati s treskanjem in nalivom. Osvojili smo si predlog: »Ker se je bati, da vsak hip trešči v katero teh visokih hoj, hodimo v daljših presledkih, da ne bomo vsi naenkrat mrtvi, ampak vsaj dva ostaneta živa.« In tako smo molče in trudno korakali po mokri, deloma skalni, deloma ilovnati poti vedno višje in višje. Semtertja je ležalo kako deblo, obeljeno, vse mokro, prav preko poti. Pod njim ni bilo mogoče naprej, čezenj tudi ne, ker bi se nam bilo izpodrsnilo, morali smo torej ali daleč pod pot ali pa nad njo, do parobka, da se ognemo nadležnežu. Ob lepem vremenu bi bila kajpada taka ovira — zabava.

Tako smo lezli vkreber dobre tri ure. Lilo je neprestano, ne rečem pa, da enakomerno, zakaj od časa do časa so se zatvornice neba le še razširile... In človeška selišča nikjer! Nikjer strehe! Takrat mi je prišla nespametna misel, da so ljudje neusmiljeni, ker so tako redko naseljeni...

Prišli smo slednjič iz gozda, na senožeti. Kako krasen bi moral biti razgled v solnčnem dnevu! Razgled proti Sv. Vidu, Krvavim pečem itd.! Prikazala se je prva streha. O streha, streha! Zaslužila bi, da bi kdo celo knjigo napisal o tebi, o tvoji dobroti! Vas Osredek. Hvala Bogu, med ljudmi smo spet. Začudeno so nas gledali ljudje skozi okna, ko je vse teklo od nas. Na nekem podu so mlatili. Tu vprašamo mladega fanta: »Kako daleč je še do Rakitne in v katero smer?« »Debelo uro!« In pokazal je tudi smer. Ali predsednik je bil tu zopet previden. Gledal je, katera hiša je najlepša. Stopil je noter. Kmalu pride ven z možem srednje starosti. Pregovoril ga je bil, da nam bo nekaj časa pot kazal. V tem je bila naša rešitev. Šlo je namreč zdaj knizdolu, v grapo, grapo, grapo... Brez konca... In spet nikjer človeškega bivališča. Slednjič smo bili na dnu. Divji hudournik se je penil pred nami in drvel preko skal doli. »Katera voda je pa to?« »I, Zala!«

In nikjer nobenega mostu. Spremljevalec nam pove: »Brvi pa čez Zalo ni!« Kaj pa zdaj? Sam nase že nevoljen sem pikro pripomnil tajniku: »Ti, ki tako dobro poznaš ‚Most v življenje‘, pomagaj! Svetuj!« »Pa ti svetuj, ki si se že po grapah Pekla klatil!« me je zbodel. Vodnik je pa predlagal: »Vejste kaj, jest vas bom prenesu, drüzga za drügim, kar na hrbet se mi obejsite! Pa tisto gorjačo mi dajte v roko!« (Jaz sem imel namreč namesto dežnika debelo gorjačo, ki je bil z njo predsednik krompir obračal in popravljal v ognju.)

In zdaj se je odigral tisti prizor, ki se nam je vsem trem globoko v spomin vtisnil in ga menda res ne bomo nikoli pozabili. Kot otroci smo plezali po vseh štirih, potem so nas matere kajpada časih nesle štuporamo ali ‚cicubacu‘ (kakor pravijo v Osredku in soseščini), ampak da nas bo kdo v teh letih, ko že vsak izmed nas nosi šest križev na rami, čez vodo prenašal kakor sv. Krištof Kristusa...

Prvega je prenesel tajnika. Šlo je prav dobro, ker se je ta primerno visoko obesil Njegovi čevlji se niso dotaknili Zale. Nato je vodnik ponudil hrbet in pomoč meni. Težišče je bilo topot prenizko; v sredi je mož začel omahovati; že sem mislil, da se bova oba zvrnila v valove; ali gorjača je bila močna — ta je držala! To skušnjo je izkoristil predsednik. Hvaležno smo se ozirali nazaj v srdito Zalo in v našega krotkega vodnika. »Zdaj pa kar po tem robu spet vkreber, ne morete zajt,« nas je učil. Od srca hvaležno smo mu stisnili roko. Šestič je prebredel vodo in se vrnil, mi pa zdaj spet vkreber — kolikič? In je spet začelo liti, liti, liti... Da nismo imeli vodnika, kje bi bili ostali čez noč?!

Ura je bila polsedmih, ko smo slednjič zagledali Rakitno! Ob tem pogledu sem imel samo eno misel in željo: »O, da bi imel spet kaj suhega na sebi!«

Idoč mimo župnišča smo okna zatemnili; saj je kar puhtelo iz nas. Novi g. župnik — prišel je en teden pred nami gori — je pogledal... Morali smo hočeš nočeš pod njegovo streho! Čez pol ure smo nadaljevali pot; krimski mož je bil šel spat, ni torej več škropil. V globoki temi smo se pritolkli skozi Kamnik v Preserje do vlaka.

Kako blagodejna iznajdba je vlak! Doma v svoji sobi sem jel prazniti premočeni nahrbtnik: v enem kotu so se stiskale zmečkane žemljice, v drugem sem našel sir, ves nedotaknjen; na vse to smo bili pozabili...

Drugo jutro smo se zdravi sešli. Pisali smo g. župniku v Rakitno razglednico.

Velik dobrotnik je zdravnik,
še večji pa, kdor to stori,
da zdravnika treba ni.

Gorjačo sv. Krištofa pa hranim v spomin na zlo Zalo. Ali ni bil to lep dan z letošnjih počitnic?

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 1 50 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Čekovni račun Ljubljana 10.349. Telefon štev. 2328.

Lovske puške

kakor tudi vse drugo orožje in municijo za lov šport in obrambo, v največji izbiri in po najnižjih cenah dobite pri tvrdki

Fr. Sevčik, Ljubljana, Židovska ul. 8

Za veliki cenik 1930 poslati Din 6·— v pošt. znamkah,

Zaloga »Darne« pušk s fiksnimi cevmi

Službe iščejo

Pekovski pomočnik

trezen in zanesljiv, išče stalnega posla za skupnega delavca. Naslov v upr. »Slovenca« v Mariboru.

Strojnik

izučen strojni ključavničar, vešč elektrike, vodne in parne instalcije, samostojen strugar, išče službe na parni žagi ali tovarni. - Ponudbe pod »Strojnik 8910« na upravo »Slovenca«.

Absolventka

meščanske šole želi mesta varuhinje otrok, zna tudi šivati. Cenjene ponudbe na podružn. »Slovenca« v Celju pod šifro »Marljiva«.

Trgovski pomočnik

mlad, želi premeniti službo v svrho nadaljnje prakse, najraje v kakšni večji kraj ali v mestu. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8972.

Iščem mesta učenca

mehaniške ali krojaške stroke. Starost 16 let. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8954.

Organist

prileten, želi službe v dravski dolini. Vzame tudi službo samo cerkovnika. - Naslov v upr. »Slovenca« v Mariboru.

Siromašen kmet. fant

star 30 let, poštenih staršev, išče službe pri kaki dobri krščanski družini. Sposoben za vsa dela, bodisi v hiši, kuhinji ali na vrtu. - Cenj. ponudbe je poslati na naslov: Fr. Gornik, Brusnice pri Novem mestu.

Trgovski pomočnik

železninske in steklarske stroke, mlad, dobro izvežban, išče primernega nameščenja. Naslov pove uprava »Slovenca« pod štev. 8983.

Kmetski mladenič

priden in pošten, išče službe na kmetiji. Cenj. ponudbe pod: »Zanesljiv št. 20« na upravo lista.

Štepariico

za čevljarsko obrt, ki je zmožna tudi pripravljanja gornjih delov, sprejme takoj Mihael Colnar, Novo mesto, Kostanjevica

Kuharica

samostoj. gospodinja, vajena gospodarstvo, katera je že služila v župnišču, želi zopet v župnišče. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 9020.

Iščem mesta

blagajničarke ali pisarniške službe sploh za prav majhno plačo, v mestu ali na deželi. - Ponudbe upravi »Slov.« pod šifro »Hvaležna« št. 8908.

Kapelnik

in skladatelj z veliko prakso, dober učitelj in dirigent, ki igra perfektno več instrumentov, izboren teoretik, sposoben v poučevanju vseh instrumentov za kakršnokoli godbo (tudi Jazz), tudi dober zborovodja, želi spremeniti službo, ker bi se rad preselil v Slovenijo. Najraje bi se udejstvoval pri boljši mestni ali društveni godbi (zboru). - Ponudbe je poslati pod »Sposoben in trezen« št. 9021 upravi »Slov.«

Občinski tajnik

z gimnazijsko maturo in večletno prakso išče primernega mesta. - Dopise na oglas. odd. »Slov.« v Mariboru pod: »Tajnik«.

Prodajalka

začetnica, išče mesta v mestu ali na deželi. Izučena je v vseh strokah. Nastopi lahko takoj ali pozneje; je zelo vestna in poštena. - Naslov pove uprava »Slov.« št. 9032.

Za gospodinjo

gre starejša vdova v boljšo hišo. — Ponudbe pod značko »Domačnost« na oglasni odd. »Slovenca«.

Strojnik

kralj. mornarice, s šestletno prakso in zelo dobrimi spričevali, išče službo k parnim strojem ali Diesel-motorjem. Cenjene ponudbe na oglas. odd. »Slov.« pod »Samostojen strojnik«.

Krojaški pomočnik

s štiriletno prakso, vajen velikih in malih kosov, popolnoma pošten in trezen, želi premeniti službo s 1. septembrom. Reflektira samo na stalno službo. — Naslov pove uprava »Slov.« št. 8999.

Absolventinja

trgov. šole, zmožna slovenščine, srbohrvaščine in nemščine, strojepisja, slovenske in nemške stenografije, išče službe, v začetku tudi brezplačno. Ponudbe na oglasni odd. »Slovenca« pod: Praktikantinja« št. 9038.

Trgovski pomočnik

Zagrebčan, mešane stroke, agilen in verziran v vseh trgovskih poslih, govori hrvatski in nemški - išče nameščenja za takoj. Mihajlović, Metelkova ul. 2/II., Ljubljana.

Služkinja

ki zna tudi malo kuhati, išče službe k 2 ali 3 osebam. Ponudbe na upravn. pod šifro »Prva služba«.

Vrtnar

v svojem poklicu dobro izvežban, išče službe. Ponudbe pod šifro »Nastop takoj« na upravo »Slov.«

Ženitbe

Slaščičar

posestniški sin, iz dobre krščan. družine, mlad in zdrav, išče znanstva z dobrovzgojenim dekletom v svrho poročitve, tudi z dežele, ki ima veselje do navedene obrti. Ponudbe pod »Resnica 101« dostaviti upravi »Slov.« v Mariboru.

Gospodična

starejša, priprosta, z nekaj premoženja, gospodinjsko izobražena, inteligentna, bi poročila dobrosrčnega gospoda v stalni službi, drž. nameščenca ali obrtnika, v starosti 45 do 56 let. — Resne ponudbe na upravo »Slov.« pod: »Dom«.

Denar

Tihega družabnika

ali financera s 30.000 do 40.000 Din v trgovino z mešan. blagom. Čisti dobiček 20%. Ponudbe na upravo »Dober zaslužek« štev. 9006.

Službodobe

Kuharici

samostojni in dobro izurjeni, ki govorita razen slovenščine tudi hrvaško in nemško, do 40 let stari, se sprejmeta. Predstaviti se gospej Berti Stern v Rogaški Slatini, Švicarija št. 8.

Trgovski pomočnik

po možnosti usnjarske stroke, kateri bi tudi potoval po Sloveniji, se sprejme. — Ponudbe pod »Marljiv 66/št. 8981« na upravo »Slov.« v Ljublj.

Trgov. učenec

se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Ozira se le na urnega, zgovornega, nadarjenega in pa močnega fanta, ki ima veselje do trgovine. — Ponudbe s sliko ali oseb. obisk pri Makso Žargi, Kamnik.

Iščemo prodajalce

po deželi, za posnemalnike, brzoparilnike, pletilne stroje, kolesa itd. (tudi za postranski zaslužek). »Tehna« družba, Ljubljana, Mestni trg 25/I.

Iščem vajenca

Oskrba v hiši. — Franc Svetlin, kovač, Radomlje

Kleparskega vajenca

sprejmem proti primerni tedenski plači. - Lavrič Anton, Zaloška cesta 68, Moste.

2 čevljar. pomočnika

rabim za skupno delo. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. - Ivan Poljanc, Sebenje, p. Križe, Gorenjsko.

Starejša oseba

k trem otrokom se sprejme. Plača po dogovoru. - Ponudbe na podružnico uprave »Slov.« Jesenice, Gorenjsko.

Išče se šofer

neoženjen za potnika z dobrimi spričevali, brez kazni in neomadeževane preteklosti. Ponudbe poslati pod »Šofer« na upr. »Slov.« z navedbo prejšnjih služb in zahtevkov. Vstop takojšen.

Dopisnika (co)

s perfekt. znanjem slov., nemškega in hrvatskega jezika, strojepisja ter nemške in hrvatske stenografije z nastopom 1. ali 15. septembra išče delniško društvo v Zagrebu. - Obširne ponudbe s curriculum vitae na Zagreb I, poštni predal 158.

Služkinja

za vsa hišna dela, ki zna tudi kuhati, se sprejme, ako ima večletna spričevala. Službeno mesto v Ljubljani. - Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Stalna služba E. F.«

Krojaškega vajenca

sprejmem takoj. Franjo Trojanšek, Ljubljana, Gerbičeva 9.

Vajenca in pomočnika

za auto-kleparstvo takoj sprejme Dudek Al., Ljubljana, Ižanska c. 12.

Vajenca

za mizarsko obrt, pridnega in poštenega sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. Nastop takoj. Julij Weibl, Kamnik.

Vajenca

s predpisano šolsko izobrazbo in vso oskrbo pri starših v Ljubljani, sprejme špecerijska trgovina I. Krivic, Ljubljana, Frančiškanska 10.

Dobro štepariico

sprejmem. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Ivan Poljanc, Sebenje, Križe na Gor.

Učenke

za mehanično umetno vezenje in predtisk sprejme Hatek & Mikeš, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13.

Modistko-vajenko

se sprejme takoj. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 8960.

Kovaški pomočnik

zanesljiv se sprejme takoj. — Klun Matija, Kočevje.

Radiotehnika

potrebujem, veščega, zanesljivega, starejše prakse za takojšen nastop. - Ponudbe in prepise spričeval na upr. »Slov.« v Ljubljani pod št. 8982.

Mizarskega vajenca

sprejme Jože Kocijan, mizar, Vižmarje št. 84.

Trgov. vajenka

ali vajenec, s predpisano šolsko izobrazbo, se takoj sprejme v trgovino z elektrotehnič. predmeti. - Pismene ponudbe upravi Slov. pod »Ljubljana 47«.

Služkinja

ki zna kuhati, dobi stalno službo pri boljši družini treh odraslih. Plača 400 Din. - Naslove sprejema uprava »Slov.« do 20. avgusta pod: »Ljubljana«.

Vajenke

pridne in poštene takoj sprejme strojno pletenje. Naslov v oglas. oddelku »Slovenca« pod št. 9014.

Vajenca

sprejme trgovski vrtnar Ivan Vincekovič v Ptuju.

Čevljar. vajenca

sprejmem. - A. Mulej, modna čevlarna, Jesenice št. 134, Gorenjsko.

Učenko za šiviljo

sprejmem takoj. - Naslov v upravi »Slov.« št. 9031.

Trgovskega vajenca

s primerno šolsko izobr. za Ljubljano sprejmem v špecerijsko trgovino. — Viktor Šober, Sv. Jaokba trg 4.

Učenko

zdravo, velike postave s predpis. šol. izobrazbo, iz poštene rodbine, sprejme Jos. Divjak, trgov. z mešanim blagom, Ribnica.

Kuharica

se išče za župnišče na deželi. Naslov pove uprava »Slov.« pod št. 9065.

Služkinja

pridna, zmožna kuhati mešč. hrano, v starosti 20—30 let, lepega vedenja in zdrava, sprejme boljša mestna družina takoj. Naslov v upravi pod štev. 9050.

Čevljarskega vajenca

sprejme Alojz Turk, Dunajska c. poleg Stadiona.

Boljšo sobo

oddam takoj eni osebi. - Kodeljevo, Slomškova 17.

2 klepar. pomočnika

se sprejmeta. Tržaška cesta 36 - Glince, Ljubljana

Zaslužek

300 ovac zgorelo

vendar to na stvari ničesar ne spremeni. 100 gospodov in dam v Sloveniji in sosednjih državah se išče takoj za obiske pisarn, trgovin in gospodinj. Vzorci za potovanje gratis. - Jesenske novosti, lahko prodajni predmeti. Potovanje Vam bo v radost. - Razpošiljalnica »Omnia«, Miklošičeva cesta 14.

Pouk

Šoferska šola

I. oblast. konc., Camernik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236 Pouk in praktične vožnje.

Dr. in inž. študije

vse fakultete hum. in tehn. na inozem. visoki šoli. Tudi pripravlj. oddelek in event. možnost za študije doma. Prospekte: Secrétariat académique (Dpt. 28), Rue Montmartre, 142, Paris.

Christofov

zasebni učni zavod v Ljubljani vpisuje za bodoče šolsko leto še ves mesec avgust in september vsak dan na Domobranski cesti 7. Vpisnina 20 Din, mesečna šolnina 120 Din, revni in pridni gojenci imajo popust. Dnevni in večerni tečaji. Šolsko leto se prične dne 1. oktobra 1930. - Zavod preskrbuje službe.

Oblastv. koncesijonirana

šoferska šola

I. Gaberščik,

bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52.

Stanovanja

V novi hiši

Zgor. Šiška, oddam dvosobno in enosobno stanovanje s pritiklinami septembra. Naslov pove uprava »Slov.« št. 8914.

Stanovanje

eno- ali dvosobno s pritiklinami iščeta starejši gospod in gospa v mestu, najraje v bližini sv. Jožefa za jesen. Ponudbe z navedbo cene na upravo »Slovenca« pod: »Mirna 2«.

Stanovanje

soba, kuhinja s pritiklinami, se odda za takoj Mala čolnarska ulica 4.

Lepo prazno sobo

oddam. - Jež, Ljubljana, Zrinjskega cesta 7/II.

Soba

meblirana, se odda na Sv. Petra cesti štev. 14.

Stanovanje

dveh parketir. sob, kabineta, kuhinje in shrambe, se odda blizu vile »Stadion«. Vselitev lahko takoj. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9036.

Stanovanje

se išče z vso oskrbo 16 letni dijakinji. Naslov pod štev. 9055.

Stanovanje

v podpritličju, 2 sobi, kabinet, kuhinja in ostale pritikline, elektr. razsvetljava, se odda za oktober ali november. Naslov pri upravi pod štev. 9057.

Veliko sobo

oddam, v katero se lahko postavi štedilnik, najraje celi dan odsotni osebi ali zakoncema brez otrok. - Ponudbe na upravo pod šifro »Sv. Petra cesta«.

Na Miklošičevi cesti

se odda stanovanje, obstoječe iz 3 sob, za 1. november. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9028.

Sobo

s posebnim vhodom išče uradnica. Cenj. ponudbe pod »Sredina mesta« na upravo »Slovenca«.

Vnajem

Na Miklošičevi cesti

se odda vogalni lokal. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9029.

Lep trgovski lokal

na najboljšem prostoru Maribora se da v najem. Opremljen s stelažami in pulti. Dopise z navedbo stroke pod »Dolgoletna pogodba« na upr. »Slov.« podružn. Maribor.

Pekarna

dobro idoča v Mariboru se da v najem. Naslov v podružnici »Slovenca«.

Gostilna in trgovina

- v Ortneku št. 19 -

SE ODDA V NAJEM. - Ponudbe sprejema uprava graščine Ortnek.

Osebno pravico

dam solidni, dobro stoječi osebi v najem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 9007«

Na Miklošičevi cesti

se odda za pisarne več posameznih sob. Naslov v upr. lista pod št. 9027.

Točilnica in mlekarna

se odda radi bolezni. Naslov pri upravi »Slovenca pod štev. 9060.

Ksilolitni tlak

za kuhinje, veže, hotele, trgovske lokale, urade, kopalnice,

industrijo itd.

ni mrzel, se z lahkoto čisti, je trajen in ne drag.

Polaga

MATERIAL

trgov. družba z omej. zav.

LJUBLJANA - DUNAJSKA 36/a

Teleton 27-16 Brzojavke: Material

Dijaki

Dijaki

se sprejmejo na hrano in stanovanje. Maribor, Slovenska 12 na dvorišču.

Dijaka

iz dobre hiše sprejme pod strogo nadzorstvo boljša družina v bližini srednjih šol v Mariboru. Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru.

Dva dijaka

se sprejmeta na stanovanje z zajtrkom. Oskrba zanesljiva. Naslov v upravi »Slov.« št. 8892.

Dijake

krščanskih staršev, z vso oskrbo sprejmem. Strogo nadzorstvo. Sever, Florjanska ulica 9/I.

Dijakinje

sprejmem v dobro oskrbo. Klavir, pomoč v nemščini. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9034.

Dijak se sprejme

na hrano in stanovanje. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 9048.

Dva prvošolca

se sprejmeta v vso oskrbo po nizki ceni. Naslov v upravi pod št. 9056.

V Celju se sprejmeta v popolno oskrbo

dva dijaka ali dijakinji.

Soba solnčna, električna razsvetljava, glasovir. Naslov pri podružnici »Slovenca« v Celju.

Posestva

Večji travnik

kupim v bližini Ljubljane. Ivan Kegu, Ljubljana, Zalokarjeva ul. 2.

Trostanovanjsko vilo

prodam na Kodeljevem. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 9045.

Nova hišica

z vrtom in nekaj njive ugodno naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 9047.

Posestvo

47 oralov, z letino, proda za 160.000 Din Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Gosposko posetvo

45 oralov, vseh kultur, gradič in druga poslopja, vodna moč, na progi Maribor—Celje, proda za 350.000 Din Posredovalnica Maribor, Sodna ul. 30.

Dobroidoča gostilna

mesarija in trgovina, avtobusna postaja blizu Celja in toplic Dobrna, z lepim posestvom ali brez njega, marof itd., ugodno naprodaj. Za gostilno osebne pravice ni treba. Ponudbe poslati v Žalec 45.

Travnik

v bližin Celja, približno 4 orale velik, se zelo poceni proda. Naslov v podružnici »Slov.« v Celju

Novo hišo

enodružinsko — prodaja Jernej Lampret, Dolgi most, Vič pri Ljubljani.

Dvonastovanjska hiša

s štirimi sobami in dvema kmhinjama, naprodaj. Rožna dolina, cesta VIII/1

Hiša

na deželi, pripravna za upokojenca, naprodaj. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 9037.

Hiša

novozgrajena, tri sobe, dve kuhinji, se takoj proda. Vprašati Studenci pri Mariboru, Ob Izvirkih 10.

Načrte in proračune

za zgradbe izvršuje Tehnični biro »Tehna«, Ljubljana, Mestni trg št. 25/I. - Zahtevajte poset inženjerja-arhitekta.

Posestvo

se proda v Vogričevcih št. 42, p. Ljutomer, obstoječe iz hiše, gospod. poslopij, sadnega vrta, njiv, travnikov, pašnikov in gozda. Ta zemljišča merijo skupaj 7 oralov in 787 kvadrat. sežnjev ter so, razen gozda, popolnoma zaokrožena. Cena po dogovoru. - Vse natančneje se izve v pisarni Josipa Žmavca, odvetnika v Ljutomeru. Zglasiti se je tam najkasneje do dne 1. sept. 1930.

„POSEST“

Realitetna pisarna, družba z o. z.

LJUBLJANA Miklošičeva cesta štev. 4

— PRODA: —

Hišo, trinadstr., tri dvosobna stanovanja, elektrika, vodovod, center, 250.000 Din. — **Hišo**, visokopritlično, 4 sobe, pritikline, 2 kuhinji, posebna stavba z delavnico, stanovanjem, za obrtnika, velik vrt, dvorišče, Vič, 210.000 Din. — **Vilo**, enonadstropno, tristanovanjsko, 12 minut od pošte, velik vrt, 380.000 Din. — **Hišo**, enonadstrop., 4 trisobna stanovanja, pritikline, krasno urejen vrt, park, Poljan. predmestje, 500.000 Din. — **Barako**, novozidano, ometano, soba, kuhinja in pritikline, 10.000 Din. — **Gostilno**, prometno, hiša, gospod. poslopja, kleti, vrt, dvorišče, lepa stanovanja, lokal, predmestje, 400.000 Din. — **Hišo**, pritlično, 2 sobi, kuhinja, hlev, trafika in svinjaki, okolica Ljublajne, 22.000 Din. — **Hišo**, pritlično, 3 sobe, kuhinja, elektrika, novozidano, 500 m² zemljišča, letoviški kraj Gorenjske, 45.000 Din. — **Opekarna**, hiša, gospodar. poslopja, lokomobila, vse pritikline, mnogobrojni inventar, 7 oralov zemljišča, blizu postaje na Štajerskem, 1 milij. 200.000 Din. — **Parcelo**, 1000 m², Šiška, po 7 Din. — **Parcelo**, 4250 m², skupno ali posamezno, Ježica, 16 Din za m². — **Parcelo**, 1200 m², Tržaška cesta, po 25 Din. — **Parcelo**, 750 m², ograjen vrt, vogal., pod Friškovcem, po 70 Din. — Poleg tega večje število stanovanjskih, trgovskih, gostilniških obratov v Ljubljani, na deželi, kmečka posestva, graščine, industrije, parcele itd. v največji izberi in najugodnejših cenah.

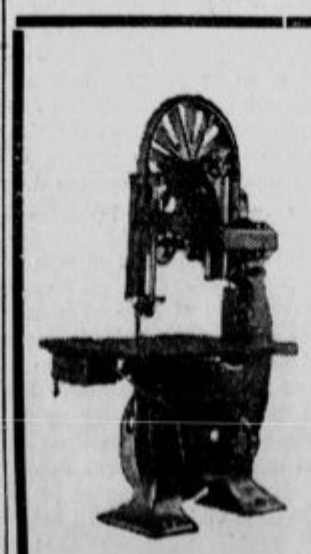

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana

Telefon št. 2830 Brzojav: Stroj

Stroji za obdelavanje lesa

Brzotekoče polnojarmenike, tračne, prečne, krožne in nihalne žage, skobelnike, poravnalnike, brusilne stroje itd. — Vse specijalne stroje za izdelavanje parketov, furnirja, stolov, pohištva, lesene volne, lesenih žebljičkov na električni ali transmisijski pogon — Projektiranje kompletnih žaginih naprav.

Samo Din 500

eleganten kovčeg-gramofon

Velika izbira vsakovrstnih plošč, tudi vpogljivih. — Zaloga radio-aparatov: Philips, Tungsram, Telefunken, Ingelen. —

Se priporoča:

„Tehnik“ JOSIP BANJAI, Ljubljana

Miklošičeva 20 - Prodaja tudi na dolgotr. obroke

Stavbna parcela

vogalna, za Bežigradom, naprodaj. - Ponudbe pod »600 kv. metrov« upravi.

Žago s posetvom

300.000 Din; mlin, stalna voda, 130.000 Din; pekarijo - deželsko - proda Posredovalnica Maribor, Sodna ulica 30.

Gostilno z mesarijo

in nekaj zemlje, v trgu, proda za 190.000 Din Posredovalnica Maribor — Sodna ulica 30.

KUPUJEM STALNO

samo večje komplekse

bukovih gozdov

od katerih les bi moral biti sposoben za izdelavo pragov. Istotako kupujem **bukove prage** za francoske železnice za dobavo oktober do april 1930—1931. - Ponudbe je poslati na ANTON PETRIČ, Novo mesto.

Vilo ali hišo

v Ljubljani kupim. - Ponudbe pod »Hiša« upravi »Slovenca«.

Zidano hišo

z 2 sobama, kuhinjo in vežo, 3 kleti, gospodar. poslopje, velik vinograd, njive, sadonosnik, travnik za 2 živini, tik farne cerkve, četrt ure od kolodvora Mestinje, proda lastnica Jožefa Škodič, Sv. Peter na Medv. selu št. 15, p. Podplat.

Posestvo

z lepim vinogradom, sadonosnikom in poljem, arondirano, okoli 10 oralov, z zidano hišo, ob cesti, se takoj proda. - Vprašati pri Anderle v Mariboru, Marmontova 3.

3 vogalne parcele

v bližini električne železnice, po 800 m², se ugodno proda. Pojasnila: Ljubljana, Zaloška c. 21.

Izključno trg. stavba

na najživahnejši točki Ljubljane, pet minut od glavne pošte oddaljena, z veliko pravico za vino- in žganjetoč, event. tudi za trgovino z mešanim blagom in več 100 kv. metrov stavbišča zraven, se proda le proti gotovini. — Ponudbe pod: »Dobro vpeljano« na ogl. oddelek »Slov.«

Enonad. hiša

400 kvadr. metrov zazidanih, s precejšnjim dvoriščem in stavbiščem(pisarniškimi, obrtnimi in stanovanjskimi prostori, z vpeljano elektriko, plinom in telefoni), neposredna bližina glavne pošte in glavnega kolodvora v Ljubljani, se takoj iz proste roke proda. — Ponudbe pod »Dobra naložitev« na oglas. oddel. »Slovenca«.

Objave

Preklic

Podpisana Stare Marijana, kajžarja hči iz Trboj pri Smledniku, preklicujem in obžalujem vse žaljivke, katere sem izrekla napram gdč. Pavli Rozman, posestnika hčeri iz Trboj 73 pri Smledniku ter se ji zahvaljujem, da je odstopila od kazen. postopanja proti meni. - Kranj, 10. 8. 1930

Stare Marijana.

Izjava.

Podpisani izjavlja, da so vse žaljivke, katere je iznesel napram Kunstu Ivanu v Šoštanju dne 1. maja 1930 izmišljene in brez podlage ter se mu zahvaljuje za odstop od nadaljevanja kaz. postopanja. **Melanšek Mihael.**

Preklic

Podpisani pooblaščenec svojega brata Martina Lapanja, pos., Svibnik 20, bivajočega v Ameriki, razglašam, da nisem plačnik dolgov, katere bi napravila soproga gori imenovanega Helena Lapanja, gostilničarka, Svibnik pri Črnomlju. - **Lapanja Ivan,** Novo mesto.

Poizvedbe

Zatekel se je pes

volčjak, precej velik, ki sliši na ime »Rek«. Kdor kaj ve, naj to proti nagradi sporoči Kolinski tovarni v Ljubljani.

Razno

Pljučal

Zdravniški zavod dr. Pečnik-a za pljučne bolezni (Privat-Lungenheilanstalt) Sečovo, pošta Rogaška Slatina. Prospekt 3 Din.

Glasba

Pianino (črn)

po ugodni ceni naprodaj. Ljubljana - Vič, Tržaška cesta 28.

Gramofone

in plošče, tudi slovenske, prodaja in razpošilja najceneje Radoslav Dolinar, Jesenice.

Kupimo

Hrastove blode

in frize kupujem. Ponudbe z navedbo cene je poslati na Ivan Šiška, tovarna parketov in parne žage, Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah

ČERNE, juvelir, Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Fotoaparat

9×12, kupim boljše vrste. - Josip Petrač, dipl. tehnik, Guštanj, Dravska banovina.

Prodamo

Bukovo oglje

v vrečah razpošilja vsako količino tvrdka Ant. Stergar, Kamnik.

Fotoaparat

6×9, prodam. - Štefan Jerko, Črnuče.

»Weckove« aparate

in kozarce za vkuhavanje sadja priporoča po original. tov. cenah. Jos. JAGODIČ, Celje, Glavni trg 14.

Puhasto perje

kilogram po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. - Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čisti puh kg po 250 D. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82. Kemič. čistilnica perja.

Berite „Slovenca“ in oglašujte v njem!

Plinska kopalna peč

prof. Junkerja, velika — model WA 45 — popolnoma dobro ohranjena, kakor nova, naprodaj. - Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9041.

Žaganje in drva

odpadek od parketov oddaja v vsaki količini parna žaga Lavrenčič & Ko, Ljubljana, Vošnjakova ul. 16, za gorenjskim kolodvorom.

Razprodajam

razne stelaže, pulte, reklamne plošče in razne modistovske potrebščine po zelo nizki ceni. Vprašati: Vehovec Franc — Florijanska 7.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnjo uporabo pri stavbah, ima stalno v zalogi »Ilirija«, družba z o. z., Dunajska cesta 46, telefon 28—20.

Moško kolo

malo rabljeno, proda Hočevar Peter, Higijenski zavod, Zaloška cesta. - Splošna bolnica.

Gojzerci št. 43

iz juhtnega usnja, enkrat obuti, naprodaj za 300 D, ker so lastniku preveliki. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 9042.

Knjižnico

okrog 580 knjig s kompl. »Zvonom« od 1881—1930, prodam. Dopisi na upr. »Slov.« pod »Knjiga«.

Drva, odpadki

od žag se dobijo v vsaki količini pri tvrdki Ivan Šiška, tovarna parket v Metelkovi ul. 4. Tel. 2244.

Tehtnica

za trgovino — sistema Schulz Universal — za 15 kg, ugodno naprodaj. Vprašati pri Gospodarski zvezi na Dunajski cesti.

NAJCENEJI

so dobro poznani šivalni stroji znamke

„MINERVA“

Prodaja za celo Slovenijo:

„Tehnik“ JOSIP BANJAI, Ljubljana

Miklošičeva cesta 20 - Prodaja tudi na obroke

Za vsak stroj 15 letna garancija.

Zastopnike se sprejme!

Čas je zlato pa tudi dobra reklama v SLOVENCU

Izložbena okna

vrata in stare roletne so naprodaj v Ljubljani, — Kongresni trg 18.

Fotografski aparat

6½×9, z vsemi potrebščinami, popolnoma nov, naprodaj. Cena 350 Din. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 8884.

Obrt

P. n. prebivalcem

Domžal, Št. Jakoba, Trzina, Mengša, Ihana, Vira, Doba, Stoba, Jarš itd., vljudno sporočam, da se stalno fotografira v Domžalah, Kolodvorska 10. Lepe fotografije, solidne cene. Izdelava se Boudir, kabinet fotografije, razglednice, legitimacije, povečave itd. — **Jos. Pogačnik,** fotoatelje, Ljubljana, Mestni trg 17.

Premog in drva

prodaja tudi na obroke Vinko Podobnik, Tržaška cesta 16. Tel. 33-13.

Čevlje

vsakovrstne, izdeluje po meri, ima zalogo v lastni delavnici po najnižjih cenah Ivan Krois, Maribor, Koroška cesta št. 18.

Skobelnike

(Hobelbank) izdeluje najceneje kakor tudi vse vrste pohištvo Franc Mušič, mizar, Mengeš.

Lončene peči

visoke in krušne, štedilnike z oblago domačih ali čeških belih tablic - Vam nudi pečarija Terko, Črnuče. — Solidno delo! Najnižje cene!

100 kg

koruze . . 185 D
rešet. ovsa 210 D

prodaja proti gotovini

JOS. BAHOVEC

SV. JAKOBA NABREŽJE LJUBLJANA

WECK-ove

čaše in aparati za vkuhavanje so prispele. FRUCTUS, Ljubljana, Krekov trg 10.

ČOPIČE - ŠČETKE HINKO ŠIMENC LJUBLJANA KONGRESNI TRG 8

Tvrdka A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 24, nudi najceneje vse vrste pšenično moko in druge mlevske izdelke.

Zahtevajte cenik!

Trboveljski cement

ima v zalogi trgovina z železnino in poljedelskimi stroji FR. STUPICA, Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 1.

Sejmarji!

Čedno okrašene ter razne gladke piškote dobite pri medičarju - B. Grah, Ljubljana, Kolodvorska ulica 11, na dvorišču.

Naznanilo.

Podpisana naznanjam, da vodim ključavničarsko obrt po smrti mojega pokojnega moža Ant. Žnidaršiča še nadalje, ter se cenj. občinstvu še za nadalje priporočam. — Postrežba točna, delo solidno, cene zmerne. — Frančiška Žnidaršič, ključavničarstvo, Zaloška cesta 15, Ljubljana.

Modroce

posteljne mreže, železne zložljive postelje, otomane, divane in tapetniške izdelke nudi najceneje **RUDOLF RADOVAN** tapetnik, Mestni trg 13. Ugodni nakup morske trave, žime, cvilha za modroce in blaga za prevleke pohištva.

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri **A. & M. ZORMAN** Ljubljana, Stari trg št. 32.

UNIFORME

vseh vrst izdeluje Josip Tomažič, Celje, Na okopih št. 5.

ŠVEDSKE PLETILNE STROJE, najnovejše, na ročni ali motorni pogon, dobavlja »Tehna« družba Ljubljana, Mestni trg 25/I.

A. GOLOB & KOMP.

LJUBLJANA, Puharjeva ulica 3,

Izdelovanje emajliranih peči. Popravilo vseh vrst pločevinastih, emajliranih in Lucovih peči. Splošno kleparstvo, instalacija strelovodov. Zaloga šamotne opeke. Cene konkurenčne.

ZLATA JAMA JE STALNA REKLAMA V SLOVENCU

AKO RABITE TISKOVINE

ILUSTRACIJE, KATALOGE ALI PROSPEKTE I. T. D., TODA SE NE MORETE ODLOČITI, V KAKŠNI TEHNIKI NAJ SE IZDELAJO,

BLAGOVOLITE SE OBRNITI

VEDNO NA NAŠE PODJETJE. - V VSEH TEH VPRAŠANJIH VAM JE DRAGE VOLJE NA RAZPOLAGO

JUGOSLOVANSKA TISKARNA

BRZOJAVKE: JUGOTISKARNA LJUBLJANA

UMETNIŠKI GRAFIČNI ZAVOD, V KATEREM SO ZASTOPANE VSE MODERNE GRAFIČNE PANOGE

VSA GRAFIČNA DELA SE IZVRŠUJEJO LEPO, SOLIDNO IN TOČNO PO ZMERNIH CENAH. — PRORAČUNI IN PONUDBE NA ZAHTEVO

OFFSET-TISK • KAMENOTISK
KNJIGOTISK • UMETNIŠKI TISK
ČRKOLIVNICA • KNJIGOVEZNICA

Cenjenim čitateljem priporočamo sledeče

Novomeške tvrdke

Dular Ciril špecerija in galanterija Kupuje gobe, pšenico in druge dež. pridelke Ljubljanska cesta	**Rudi Brudar** splošno krojaštvo Trg kraljeviča Petar	**Franc Penca** usnjarna in trgovina z usnjem Trg kraljeviča Petra	**Kumar Josip** puškar in mehanik izvršuje vsakovrstna popravila, emajliranje Ljubljanska cesta
Tomazin Viktor sobno slikarstvo in pleskarstvo Ljubljanska cesta	**Stalcer Jakob** modno krojaštvo izdeluje raznovrst. obleke, uniforme Trg kraljeviča Petra	**Andrejčič Ida** modistinja	**Konrad Gorupič** kleparstvo prekrivanje cerkvenih zvonikov Novo mesto-Kandija
Knjige pisarn. potrebščine itd. J. Krajec nasl.	**Midorfer Alojzij** izdelovanje vsakovrstnih oblek. — Vedno v zalogi češko in angleško sukno Trg kraljeviča Marka	**Kos Josip** knjigoveznica, papirnica, prodaja časopisov in šolskih potrebščin Trg kraljeviča Petra	**Štefan Vesel** čevljarstvo Novomesto—Kandija
„Ilustr. Slovenec“ tetnik 1929 v izvirnih platnicah še vedno na razpolago	**Cigler Leopold** čevljarstvo Tesarska ulica 166	Zahtevajte povsod! samo american kola limonado katero proizvaja **More Alojzij, sodavičar**	**Podružnica „Slov. uprave“** Naročnina Oglasi

---

Preprodajalci, pozor!

Dunajski veletrgovec manufakture ima v Mariboru večjo partijo blaga za moške obleke po najnižjih cenah za oddati. Radi likvidacije svojega podjetja popusti carino in vse stroške. — Interesenti naj pišejo na upravo tega lista pod značko »Kassaverkauf«.

»SPLIT« A. D. ZA CEMENT PORTLAND, SPLIT

Salonit

ZA POKRIVANJE STREH
ZA OBLAGANJE STEN
ZA ELEKTRIČNE IZOLACIJE
CEVI ZA KANALIZACIJE

Generalno zastopstvo »ALPEKO« TRG. INDUSTR. DRUŠTVO, Ljubljana, Masarykova 23

Eksportna hiša **„LUNA“** Last. A. Pristenik
Aleksandrova 19 **MARIBOR** Aleksandrova 19

Velika izbirna zaloga:

otroške nogavice,	kom	od	Din	6'50 naprej
ženske	«	«	«	10'— «
kopalne pasove	«	«	«	6'— «
sokolske majce	«	«	«	20'— «
otroške majce	«	«	«	11'— «
moške	«	«	«	24'— «
kopalne hlače	kom.	od	Din	12'— naprej
« obleke	«	«	«	35'— «
« haube	«	«	«	8'— «

Nadalje: velika zaloga čipk, vezenin, svilenih trakov, platnenih čevljev, sandal, kravat, ovratnikov, srajc, dolgih in kratkih moških nogavic vseh vrst.

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovških opekarn „ILOVAC“ dobavlja franko vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo „EKONOM“ generalno zastopstvo za Dravsko banovino Ljubljana, Kolodvorska ulica 7.

Najcenejša izvirna vina

iz domačih zidanic

Poleg doslej objavljenih najcenejših vrst vina bom danes nastavil še najfinejšo **domačo črnino** iz zidanice **Ant. Zorkota iz Sv. Lovrenca nad Krškim.** Točil ga bom v Chianti steklenicah cela Din 16'— pol 8'—, četrt 4'—. Ob 19. uri na ražnju pečeno jagnje, piške vseh vrst prirejene, porcija **samo** Din 7'—. Poleg tega velika izbira jedi po zniž. cenah.

Senzacija!

Na His Masters Voice gramofonu bomo proizvajali vzorce najnovejših plošč naših pevcev, ki jih je prejela tvrdka F. Bar iz Berlina. Pojejo solo Premelč Slanovec in Sekula, v kvartetu pa doslej nepoznani Sekula, Slanovec, Binder in Godec. Priporoča se

Gostilna pri ‚Belem Kranjcu‘, Kajfež
Florjanska ulica 4 — Telefon 2625

Inserirajte v „Slovencu“!

Modni kamgarn, sportni ševjot, ZA FINE OBLEKE. Velika izbira, ugodne cene. R. Miklauc - Pri Škofu Ljubljana

Pirotehnič. tovarna „PYROTA“ v Celju

edina tvornica raket, ognjemetov, varnostnih topičev, ima vedno v zalogi ter prodaja najcenejše in najboljše:

ČUDEŽNE SVEČICE ZA BOŽIČ, rakete, žabice, petarde, bengalične vžigalice, baklje za bakljade, aparate proti vlomu, varnostne topiče itd.

Ogledala
seh vrst, velikosti in oblik
Steklo
zrcalno 6—8 mm mašinsko 4—6 mm, portalno, ledasto alabaster itd.
Spectrum d. d.
Ljubljana VII — Telefon 23-43
Zagreb Celovška 81 Osijek

Elektro-veletvrdka

išče za fakturno deljenje samostojnega gospoda, kateri je že v istem svojstvu bil zaposlen. Znanje strojepisja potrebno. Gospodje z daljšo prakso v elektro-branži naj se javijo — z navedbo dosedanje prakse — v upravi »Slovenca« pod šifro: »FAKTURIST 8883«.

Vsakovrstne trgovske knjige, štrace, mape, moteze, herbarije, odjemalne knjižice, bloke, zvezke i. t. d.

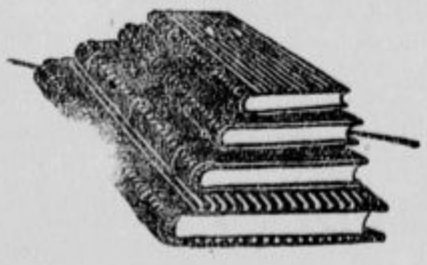

nudim po skrajno ugodnih cenah!
Na debelo! -- Na drobno!
ANTON JANEŽIČ
Ljubljana, Florjanska ul. 14
Knjigoveznica in črtalnica trgovskih knjig.

Najbolje nabavite ogledala, brušena stekla in vse druge v to stroko spadajoče proizvode pri čisto domači tvrdki

KRISTAL D. D. TOVAR. OGLEDAL IN BRUŠ STEKLA

Podružnica:	Centrala:	Podružnica:
Ljubljana	**MARIBOR**	**Split**
Medvedova 38. — Telef. št. 3075	Koroška c. 32. — Telef. št. 2132	Zrinjskega 6. — Telefon št. 368

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima stalno na zalogi:

Deželne pridelke - žito - mlevske izdelke - specerijsko in kolonijalno blago - sadje - mesne izdelke - jušno sadje - semena - seno - slamo - Težakovo olje za živino - kmetijske stroje in orodja - umetna gnojila - cement - premog itd. - Zastopstvo za prodajo kisove kisline v Dravski banovini

L. Mikuš - Ljubljana
priporoča svojo zalogo dežnikov, solnčnikov in sprehajalnih palic
Popravila točno in solidno

STROJNIKA

sprejmemo, ki se razume na obratovanje z bencinskimi motorji. Gradbeno podjetje Ing. Fran Tavčar, Dolenjska cesta 26.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu n. Ljubljano naznanja, da je danes 9. avgusta, ob 6 zjutraj zapustil ta svet velečastiti gospod duhovni svetnik

prof. Gašpar Porenta

Vzornemu duhovniku, ki je bil nam vsem svojim duhovnim sobratom najlepši zgled in najboljši prijatelj, našim sestram - usmiljenkam in našim dijakom pa najboljši spovednik in vodnik k Bogu, naj bo On sam veliko plačilo!

Vsi naši gojenci, bivši in sedanji, ter vsi drugi, ki ste ga poznali, ohranite ga v blagem spominu pri svojih molitvah!

Pogreb s sveto mašo bo v ponedeljek dne 11. avgusta 1930 ob 9 dopoldne iz zavoda na župno pokopališče v Št. Vidu.

Vodstvo zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu n. Ljublj., 9. VIII. 1930.

Prof. zbor škof. gimnazije v Št. Vidu nad Ljubljano javlja bridko vest, da je Vsemogočni poklical k sebi svojega zvestega služabnika, gospoda profesorja

Gašparja Porenta

duhovnega svetnika in akademičnega slikarja

ki se je dne 9. avgusta 1930 ob 6 zjutraj po kratki bolezni preselil v boljše življenje. — Škofijska gimnazija izgublja z rajnim profesorjem Porentom izvrstnega profesorja in odličnega umetnika, profesorski zbor nadvse ljubljenega tovariša, in učenci blagohotnega vzgojitelja in skrbnega spovednika.

Pogreb bo v ponedeljek ob 9 zjutraj iz zavoda sv. Stanislava na pokopališče v Št. Vidu.

V Št. Vidu nad Ljubljano, dne 9. avgusta 1930.

JOSIP TAVŽELJ — učitelj
MAJDA GRUBER
POROČENA
LITIJA 7. AVGUSTA 1930

Krznarske pomočnike
samo samostojne izvežbane, starejše delavce za fino delo sprejmemo takoj
„SISCIA“ d. d., Zagreb, Gunduličeva 3

PRODAJALKA

zanesljiva, z znanjem nemščine, se sprejme. Samo pismene ponudbe na **Ivan N. Adamič, Ljubljana,** Sv. Petra cesta 31.

TELEFON 2718
★ Preselitve
SLOVENIA-TRANSPORT LJUBLJANA M. KLOŠIČEVA 36

Original LUTZ PEČI
zazidane s šamoto in s kremenčevim kamenjem v nepregorljivi masi postavlja in ima stalno v veliki izberi v zalogi po najnižjih cenah
samo
INŽ. GUZELJ, LJUBLJANA-ŠIŠKA
Beljaška ul. 4 vhod Celovška c. 58
Telefon 3252 Original LUTZ PEČI Telefon 3252

Hranilnica na Jesenicah
v župnišču najvarnejše hrani
Vaš denar
Uraduje vsak delavnik od 8.—12 in od 14.—17., ob nedeljah od 15.—17.

Dvokolesa
teža od 7 kg naprej
najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarn. Otroški vozički od najpriprostejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji pneumatika, posamezni deli. Velika izbera, najnižji cene. Prodaja na obroke. Ceniki franko.
„TRIBUNA“ F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, LJUBLJANA, Karlovška c. št. 4.

Izmed sodobnih književnih izdaj so
dr. Ivan Pregljevi izbrani spisi
priznano tako po vsebini kakor po opremi na prvem mestu.
Vsak zvezek stane broširan Din 45 — elegantno vezan Din 60'—.
Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Od dobrega najboljše je le

Gritzner-Adler-Kayser

šivalni strj in kolo

elegantna izvedba — najboljši materijal

URANIA

pistalni stroj

v 3 velikostih

Novost

Šivalni stroj

kot damska pisalna miza

Le pri

Jos. Petelinc, Ljubljana

TELEFON INTERURB. 2913

Zmerne cene, tudi na obroke

Din 220.- zgornji Din 300.- spodnji

MODROCI

Močno blago Dobra izdelava

Otomane od 550.— do Din 850.—. Spalni divani in patent otomane Din 1800.—. Klubske garniture Din 4000.—. Izdelujem zastore in montiram po najnovejši modi. Razpošiljam tudi na deželo. Popravila po najnižjih cenah, izdelava najsolidnejša. — Prepričajte se!

SITAR KAREL, tapetnik - LJUBLJANA

Wolfova ul. 12 — Dvorišče Oražnov dijaški dom.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad Din 90,000.000.-. Obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posestnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Vlagatelji pri Ljudski posojilnici v Celju ne plačajo nobenega rentnega davka

Garantirana konfekcija!

Prostor za posteljnino.

Franc Jager

tapetništvo

Priporoča svoje najmodern. spalne fotelje.

Ljubljana, Sv. Petra nasip 29

Najmodernejša oblika!

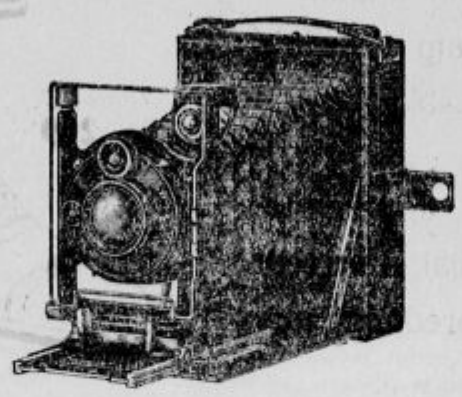

Pravkar je **JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA** na novo spopolnila svoj oddelek za učila in bo vzporedno s tem oddelkom nudila tudi

kamere in vse fotopotrebščine

Izdala je tudi poseben katalog kamer in fotopotrebščin, med tem ko sledi spopolnjen cenik učil do začetka šolskega leta. Fotoamaterjem razvija plošče in filme ter kopira slike, razglednice in povečave. Ima stalno v zalogi kamere in pripadajoči materijal znanih svetovnih tovarn: Agfa, Zeiss-Ikon, Voigtländer, Welta, Bentzin, Krauss, Hauff, Satrap, Mimosa, Kraft & Steudel in dr.

Temnica in cenik je interesentom brezplačno na razpolago

Prava pot,

ki vodi do ozdravljenja živcev!

Bolni, izčrpani živci zagrenjujejo življenje, povzročajo mnoge bolezni, kakor bodljaje, trganja, omotico, tesnobnost, šumenje v ušesih, motenje v prebavi, pomanjkanje spanja, neveselje do dela in druge slabe pojave.

Moja ravnokar izišla poučna razprava Vam pokaže pravo pot, kako se bote

osvobodili vseh takih bolezni.

V tej brošuri so opisani vzroki, postanek in zdravljenje živčnih bolezni po dolgoletnih izkušnjah. — To veselo sporočilo zdravja pošljem vsakomur

popolnoma zastonj.

Tisoči zahvalnic potrjujejo edini obstoječi uspeh neumornega vestnega raziskovalnega dela za dobrobit trpečega človeštva. Kdor pripada velikemu številu živčno bolnih in kdor boleha na teh mnogoštevilnih pojavih, naj si takoj nabavi mojo knjižico utehe!

Prepričajte se sami,

da vam nič neresničnega ne obljubljam, kajti v prihodnjih dveh tednih pošljem vsakomur, ki mi piše, popolnoma **brezplačno** in franko ono poučno razpravo. Zadošča dopisnica na:

Ernst Pasternack, Berlin S. O., Michaelkirchplatz 13, Abt. 318.

LIPSKI JESENSKI VELESEJEM 1930

začetek 31. avgusta

splošni vzorčni velesejem, tehnični in stavbeni velesejem od 31. avgusta do 5. septembra

tekstilni velesejem od 31. avgusta do 3. septembra

velesejem športnih predmetov od 31. avgusta do 4. septembra

Obiščite obenem tudi **„IPA“** mednarodno krznarsko razstavo

Pojasnila dobite pri zastopstvu

STEGU, Ljubljana

Gledališka ulica 8/II. Telef. 2925.

Naznanjam cenj. občinstvu

otvoritev mlekarne

na Masarykovi cesti

v novi palači »Vzajemne zavarovalnice« nasproti glavnega kolodvora.

Se priporoča

KANAČIĆ.

SALDA-KONTE
ŠTRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIŽICE
RISALNE BLOKE
ITD.

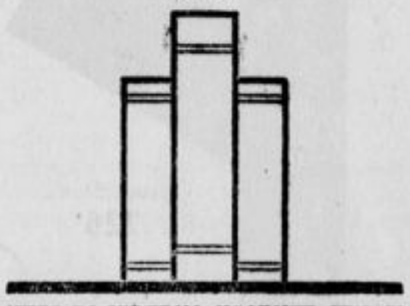

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH

KNJIGOVEZNICA

JUGOSLOVANSKE TISKARNE

PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI

KOPITARJEVA ULICA 6

H. NADSTROPJE

Prostov. javna dražba

v Frankopanski ulici 23/II. n. levo se vrši v torek dne 12. avg. ob 9 dopoldne. Prodalo se bo pohištvo: hrastova spalnica kompl. z modroci, divan, dalje salonska oprava, slike itd. Interesentje se vljudno vabijo.

SCHRENGER I DRUG, ZAGREB

JURIŠIĆEVA ULICA ŠT. 25 — JURIŠIĆEVA ULICA ST. 28

Srajce, kravate, nogavice, okavice, rovratniki najmodernejše fasone ter ostalo moško modno blago, po najnovejši modi. — Velika izbera platna in bombaževine za celokupno postoljno perilo, brisač, ženskih in otroških nogavic in vsakovrstnega kratkega blaga. — Lastna izdelovalnica moškega in ženskega perila. Vsak udeleženec evharističnega kongresa bo obiskal to znano trgovino.

»Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslov. knjigarne v Ljubljani: 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE. 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sienkiwicz, NA POLJU SLAVE. 28 Din, vez. 40 Din. — 31. zvezek: Conan Doyle, IZGUBLJENI SVET (The Lost World). Roman (s slikami) 24 Din, vez. 32 Din. — 32. zvezek: Reimmichl, ZAGORSKI ZVONOVI. — Slavič, NA SINAJ. 30 Din, vez. 42 Din. — 33 zvezek: Bridges, NA POMOČ. 30 Din, vez. 42 Din. — 35. zvezek: Brackel, CIRKUŠKI OTROK. 28 Din, vez. 40 Din.

Rumeni gusarji

42

(Sodobna zgodba.)

Kaki dve minuti sta jetnika željno upirala oči na odprtino v steni kakor dva človeka, ki jima je življenje odvisno od tega okna. Živci so jima bili tako napeti, da so bile minute dolge kakor ure. Če kamenček ni samo slučajno odkod priletel, potem gotovo prinaša kako vest od prijateljev! A kakšno vest? Nista mogla uganiti.

Skoraj sta bila že prepričena, da se usoda iz njiju norčuje, ko prižvižga skozi okno nekaj drugega in jima pade pred noge. Mihael je stvar hlastno pobral. Bil je kamen, za palec debel. Tedaj pa Mihaelu srce poskoči od veselja! Okoli kamna je bila navita svilena vrvica; pogledal je za njo in videl, da sega noter do okna.

Mihael ni imel časa, da bi se čudil, ampak se je nemudoma spravil na delo! Kot blisk se mu je posvetilo, kaj naj stori. Željno a vendar jako previdno je potegnil za vrvico, jo vlekel notri ter jo navijal na kamen. Svilene vrvice pa je bilo le kakih pet metrov; za njo je šla navadna vrvica, ki jo je smel vleči že hitreje, nazadnje pa se je pokazala močna vrv, ki je v presledkih imela vozle. Ta jima bo torej prinesla rešitev! Kdorkoli je že bil prijatelj tam zunaj, gotovo bo držal vrv napeto, dokler jetnika ne splezata gor, zlezeta skozi okno ter na oni strani na tla.

Ali pa bo okno dosti veliko, da se splazita skozi? In kdo naj pleza prvi? Pa nista imela časa, da bi premišljevala, saj je bil vsak trenutek dragocen.

»Vi, gospod Fing!« pravi Mihael. »Vi niste tako urni kot jaz, torej morate naprej!«

Kmet je bil takoj zadovoljen in začel je brez oklevanja plezati. Pa kaj, ko se ni nikoli vadil ne v šoli ne na kaki ladji! Posrečilo se mu je pač, da je priplezal do police pri oknu, a ni imel toliko moči, da bi z eno roko izpustil vrv ter zagrabil za polico. Nekajkrat je poskusil, vedno bolj obupno, a brez uspeha! Bil je končno že čisto onemogel in je le z Mihaelovo pomočjo prišel spet srečno na skedenj, ne da bi padel.

Mihael se je vznemirjal vedno bolj. Čas je potekal! Sam o sebi je malo dvomil, da bo mogel priti do okna, toda skrbelo ga je, kako naj zvleče Lo Finga za seboj. Pa sila kola lomi. Dasi ga je v poškodovani roki zbadalo, vendar oprijemaje se je hitro plezal po vrvi, in se prijel za polico. Okno je bilo baš toliko veliko, da se je lahko spravil skozi, ne ga bi ga stiskalo; z nogami naprej je splezal ven in se z lakti naslonil na polico, da bi pomagal Lo Fingu, ko pride do okna.

Lo Fing je poskusil zopet plezati. Kakor prej, je tudi zdaj prišel le do police; tedaj pa se je Mihael oklenil vrvi z nogami, se sklonil skozi okno in podal kmetu roko; tako mu je pomagal, da je prišel z lakti na polico.

A zdaj se mu je moral Mihael umakniti. Dokler se ne spusti na tla, mu Lo Fing ne more slediti skozi okno. Zato je Mihael prvič pogledal navzdol. Konec vrvi je bil petnajst čevljev globoko privezan za neko bruno v steni. Ni pa se smel spustiti po vrvi doli, kajti ob oknu ni bilo ničesar, za kar naj bi vrv pritrdil.

To težavo je pa prijatelj že naprej videl in odstranil. Ob vznožju stene sta namreč čepela dva moža, ob steni prav pod oknom pa so ležali kaki trije otepi slame.

»Primite se!« je šepnil Mihael Lo Fingu. »Jaz bom skočil doli. Potem pa še vi zlezite skozi in skočite za menoj!«

Nekaj hipov je še visel na rokah z okna, nato se je pa spustil in sključen priletel na kup otepov. Grdo se je pretresel, ni pa si ničesar pretegnil niti zlomil.

»Olo lajti, sel,« zamrmra ob njem dobro znan glas. »Tekli ploč, hop, hop.« Roke, ki so ga postavile na noge, so bile Eh Sangove.

»Zdaj, gospod Fing!« zakliče Mihael potihem.

Kmet, ki je bil že star in manj gibčen ko Mihael, je prišel skozi okno z glavo naprej in se ni mogel obrniti.

»Čakajte malo!« mu je rekel Mihael. »Uprite se ob steno, Eh Sang!«

Mihael mu je splezal na rame, vzdignil svoje roke in z njimi ujel Lo Finga, ko se je počasi basal skozi okno.

»Splezajte po mojem hrbtu dol!« je rekel Mihael, se stisnil k steni in upognil hrbet.

Lo Fing je imel toliko zdrave pameti, da je z nogami obvisel na okenski polici in tako zmanjšal svoj pritisk na človeško podlogo pod seboj. Vkljub temu pa je Mihael čutil, kako so se mu vse mišice do skrajnosti napele, ko mu je kmet zdrknil v roke. Pograbil ga je okoli pasu ter ga z zadnjimi močmi obrnil okoli, tako da je prišel z nogami navzdol. Nato pa je tudi kmet skočil na slamo, priletel je pa na tla z večjo silo nego Mihael ter se z zamolklim udarcem prekucnil z nje na gola tla.

»Tekli ploč, hop, hop!« je ponovil Eh Sang. »Jaz pot vedeti.«

Pomudil se je samo še toliko, da je vrv potegnil z okna dol, nato pa je kazal pot preko ograjenega prostora do majhnih svisli, odkoder sta bila s tovarišema prinesla otepe. Zadaj za njimi se je razprostiral sadovnjak, ki ni bil ograjen. Splazili so se okoli svisli in smuknili med drevje, ki je bilo baš najbolj listnato in kar pokrito s cvetjem. Toda komaj so napravili nekaj korakov, že so od skednja sem zaslišali pritajen krik.

Mihael je takoj vedel, kaj se je zgodilo. Podarjena ura je pretekla. Gusar je poslal svoje ljudi, naj pripeljejo oba jetnika predenj. Stopili so v skedenj, pa tičkov niso več našli!

Preteklo bo nekaj minut, preden bodo ugotovili, kod se jima je posrečilo uiti. Nato pa se bo začelo zasledovanje! Gusarski glavar sam in kdo ve, koliko njegovih ljudi bo odrinilo na lov za beguncema. Ali se jim bodo mogli izmuzniti?

Radost izprehoda

Vam nudijo krasni in udobni čevlji. Predlagamo Vam poslednje novosti

Najnovejši modeli, dovršen izdelek, izbrani materijal, a pri tem nizka cena, to so prednosti naših izdelkov.

Krasna oblika, odgovarjajoča barva ustvarita jih kot harmonično dopolnitev Vaše sezonske obleke.

Preglejte bogato izbero naših prodajalnic, preizkusite udobnost naših izdelkov in odločite se.

Smo Vam vedno na uslugo!

Bata

Spodnještajerska ljudska posojilnica

Registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Mariboru

Sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri.

Daje posojila na hipoteke, poroštvo, zastave itd. - Izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle.

Uršulinski zavod v Škofji Loki

sprejme za šolsko leto 1930./31. šoli odrasla dekleta, **ki se žele naučiti nemškega jezika** in bi se ga sicer šla učit v inozemstvo. — Nudila se jim bo prilika, naučiti se do dobra nemški. — Pojasnila daje **vodstvo zavoda.**

JUGOSLOV. ELEKTRIČNA D. D.

BROWN BOVERI

PODRUŽNICA LJUBLJANA

Izvršuje električne naprave ter vsa v to stroko spadajoča popravila

Mlekarne, pozor!

Mlekarski praktik (Slovenec), popolnoma izvežban v sirarstvu in maslarstvu, absolvent kmetijske, zadružne in mlekarske šole, z 20 mesečno špecijalizacijo v inozemstvu, z večletno prakso in dobrimi spričevali, vešč slovenskega, srbo-hrvatskega, nemškega in danskega jezika, zmožen tudi knjigovodstva in pisarniških poslov, želi prevzeti vodstvo večje mlekarne, najraje zadružne. Reflektira le na popolnoma samostojno, vodilno mesto. Kavcije zmožen; plača po dogovoru. Nastop 1. decembra t. l. eventuelno kasneje. Prednost kraji, kjer bi si mogel ustanoviti lastno ognjišče. Pismene ponudbe je poslati čimprej na upravo lista pod označbo »**Zmožen**« št. 8709.

Stürmannova premična okna in vrata

Državni nemški in mnogi inozemski patenti. Posebno priporočljivo za hotele, restavracije, vile, zaprte verande, šole, društvene domove in bolnice.

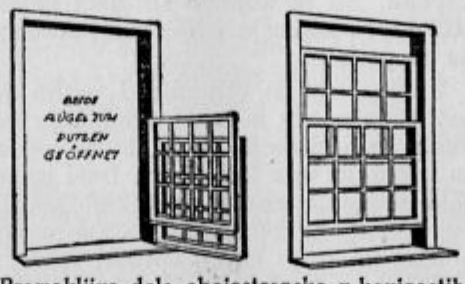

Premakljiva dela obojestransko v kovinastih členskih tračnicah tekoča dajeta sigurnost popolnega zapaha, lahkega teka brez trenja, ker se les in barva ne dotikata, popolnega higijenskega zračenja in lahkega premikanja, čiščenja brez vsake nevarnosti, ker se dasta oba dela na znotraj odpreti.
Oglejte si originalno okno pri proizvajalcu za Jugoslavijo

specijalna mizarska delavnica

M. GOGALA - BLED I.

Telefon štev. 52

Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj v Mariboru

(Odobren od Ministrstva trgovine in industrije v Beogradu)

Učni predmeti:

nauk o trgovini in menicah,
enostavno, dvostavno in ameriško knjigovodstvo,
trgovsko računstvo,
slovenska korespondenca in kontorna dela,
srbsko-hrvatski jezik in korespondenca,
nemška trgovska korespondenca,
gospodarski zemljepis,
blagoznanstvo,
slovenska stenografija (sistem Gabelsberger),
strojepisje in nauk o pisarniških strojih,
lepopisje,
slovenščina,
nemščina,
nemška stenografija (enotni sistem),
italijanščina.

Lastni penzionat za dečke. **Začetek dne 2. septembra 1930.**

Prospekti brezplačno pri ravnateljstvu zavoda:
MARIBOR, VRAZOVA ULICA ŠT. 4.

Pohištvo

za opremo stanovanj in pisarn

Ivan Dogan

Ljubljana, Dunajska cesta štev. 17

Ustanovljeno 1872. Telefon 32-61

Zadružna Gospodarska banka d. d.

v Ljubljani (Miklošičeva cesta 10)

BRZOJAVNI NASLOV: GOSPOBANKA. TELEFON ŠTEV. 2057, 2470, 2979.

Vloge nad Din 480,000.000·— **Kapital in rezerve nad Din 16,000.000·—**

Sprejema VLOGE, daje POSOJILA otvarja KREDITE. eskomptira MENICE. — Nakazila — Akreditivi. — Predujmi na efekte.

PODRUŽNICE:
BLED, KOČEVJE, NOVI SAD, CELJE, KRANJ, SOMBOR, ŠIBENIK, DJAKOVO, MARIBOR, SPLIT

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Kupuje in prodaja VALUTE, ČEKE, DEVIZE, VREDNOSTNE PAPIRJE. Safes - deposits. -- Borzna naročila -- Prodaja srečk

Za Jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč. Izdajatelj: Ivan Rakovec. Urednik: Franc Kremžar.